

دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه

۱۴۰۳/۱۲/۱۰

آزمون ۱۰ اسفند ماه ۱۴۰۳

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

ساعت ۸ تا ۹:۳۰ صبح ۹۰ سؤال (۶۵ سؤال اجباری + ۲۵ سؤال اختیاری)

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده ترازوی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	
ریاضی و آمار	۶	۴	۳	۲	۱	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
علوم و فنون ادبی	۶	۵	۳	۲	۱	
جامعه‌شناسی	۸	۷	۵	۲	۱	
روان‌شناسی	۷	۵	۴	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۳)	۱۰	۱	۱۰	۱۵
۲	اختیاری (پیش‌روی سریع‌تر)	ریاضی و آمار (۳)	۵	۱۱	۱۵	۵
۳	اجباری	ریاضی و آمار (۲)	۱۰	۱۶	۲۵	۱۵
۴	اجباری	علوم و فنون ادبی (۳) و (۲)	۲۰	۲۶	۴۵	۲۰
۵	اختیاری (پیش‌روی سریع‌تر)	علوم و فنون ادبی (۳)	۱۰	۴۶	۵۵	۱۰
۶	اجباری	جامعه‌شناسی (۳)	۱۰	۵۶	۶۵	۱۰
	اختیاری (پیش‌روی سریع‌تر)	جامعه‌شناسی (۳)	۵	۶۶	۷۰	
۸	انتخابی (زوج درس)	جامعه‌شناسی (۱)	۵	۷۱	۷۵	۵
		جامعه‌شناسی (۲)	۵	۷۶	۸۰	
۹	اجباری	روان‌شناسی	۱۰	۸۱	۹۰	۱۰

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز

برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام طراحان	نام درس
محمد بحیرایی، محمد ابراهیم توننده جانی، احمد حسن زاده فرد، علی حسینی نوه، محمد حمیدی، رضا خان بابائی، میثم خشنودی، پیمان طیار، سعید عزیز خانی، امیر محمودیان	ریاضی و آمار
سید علیرضا احمدی، امیرحسین اشتری، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، رضا رنجبری، سید علیرضا علویان، مهدی فروتن، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، مهرزاد مشایخی، محمد مشهدبان، یاسین مهدیان، هومن نمازی	علوم و فنون ادبی
ریحانه امینی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه صفری، فاطمه قریبیان، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی	جامعه‌شناسی
حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، فاطمه عبدالوند، عادلہ علیرضایی مقدم، محمد عرفان فرهادی	روان‌شناسی
محمود بادبرین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، محمد رضا سوری، امیرحسین شکوری، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم شیروودی، روح‌الله گلشن، علی محسن زاده، سید محمدعلی مرتضوی	عربی زبان قرآن
محمد ابوالحسنی، علیرضا پدram، زهرا دامیار، مریم خسروی دهنوی، مهشید رستمی ریک، فاطمه سخایی، حسین سهرابی، تابان صیقلی، محمد مهدی یعقوبی	تاریخ و جغرافیا
حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، عرفان دهدشیا، پرگل رحیمی، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، محمد گرمی نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف	فلسفه و منطق
آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهدی کاردان	اقتصاد

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد ابراهیم توننده جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، آروین حسینی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	امیرحسین اشتری	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	حسین سهرابی، ملیکا ذاکری	محمد صدرا پنجه پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی نژاد	ایمان کلاته عربی، مهشید رستمی ریک، امیر محمد قلعه‌کاهی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللهی، مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی پور

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصور خاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروفچین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر **نهایی** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

دنباله‌های هندسی

صفحه‌های ۷۳ تا ۸۵

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

ریاضی و آمار (۳)

۱- **نهایی** در یک دنباله هندسی $a_7 = 162$ و $a_7 = 6$ است. جمله عمومی و رابطه بازگشتی دنباله کدام است؟

$$a_{n+1} = 2a_n \text{ و } a_1 = 3, a_n = 2 \times 3^n \quad (2)$$

$$a_{n+1} = 3a_n \text{ و } a_1 = 2, a_n = 2 \times 3^{n-1} \quad (1)$$

$$a_{n+1} = 2a_n \text{ و } a_1 = 2, a_n = 2^n \quad (4)$$

$$a_{n+1} = 3a_n \text{ و } a_1 = 3, a_n = 3^n \quad (3)$$

۲- **نهایی** دنباله هندسی $\dots, n, \frac{1}{4}, m, 4$ ، غیرنزولی (غیرکاهشی) است، مجموع جملات دوم و چهارم این دنباله کدام است؟ ($a_1 = 4$)

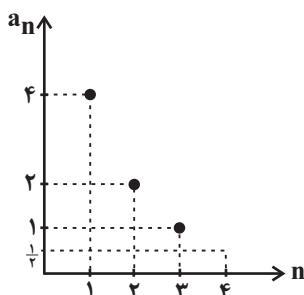
$$\frac{17}{16} \quad (2)$$

$$\frac{1}{16} \quad (1)$$

$$-\frac{17}{16} \quad (4)$$

$$-\frac{1}{16} \quad (3)$$

۳- **نهایی** نمودار زیر یک دنباله هندسی را مشخص می‌کند، قدرمطلق تفاضل جملات هفتم و پنجم این دنباله کدام است؟

$$\frac{1}{16} \quad (1)$$

$$\frac{3}{16} \quad (2)$$

$$\frac{5}{16} \quad (3)$$

$$\frac{7}{16} \quad (4)$$

۴- در یک دنباله هندسی کاهشی با جمله اول مثبت، بین جملات رابطه $\frac{a_1 a_2 a_3}{(a_4)^3} = 64$ برقرار است. جمله ششم چند برابر جمله اول است؟

$$-32 \quad (2)$$

$$32 \quad (1)$$

$$-\frac{1}{32} \quad (4)$$

$$\frac{1}{32} \quad (3)$$

محل انجام محاسبات

۵- در دنباله‌ای هندسی حاصل ضرب جملات اول و پنجم برابر ۲۵ است. اگر مجموع جملات سوم و ششم دنباله برابر ۱۴۰ باشد، نسبت مشترک دنباله کدام است؟ (همه جملات مثبت هستند).

- (۱) ۳ (۲) -۳ (۳) ۲ (۴) -۲

۶- سعید در سال ۱۳۹۶ خودرویی به قیمت ۳۰ میلیون تومان خریده است که قیمت آن در هر سال ۵۰ درصد نسبت به سال قبل رشد می‌کند. قیمت این خودرو در پایان سال ۱۴۰۳ تقریباً چند میلیون تومان است؟ $(\frac{11}{5})^6 = 11/4$

- (۱) ۹۳۰ (۲) ۸۵۰ (۳) ۵۱۳ (۴) ۵۴۰

۷- اگر در یک دنباله هندسی جمله هفتم، ۳۲ برابر جمله دوم باشد. مجموع ۶ جمله اول این دنباله چند برابر مجموع ۳ جمله اول آن است؟

- (۱) ۲ (۲) ۹ (۳) ۸ (۴) ۲۷

۸- جمله عمومی یک دنباله هندسی به صورت $a_n = 2^{n-1}$ است. چند جمله از این دنباله را با هم جمع کنیم تا مجموع آن ۵۱۱ باشد؟

- (۱) ۸ (۲) ۹ (۳) ۱۰ (۴) ۱۱

۹- بین دو عدد ۱ و ۳۲ چهار واسطه هندسی درج شده است، میانگین این واسطه‌ها چقدر است؟

- (۱) ۱۵ (۲) ۳۰ (۳) $\frac{15}{2}$ (۴) $\frac{75}{100}$

۱۰- یک شهاب‌سنگ ۱۰ هزار کیلوگرم وزن دارد. پس از ورود آن به جو زمین، در هر دقیقه ۹۰ درصد از وزنش به سبب تماس با جو زمین از بین می‌رود.

پس از گذشت ۵ دقیقه از ورود این شهاب‌سنگ به جو زمین، چند کیلوگرم از وزن آن باقی می‌ماند؟

- (۱) ۰/۱ (۲) ۵ (۳) ۱۰۰ (۴) ۱۰

محل انجام محاسبات

ریشهٔ n ام و توان گویا
صفحه‌های ۸۶ تا ۹۴

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

ریاضی و آمار (۳) - پیش‌روی سریع‌تر

۱۱- کدام گزینه نادرست است؟

$$\sqrt[5]{-64} = -2\sqrt[5]{5} \quad (3) \quad \left(-\frac{1}{125}\right)^{\frac{1}{3}} = -\frac{1}{5} \quad (2) \quad \sqrt[3]{4} = 2\sqrt[3]{2} \quad (1)$$

$$0/4^7 \times \left(\frac{5}{7}\right)^{-2} = 0/4^9 \quad (4)$$

۱۲- مقدار x در تساوی $\frac{2^6 \times x^5}{6^4 \times 2} = 6$ کدام است؟

(۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۵ (۴) ۶

۱۳- ریشهٔ پنجم 4^{3x+1} برابر ریشهٔ هفتم 8^{2x-1} است. x کدام است؟

(۱) $-\frac{29}{12}$ (۲) $\frac{29}{12}$ (۳) $-\frac{11}{6}$ (۴) $\frac{11}{6}$

۱۴- اگر $a = 32$ باشد، حاصل $\frac{a^{0/6} + a^{1/2}}{\sqrt[5]{a^2} + \sqrt[5]{a^4} + \sqrt[5]{a^6}}$ کدام است؟

(۱) $\frac{35}{7}$ (۲) $\frac{36}{7}$ (۳) $\frac{45}{7}$ (۴) $\frac{45}{11}$

۱۵- اگر $\frac{2\sqrt[3]{9}}{\sqrt[5]{27}} - \frac{\sqrt[5]{9}}{\sqrt[3]{3}}$ را به صورت $\sqrt[15]{a}$ نوشته باشیم، a کدام است؟

(۱) ۳ (۲) ۹ (۳) ۲۷ (۴) ۸۱

محل انجام محاسبات

آمار

صفحه‌های ۵۵ تا ۷۰

باسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

ریاضی و آمار (۲)

۱۶- اگر متوسط درآمد یک جامعه ۵ نفره به صورت ۳۲,۱۸,۲۰,۱۰,۱۵ برحسب میلیون تومان باشد، اختلاف خط فقر برحسب میانه و میانگین کدام است؟

(۱) ۵۰۰ هزار تومان (۲) یک میلیون تومان (۳) ۸۰۰ هزار تومان (۴) ۱/۲ میلیون تومان

۱۷- قیمت هر واحد از کالاهای الف و ب در سال ۱۴۰۲ به ترتیب ۱۰۰۰ و ۲۰۰۰ تومان بوده است و در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال ۱۴۰۲ به ترتیب ۳۰ و ۵۰ درصد رشد کرده است. فردی در سال ۱۴۰۲ برای خرید یک واحد از هر کالا در ماه ۲۰ درصد درآمد ماهیانه‌اش را هزینه می‌کند. اگر درآمد ماهیانه این شخص در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال ۱۴۰۲ ده درصد رشد داشته باشد، در سال ۱۴۰۳ تقریباً چند درصد از درآمد ماهیانه‌اش برای خرید یک واحد از هر کالا در هر ماه هزینه می‌کند؟ آزمون وی ای پی

(۱) ۲۶ (۲) ۲۰ (۳) ۲۳ (۴) ۲۸

۱۸- چنانچه وضعیت اشتغال در دو شهر A و B مطابق جدول زیر باشد و نرخ بیکاری در هر دو شهر با هم برابر باشد، اختلاف تعداد شاغلین شهر A و B چند هزار نفر است؟

شهر	تعداد شاغلین (برحسب هزار نفر)	تعداد افراد بیکار (برحسب هزار نفر)	تعداد افراد در جست‌وجوی کار یا تازه بیکار (برحسب هزار نفر)
A	$10x$	$3x - 5$	$2x + 20$
B	$8x - 11$	$3x$	$x + 5$

(۱) ۴۴ (۲) ۳۳ (۳) ۱۱ (۴) ۲۲

۱۹- فردی در سن ۱۴ سالگی ۵۰ کیلوگرم وزن داشته و قدش ۱۷۰ سانتی‌متر است. این فرد در ۲۵ سالگی وزنش ۲ برابر شده و قد این فرد نیز ۳۰ سانت رشد نموده است. با توجه به جدول زیر او در کدام طبقه قرار می‌گیرد؟

شاخص توده	طبقه‌بندی
کمتر از ۱۸/۵	کم وزنی
۱۸/۵ - ۲۴/۹	وزن طبیعی
۲۵ - ۲۹/۹	اضافه وزن
۳۰ - ۳۴/۹	چاقی درجه یک
۳۵ - ۴۰	چاقی درجه ۲

سانت رشد نموده است. با توجه به جدول زیر او در کدام طبقه قرار می‌گیرد؟

(۱) وزن طبیعی

(۲) اضافه وزن

(۳) چاقی

(۴) چاقی درجه ۲

۲۰- برای کتابی، متوسط طول جملات ۱۰ کلمه و ۱۵ درصد کلمات، سخت است. با توجه به شاخص پایه آموزش، این کتاب برای دانش‌آموزان کدام پایه تحصیلی مناسب است؟

(۱) نهم (۲) دهم (۳) یازدهم (۴) دوازدهم

محل انجام محاسبات

۲۱- در یکی از مناطق کشور، ۱۸۰۰ نفر از افراد ۱۶ ساله و بیشتر شاغل اند. اگر ۲۰۰ نفر بیکار باشند، چند شغل جدید باید ایجاد شود تا نرخ بیکاری نسبت به

حالت قبل ۲ درصد، کاهش یابد؟

(۱) ۶۰ (۲) ۴۰

(۳) ۳۰ (۴) ۲۰

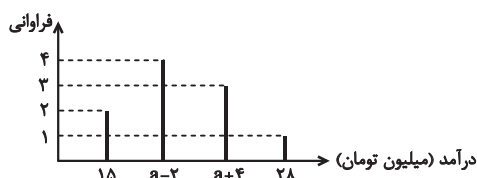
۲۲- اگر شاخص بهای کالایی در سال ۱۴۰۳ برابر ۱۶۰ و در سال ۱۴۰۰ برابر ۱۲۰ باشد، تورم این کالا از سال ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۳ تقریباً چند درصد است؟

(سال پایه سال ۱۳۹۸ است.)

(۱) ۲۰ (۲) ۴۰

(۳) ۳۳/۳ (۴) ۳۷/۳

۲۳- اگر درآمد یک جامعه مطابق نمودار میله‌ای زیر باشد، اگر خط فقر به روش میانه ۹ میلیون تومان باشد، خط فقر به روش میانگین کدام است؟

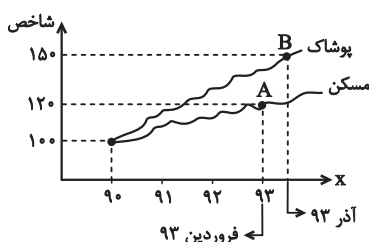
(۱) ۱۰

(۲) ۱۰/۱

(۳) ۲۰/۲

(۴) ۲۰

۲۴- با توجه به نمودار شاخص زیر، با فرض آن که هزینه پوشاک در سال پایه ۹۰ برابر ۴۰۰ هزار تومان بوده باشد، هزینه پوشاک در آذر ۹۳ چقدر است؟

(۱) ۴۰۰ هزار تومان

(۲) ۶۰۰ هزار تومان

(۳) ۸۰۰ هزار تومان

(۴) ۵۰۰ هزار تومان

۲۵- در نمودار شاخص بهای کالاها و خدمات محور طول‌ها نشان‌دهنده ... است و شاخص بهای کالاها و خدمات به واحد اندازه‌گیری بستگی ...

(۱) تورم - ندارد (۲) تورم - دارد

(۳) زمان - ندارد (۴) زمان - دارد

علوم و فنون ادبی (۳) و (۲)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳):

عراق، ایهام و ایهام تناسب
و کارگاه تحلیل فصل
صفحه‌های ۸۸ تا ۹۴

علوم و فنون ادبی (۲):

فصل سوم
(درس‌های ۷ تا ۹)
+ کارگاه تحلیل فصل سوم
صفحه‌های ۵۷ تا ۷۸

۲۶- چند مورد از عبارات زیر از دیدگاه تاریخ ادبیات قرن دهم درست است؟

- همزمان با رشد ادبیات در عراق عجم، اصفهان نیز که پایتخت و محل اجتماع شعرا و فضلا بود، از دیدگاه ادبی توسعه یافت.

- سبک شعر بابافغانی حدّ واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است.

- مکتب وقوع نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود.

- هنرهای چون قالی‌بافی، سفالگری، شیشه‌سازی و... در دوران صفویه رشد فراوان یافت. بهزاد در دوره شاه عباس و رضا عباسی در دوره شاه اسماعیل از مفاخر هنرند.

(۱) یک

(۲) دو

(۳) سه

(۴) چهار

۲۷- **نهایی** توصیفات زیر به ترتیب مربوط به شاعران کدام گزینه است؟

(الف) از نمایندگان جریان پیروی از شعر حافظ و سعدی است.

(ب) از شاعران قرن دهم که در سرودن شعر مذهبی معروف است.

(ج) با به‌کاربردن مضامین ابداعی به «خلاق المعانی ثانی» شهرت دارد.

(د) مضمون‌های پیچیده، بدیع و دور از ذهن و استعاره‌های رنگین و خیال‌انگیز ویژگی شعر اوست.

(۱) بیدل دهلوی، محتشم کاشانی، وحشی بافقی، کلیم کاشانی (۲) بیدل دهلوی، وحشی بافقی، کلیم کاشانی، محتشم کاشانی

(۳) بابافغانی شیرازی، محتشم کاشانی، کلیم کاشانی، بیدل دهلوی (۴) بابافغانی شیرازی، بیدل دهلوی، محتشم کاشانی، کلیم کاشانی

۲۸- **نهایی** عبارت‌های همه گزینه‌ها تماماً درست است، به جز:

(الف) شاعران قرن دهم تشخیص داده بودند که سبک عراقی از واقعیت دور شده و به جنبه ذهنی و تخیلی درافتاده است.

(ب) ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره که زبان غزل این دوره را به افق خیال عامه نزدیک کرده، سخن صائب را برجسته ساخته است.

(ج) رفاه اقتصادی مردم در دوره صفوی و آبادانی شهرهای ایران برای مردم امکان پرداختن به امور فرهنگی را فراهم کرده بود.

(د) توجه شاهان صفوی به شاعران ایرانی و ادب‌گرایی سلاطین هند باعث رونق شعر و شاعری درباری در قرن دهم بود.

(ه) فرهنگ هند در قرن دهم از فرهنگ ایرانی تأثیر می‌پذیرفت و فضایی هند به فارسی شعر می‌سرودند و کتاب تألیف می‌کردند.

(۱) الف - ج

(۲) ب - د

(۳) ه - الف

(۴) ج - ه

۲۹- در ابیات کدام گزینه به ترتیب «ایهام» و «ایهام تناسب» وجود دارد؟

الف) ای سرو که بی‌سایه چنین سر به هوایی	در پای تو هرگز نرسیدم به نوایی
ب) سرش مدام ز شور و شراب عشق خراب	چو مست دایم از آن گرد شور و شر می‌گشت
ج) پروانهٔ راحت بده ای شمع که امشب	از آتش دل پیش تو چون شمع گدازم
د) چو شاخ برهنه برآریم دست	که بی‌برگ از این بیش نتوان نشست
ه) کمان ابروی پیوسته می‌کشی تا گوش	بدان امید که صیدی کجا توان انداخت
- (۱) ج، ه/ الف، د   (۲) الف، د/ ب، ج   (۳) د، ب/ ه الف   (۴) ه الف/ ج، د

۳۰- در کدام گزینه آرایه‌های «ایهام تناسب، استعاره، تشبیه» به کار رفته است؟

(۱) ایام را به ماهی یک شب هلال باشد	وان ماه دلستان را هر ابرویی هلالی
(۲) ای دل ار راستی از زلف سیاهش طلبی	همه گویند مگر علت سوداست تو را
(۳) اجزای وجودم همگی دوست گرفت	نامی است ز من بر من و باقی همه اوست
(۴) برخاست بلا تا که به بالای تو ماند	ای فتنه به بالا تو ندانم چه بلایی

۳۱- به ترتیب آرایه‌های «ایهام، تناسب، استعاره، تشخیص، مجاز» در کدام ابیات آمده است؟

الف) اگر خون دل از مژگان بریزی آب خود ریزی	وگر زهر از لب خنجر نوشی نیش ما باشی
ب) تو چون قربان نمی‌گردی کجا هم‌کیش ما باشی	به ترک خویش و بیگانه بگو تا خویش ما باشی
ج) نیستی را مشتری شو تا ز کیوان بگذری	ملک درویشی مسخر کن که سلطانی کنی
د) دور از تو گرچه ز آتش دل در جهنم	دارم طمع که روضهٔ رضوان من شوی
ه) در دیدهٔ من جوهر بی‌رحمی شمشیر	از سوختگی سایهٔ بید و لب آبی است
- (۱) د، ج، ب، ه الف   (۲) ب، ج، د، الف، ه   (۳) د، ب، الف، ج، ه   (۴) ب، الف، ه، د، ج

۳۲- آرایه‌های بیان‌شده در مقابل همه گزینیه‌ها کاملاً درست است، به‌جز ...

(۱) نشان آب حیوان کز دهان خضر می‌جستم	دهانت می‌دهد اینک به زیر لب نشان ما را (اغراق - استعاره)
(۲) چون عزم راه کردم بنمود زلف و عارض	یعنی قمر به عقرب روز سفر نباشد (لف و نشر - تشبیه)
(۳) آخر چه شد ای برگ گل تازه که دیدار	از بلب‌بلی برگ و نوا باز گرفتگی (ایهام - تشخیص)
(۴) از دیده بیفتاده سرشکم که به شوخی	بر گوشه چشم آمد و بر جای تو بنشست (استعاره - ایهام)

۳۳- به‌ترتیب آرایه‌های «ایهام، تشخیص، اغراق، ایهام تناسب و استعاره با ذکر مشابه» در کدام بیت به‌کار رفته است؟

(الف) نشان طاق ابروی تو را پیوسته می‌پرسم	خیال سرو بالای تو را بسیار می‌بینم
(ب) پیش آن رخسار آتشناک اندازد سپر	گر چه می‌ساید سر از نخوت به گردون آفتاب
(ج) سروی به راستی چو تو در جویبار نیست	نقشی به نیکویی چو تو در قندهار نیست
(د) چه مشکل‌خوان خطی دارد سر زلف پریشان	که در هر حرف او صد جا زبان شانه می‌گیرد
(ه) بازار شکر از دهن تنگ تو بشکست	کس را گذر از پسته شکرشکنت نیست

(۱) ج - د - ب - الف - ه

(۲) د - ج - ب - ه - الف

(۳) ج - ه - الف - ب - د

(۴) ه - ب - د - ج - الف

۳۴- در چند بیت هر دو نوع استعاره مشهود است؟ آزمون وی ای پی

(الف) ز دست هجر دگر جان نمی‌برم جانا	عبث به قتل من از تیغ ابروان کوشی
(ب) شکر از حسرت آن لعل شیرین	عجب نبود گر انگشت مکیدی
(ج) روی آفاق پر از نافع مشک است بگو	شانه بر زلف سیه ای بت ترسا زده‌ای
(د) تیر مزگان صنما تا به دل ما زده‌ای	آتش از رشک یقینم که به دل‌ها زده‌ای
(ه) دلم خون شد ز حسرت تا به یک لعل	همی کرده نهان سی و دو لؤلؤ

(۱) یک

(۲) دو

(۳) سه

(۴) چهار

۳۵- آرایه‌های نوشته‌شده در مقابل چند بیت، تماماً درست می‌باشد؟

- الف) بیا که قصر امل سخت سست‌بنیاد است
 ب) هنگام وداع تو ز بس گریه که کردم
 ج) ای بلبل شیرین‌زبان به گر نبندی آشیان
 بیار باده که بنیاد عمر بر باد است (تشبیه - استعاره)
 دور از رخ تو، چشم مرا نور نمانده است (ایهام - اغراق)
 در گلشنی کش باغبان صد منت از گلچین کشد (مجاز - سجع)

(۱) صفر (۲) یک (۳) دو (۴) سه

۳۶- آرایه‌های شاخص ابیات زیر به ترتیب کدام است؟

- الف) فرهاد چو یاد آورد از شکر شیرین
 ب) هر دم که در آن نرگس پرخواب تو بینم
 ج) ترسم که برآرم نفسی از دل پر درد
 د) چون نافه تاتار دلم خون شود از غم
 خوناب دلش دامن کهسار بگیرد
 خون جگرم دیده بیدار بگیرد
 و آینه رخسار تو زنگار بگیرد
 چون گرد مهت نافه تاتار بگیرد

(۱) ایهام - مجاز - تشبیه - استعاره (۲) ایهام تناسب - استعاره - مجاز - تشبیه

(۳) استعاره - تشبیه - کنایه - جناس تام (۴) تشخیص - کنایه - استعاره - تلمیح

۳۷- کدام بیت، دارای «ایهام و بیشترین استعاره» است؟

- (۱) چون زند موج حلاوت کلک شکر بار من
 (۲) ز رشک شانه در تابم که با کوتاه‌دستی‌ها
 (۳) اگر به نرگس مستش نظر کنم از شرم
 (۴) پیچ و تاب شعله دل نامه پیچیده‌ای ست
 پسته خندان شود لب‌بسته از گفتار من
 به صد آغوش در بر می‌کشد آن عنبرین مو را
 هزار قطره گلابش ز ارغوان بچکد
 می‌فرستم هر نفس سوی عدم پیغام‌ها

۳۸- درباره ابیات زیر کدام گزاره درست است؟

- الف) می‌کشد ابروی ترکان بر شه خاور کمان
 ب) آینه سپهر ار مهر رخ تو صیقلی
 می‌کند زلف بتان بر قلب جانبازان کمین
 دیده آفتاب را خاک در تو توتیا

(۱) هر دو بیت دارای ایهام هستند. (۲) در بیت «الف» دو استعاره مصرحه به چشم می‌خورد.

(۳) در بیت «ب» سه تشبیه فشرده مشهود است. (۴) هر دو بیت دارای اضافه استعاری هستند.

۳۹- وزن کدام گزینه همسان تک‌پایه‌ای نیست؟

- (۱) ای مه افروخته رو آب روان در دل جو
(۲) سکون یافت از جنبش تو زمانه
(۳) یک دم قدم بهر عیادت رنجه کن
(۴) بر ماه دو هفته تافته عمداً
- شادی عشاق بجو کوری اغیار بیا
قوی شد ز تو پشت دین پیمبر
شوری برآر از کلبه احزان من
مشکین دو رسن چه زخندان را

۴۰- در کدام مصراع آخرین پایه آوایی کامل نیست؟

- (۱) گاه براند به نیم همچو کبوتر ز وطن
(۲) که وی از سنگ کشیدن بشکستست میان را
(۳) بخوانی سواد سویدای دل
(۴) به حسن خود چرا چندین همی نازی؟

۴۱- همه موارد، در رابطه با رباعی زیر درست‌اند؛ به جز:

- «شب‌ها گذرد که دیده نتوانم بست
باشد که به دست خویش خونم ریزی»
- مردم همه از خواب و من از فکر تو مست
تا جان بدهم دامن مقصود به دست»

- (۱) دو اختیار «قلب» و دو اختیار «ابدال» مشهود است و همه مصراع‌ها، دارای اختیار «بلندبودن هجای پایانی» نیستند.
(۲) فاقد آرایه ادبی «ایهام» و دارای آرایه‌های «جناس، استعاره و کنایه» می‌باشد.
(۳) قافیه‌نداشتن مصراع سوم، خللی در قالب ایجاد نمی‌کند و اختیار «حذف همزه و تغییر کمیت مصوت» به کار رفته است.
(۴) بیت اول، با بیت «چون من خیال رویت جانا به خواب بینم / کز خواب می‌نبیند چشم به جز خیالی» هم‌مفهوم است.

۴۲- مفهوم کلی بیت زیر با کدام بیت تناسب دارد؟

- «کس چو حافظ نگشاد از رخ اندیشه نقاب
تا سر زلف سخن را به قلم شانه زدند»
- (۱) اگرچه زیر هر سنگی چو خاقانی صدی بینی
(۲) سخن ابن یمین گرچه سراسر گهر است
(۳) خواهی که جای در دل شکرلبان کنی
(۴) سخن ابن یمین گوش کن ای عشوه‌فروش
- از این برتر سخن باری نپندارم که دارد کس
لیکن از گوش تو چون حلقه به در می‌ماند
همّت ز کلک صائب شیرین‌زبان طلب
تا همه گوش تو در گوهر موزون گیرد

۴۳- مفاهیم «دشواری راه عشق، وفاداری عاشق، استغنائی معشوق، ازلی بودن عشق، نیازمندی عاشق» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

الف) در ازل بود که پیمان محبت بستند	نشکند مرد اگرش سر برود پیمان را
ب) همه مشتاق به دیدار تو چون تشنه به آب	همه محتاج به گفتار تو چون کشته به غم
ج) دست سعدی به جفا نگسلد از دامن دوست	ترک لؤلؤ نتوان گفت که دریا خطر است
د) در نعیم سایه مهر رخت آسوده بود	پیش از آن کارند جان‌ها را به قید آب و گل
هـ) بی‌نیاز از می بود رخسار شرم‌آلود یار	نیست حاجت شبنم بیگانه این گلزار را

۱) ج، د، ب، الف، هـ   ۲) الف، ج، هـ، د، ب   ۳) ج، الف، هـ، د، ب   ۴) الف، ب، ج، د، هـ

۴۴- **نهایی** تصویری که از آسمان ارائه شده، در کدام ابیات یکسان است؟

الف) در تتق ابر شده، باز رخ آفتاب	همچو بناگوش یار در خم زلف بتاب (تتق: پنهان شدن)
ب) صبح فنک‌پوش را ابر زره در قبا	برده کلاه زرش قنندز شب را ز تاب
ج) رخس به هرا بتاخت بر سر صبح آفتاب	رفت به چرب آخوری گنج روان در رکاب
د) نمی‌گشاد گریبان صبح را گردون	که شب دراز همی کرد بر هوا دامن
هـ) از دل عالم مپرس حالت صبح دلش	بر کر عتین مخوان قصه دعد و رباب

۱) الف، ب   ۲) الف، ج   ۳) ج، هـ   ۴) هـ، ب

۴۵- در کدام گزینه، تصویری که از باد صبا ارائه شده همانند عطر فروش است؟

۱) می‌خواست گل که دم زند از رنگ و بوی دوست	از غیرت صبا نفسش در دهان گرفت
۲) خود را بکش ای بلبل از این رشک که گل را	با باد صبا وقت سحر جلوه‌گری بود
۳) به بوی زلف و رخت می‌روند و می‌آیند	صبا به غالیه‌سای و گل به جلوه‌گری
۴) تو را صبا و مرا آب دیده شد غماز	اگر نه عاشق و معشوق رازدارانند

علوم و فنون ادبی (۳) - پیش‌روی سریع‌تر

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳):
سبک‌شناسی دوره معاصر و
انقلاب اسلامی
وزن در شعر نیمایی
صفحه‌های ۹۵ تا ۱۱۱

۴۶- کدامیک از موارد زیر مربوط به ویژگی‌های نثر دوره انقلاب اسلامی نیست؟

- (۱) بسیاری از واژه‌های مربوط به فرهنگ ایثار و شهادت و مبارزه و مقاومت وارد زبان داستان این دوره شد.
- (۲) از نظر زبان و واژگان در برخی آثار گرایش به تقلید از سبک‌های خراسانی و عراقی دیده می‌شود.
- (۳) تنوع موضوعات یکی از خصایص برجسته ادبیات داستانی پس از انقلاب است.
- (۴) در ادبیات این دوره چهره دین و دینداری در داستان‌ها بسیار مطلوب منعکس شد.

۴۷- با توجه به سطح زبانی شعر دوره انقلاب اسلامی در همه گزینه‌ها به جز گزینه ... نشانه‌هایی از باستان‌گرایی و استفاده از واژگان کهن مشهود است.

(۱) روزی که در جام شفق مل کرد خورشید	بر خشک‌چوب نیزه‌ها گل کرد خورشید
(۲) در برگ‌ریز باغ زهرا برگ کردیم	زنجیر خاییدیم و صبر مرگ کردیم
(۳) چون ناکسان ننگ سلامت ماند بر ما	تاوان این خون تا قیامت ماند بر ما
(۴) بر ریگ صحرا با اباذر پویه کردم	عماروش چون ابر و دریا مویه کردم

۴۸- چند مصراع در بحر «رجز مثنی سالم» و چند مصراع در بحر «هزج مسدس محذوف» به ترتیب، سروده شده است؟

- سوی خاور می‌خرامد شاد و خوش	- گه آن آراسته زلفش زره گردد گهی چنبر
- آن خال جو سنگش ببین، آن روی گندم‌گون نگر	- گر نه بوی مشک‌بوی از منزل جانان برآید
- چه قدرت رود بر تن منت ازان پس؟	- نگارینا، شنیدستم که گاه محنت و راحت
- هر جا که گنج است ای عجب ماری است پیرامون او	- بسی خفتی، کنون بر کن سر از خواب
(۱) سه - یک	(۲) دو - دو
(۳) دو - یک	(۴) دو - سه

۴۹- بحر ذکرشده در مقابل کدام بیت نادرست است؟

(۱) شکر عاقل از دست آن‌کس نخورد	که روی از تکبر بر او سرکه کرد (مقاربت مثنی محذوف)
(۲) گریه دائم سیاهی را نبرد از بخت من	زاغ را بسیاری باران نسازد پر سفید (رمل مثنی محذوف)
(۳) تا کی چو شمع گریم ای گل در این شب تار	چون صبح نوشخندی تا جان دهم به بویت (رجز مثنی سالم)
(۴) به دنیا از تف هجران نسوزد	به عقبی ز آتش نیران نسوزد (هزج مسدس محذوف)

۵۰- نام بحر عروضی مصراع‌های زیر به ترتیب چیست؟

- (الف) یقین در ذره ذره آفتاب است
(ب) مهتر تجار بودی، خویش قارون می‌نمودی
(ج) ای رشک ماه و مشتری، با ما و پنهان چون پری
(د) بفرمودشان تا نوازند گرم

- (۱) هزج مسدس سالم - رمل مثنی سالم - رمل مثنی محذوف - مقاربت مثنی محذوف
- (۲) هزج مسدس محذوف - رمل مثنی سالم - رجز مثنی سالم - مقاربت مثنی محذوف
- (۳) هزج مسدس محذوف - رمل مثنی محذوف - رجز مثنی سالم - مقاربت مثنی محذوف
- (۴) هزج مسدس محذوف - رمل مثنی سالم - رمل مثنی محذوف - مقاربت مثنی سالم

۵۱- با توجه به اختیارات شاعری، وزن کدام سروده درست آمده است؟

- (۱) دست درویشی شاید / نان خشکیده فرو برده در آب (فاعلاتن فاعلاتن / فاعلاتن فاعلاتن فعلن)
- (۲) دور خواهم شد از این خاک غریب (فاعلاتن فاعلاتن فاعلن)
- (۳) شب‌های باران تو از تردید و از اندوه لبریز است (مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن)
- (۴) و من همان ستاره‌ای که در برت چه پرنیاز می‌شود (مفاعلن مفاعلن مفاعلن مفاعلن)

۵۲- کدام مصراع، با وزن اصلی شعر نیمایی زیر، هم‌وزن است؟

«سال میان دو پلک را / ثانیه‌هایی شبیه راز تولد / بدرقه کردند...»

- (۱) ای نام تو بهترین سرآغاز
- (۲) ماه فروماند از جمال محمد
- (۳) سرو چمان من چرا میل چمن نمی‌کند؟
- (۴) رستم از این بیت و غزل ای شه و سلطان ازل

۵۳- کدام بیت با ویژگی‌های فکری ادبیات انقلاب سازگار نیست؟

- (۱) جانان من برخیز بر جولان برانیم / زان جا به جولان تا خط لبنان برانیم
- (۲) وطن! اگر مقابلت جهان بایستد چه باک / به خون خود قسم که جان‌نثار ایستاده‌ایم
- (۳) شده در بزم وفا جام بلا دست به دست / پرچم دوست رسیده‌ست به ما دست به دست
- (۴) تا دل هرزه‌گرد من رفت به چین زلف او / زان سفر دراز خود عزم وطن نمی‌کند

۵۴- کدام بیت با سایر ابیات مفهومی متفاوت دارد؟

- (۱) بس‌یاری امید بود در طبعم / ای وای امیدهای بس‌یاریم
- (۲) سراپا اگر زرد و پژمرده‌ایم / ولی دل به پاییز نسپرده‌ایم
- (۳) سعدی چو امید وصل باقی است / اندیشه‌ی جان و بیم سر نیست
- (۴) نسوزد جان من یکباره در تاب / که امیدت زندگه‌گه بر او آب

۵۵- کدام گزینه با شعر زیر ارتباط مفهومی ندارد؟ آزمون وی ای پی

«قایقی خواهم ساخت / خواهم انداخت به آب / دور خواهم شد از این خاک غریب»

- (۱) در کفها کاسه‌ی زیبایی / بر لبها تلخی دانایی / شهر تو در جای دگر / ره می‌بر با پای دگر
- (۲) می‌شنوی زنگ زمان؟ / قطره چکید از پی تو سایه دوید / شهر تو در کوی فراترها، دره‌ی دیگرها
- (۳) بیا ای دل از اینجا پر بگیریم / ره کاشانه‌ی دیگر بگیریم
- (۴) زندگی تر شدن پی‌درپی / زندگی آب‌تنی کردن در حوضچه‌ی اکنون است

جامعه‌شناسی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

درس هفتم: نابرابری اجتماعی

(جامعه‌شناسی انتقادی)

درس هشتم: سیاست هویت

(تا پایان تنازع هویت‌ها)

صفحه‌های ۷۶ تا ۸۷

۵۶- به ترتیب، صحیح یا غلط بودن عبارات‌های زیر در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

- طبق دیدگاه جامعه‌شناسی تبیینی، انتقاد از وضعیت موجود و تجویز راه‌حل برای بهتر شدن آن کار علم نبود.
- از درون رویکرد تفسیری نوع جدیدی از جامعه‌شناسی به نام «جامعه‌شناسی انتقادی» پدید آمد که به توصیف و تبیین پدیده‌های اجتماعی بسنده می‌کرد.

- مهم‌ترین هدف جامعه‌شناسی انتقادی، نقد رویکرد تبیینی و شناخت چالش‌ها و موقعیت‌های گوناگون در جامعه است.

- جامعه‌شناسی انتقادی علم را به معنای حسی و تجربی آن محدود نمی‌کند و تلاش می‌کند از محدودیت‌های علم تجربی رها شود.

(۱) غ - ص - غ - غ (۲) ص - غ - غ - ص (۳) غ - غ - ص - ص (۴) ص - غ - غ - غ

۵۷- کدام یک از گزینه‌های زیر در خصوص رویکرد انتقادی، نادرست است؟

(۱) در رویکرد انتقادی علاوه بر اینکه از وضع موجود انتقاد می‌شود، برای رسیدن به وضع مطلوب نیز راهکار ارائه می‌گردد.

(۲) اکنون در زمانه و زمینه جهان متجدد، رویکرد انتقادی بدون پذیرش اصول سه‌گانه مربوط به اندیشه بشر بیرون از جهان متجدد، به دنبال نقد زندگی اجتماعی است.

(۳) از دیدگاه جامعه‌شناسی انتقادی، سلطه ساختارهای اجتماعی بر انسان، در نهایت منجر به عدم توانایی در کنترل آثار مخرب آن‌ها می‌شود.

(۴) رویکرد انتقادی با کشف حقیقت‌ها و فضیلت‌ها، به نقد کنش‌ها و روابط میان انسان‌ها و جوامع می‌پردازد.

۵۸- فیلم «دیوانه از قفس پرید» تحت تأثیر فلسفه فوکو و در نقد قدرت ساخته شد. در فیلم «مک مورفی» نمادی از تلاش برای آزادی و پرستار «رچد» مظهر قدرت سرکوبگر است. با عنایت به مقدمه مذکور به ترتیب کدام مورد می‌تواند با این فیلم ارتباط داشته باشد و کدام مورد انتقاد وارد بر ایدئولوژی و فلسفه پشت این فیلم است؟

(۱) تا زمانی که یک جهان اجتماعی پا بر جاست پیامدهای آن نیز باقی است - نباید اراده فرد یا گروهی بر فرد یا گروه دیگری تحمیل شود.

(۲) جامعه‌شناسی انتقادی به نقد سلطه در روابط و مناسبات میان افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌ها می‌پردازد - آیا عدالت صرفاً نقد و نفی سلطه و سرکوب است؟!؟

(۳) اگر اراده فرد یا گروهی سرکوب گردد، مصداق سلطه است - هر فرد، گروه و فرهنگی اراده خاص خود را دارد.

(۴) جامعه‌شناسی انتقادی علم را به معنای حسی و تجربی آن محدود نمی‌کند - آیا کنش‌های ناپسند انسان محدود به سلطه است؟!؟

۵۹- کدام موارد به ترتیب در جایگاه‌های «الف» و «ب» قرار می‌گیرند؟

«الف»		
موضوع	روش	هدف
کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آنها	تفسیری، انتقادی و تجویزی	«ب»

(۱) جامعه‌شناسی تفسیری - تجویز وضع مطلوب (۲) جامعه‌شناسی انتقادی - انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی

(۳) جامعه‌شناسی تفسیری - انتقاد از وضع موجود (۴) جامعه‌شناسی انتقادی - انتقاد از وضع موجود

۶۰- کدام گزینه در رابطه با دوران پسامدرن صحیح است؟

(۱) جایگزینی مدل تکثرگرا به جای همانندسازی و شکل‌گیری سیاست هویت - قرار گرفتن قدرت به‌عنوان محور اصلی مباحثات فکری و سیاسی - نامطلوب دانستن هویت ملی و وحدت، ثبات و استمرار همراه با آن

(۲) تأکید بر هویت‌های خرد و محلی - پیگیری مسائل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی براساس علاقه‌های فرهنگی و هویتی افراد - در مدل تکثرگرا در بعد اجتماعی راهکارهای مسالمت‌آمیز برای حل منازعات گروهی و قومی مورد تأکید قرار می‌گیرد.

(۳) وجود یک ساختار مشترک سیاسی و اقتصادی ضروری دانسته می‌شود - در مدل تکثرگرا در بعد سیاسی آزادی‌های اجتماعی اقوام و گروه‌های مختلف تأکید می‌شود - برخی از پدایش سیاست هویت که محصول دوران پسامدرن است به بازشدن جعبه پاندورا یاد می‌کنند.

(۴) هویت‌ها به عنوان موضوعی برای نزاع و درگیری می‌شوند - بی‌ثباتی و تغییرات مداوم هویت‌ها مطلوب دانسته می‌شود - اخراج و کشتار مسلمانان میانمار بیانگر مدل رایج سیاست‌گذاری در این دوره است.

۶۱- به ترتیب کدام گزینه با موارد «الف - د - ب - ج» ارتباط دارند؟

منبع تعریف هویت در دوران پسامدرن	«ب»	«ج»	پیامد درهم آمیختن فرهنگها
«الف»	سیاست تعیین هویت ملی / پاسخگویی به درخواستها و نیازها	پاکسازی قومی در یوگوسلاوی سابق	«د»

(۱) ملت‌ها - شکل‌گیری جهان بدون مرز - سیاست دوران پسامدرن - همانندسازی

(۲) گروه‌های اجتماعی مختلف - دستخوش تغییر شدن هویت‌ها - همانندسازی - تکثر هویت‌ها

(۳) ملت‌ها - توسعه ارتباطات و شکل‌گیری جهانی بدون مرز - سیاست دوران مدرن - تکثر هویت‌ها

(۴) گروه‌های اجتماعی مختلف - دستخوش تغییر شدن هویت‌ها - سیاست دوران مدرن - همانندسازی

۶۲- «کشمکش میان فلامان‌ها و والون‌ها در بلژیک» مشخصاً به کدام مفهوم اشاره دارد؟

(۱) کنترل جمعیت (۲) همانندسازی (۳) مدل تکثرگرا (۴) سیاستگذاری دوران مدرن

۶۳- **نهایی** به ترتیب، چه عاملی سبب پدیدار شدن ناسیونالیسم شد و مدل رایج سیاست‌گذاری هویتی در دوره مدرن کدام بود؟

(۱) شکل‌گیری دولت - ملت‌ها - تکثرگرا (۲) ظهور جهان متجدد - همانندسازی

(۳) شکل‌گیری دولت - ملت‌ها - همانندسازی (۴) ظهور جهان متجدد - تکثرگرا

۶۴- هریک از عبارات زیر، به ترتیب پیامد کدام گزینه است؟

- شکل‌گیری جنبش‌های سبک زندگی و جنبش آفریقایی - آمریکایی‌ها

- گسترش برابری و رفع تبعیض‌های قومی و گروهی

- نسل‌کشی در کامبوج

(۱) جهانی‌شدن و درهم‌آمیختن فرهنگ‌ها - همانندسازی هویتی - مدل تکثرگرا

(۲) سیاست هویت - مدل همانندسازی هویتی - مدل همانندسازی هویتی

(۳) جهانی‌شدن و توسعه ارتباطات - سیاست هویت - مدل همانندسازی هویتی

(۴) سیاست هویت - مدل تکثرگرا - مدل تکثرگرا

۶۵- **نهایی** به ترتیب برگزاری جشن سال نوی چینی در امریکا و سازمان کوکلاس کلان با کدام گزینه در ارتباط است؟

(۱) تأکید افراطی بر گوناگونی‌ها - چندپارگی سیاسی

(۲) حمایت از گروه‌های به حاشیه رانده شده - به رسمیت شناختن گروه‌های به حاشیه رانده شده

(۳) به رسمیت شناختن گروه‌های به حاشیه رانده شده - چندپارگی سیاسی

(۴) چندپارگی سیاسی - پشتیبان برتری نژاد سفید

درس هشتم: سیاست هويت
درس نهم: پيشينه علوم اجتماعي
در جهان اسلام
صفحه‌های ۸۷ تا ۱۰۴

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.

جامعه‌شناسی (۳) - پیش‌روی سریع‌تر

۶۶- صحیح یا غلط بودن هریک از عبارات زیر را به‌ترتیب مشخص کنید.

- جامعه‌شناسی انتقادی ریشه در رویکرد تفسیری دارد و سرنوشت ارزش‌ها را به مناسبات قدرت و ثروت نمی‌سپارد.
- در جهان اسلام، علوم نافع تنها شامل علوم ابزاری نیست و علوم دیگر از جمله عقلانی و وحیانی را نیز در بر می‌گیرد.
- پایبندی به این دیدگاه که دانش، تماماً محصول شرایط فرهنگی و اجتماعی است، امکان شناخت بهتری را برای انسان فراهم می‌کند.
- با تفکر جزئی‌نگر نمی‌توان درباره جهان و معناداری آن اندیشید؛ اما این موضوع در خصوص انسان نمی‌تواند صادق باشد.

(۱) ص - ص - غ - غ - ص

(۲) غ - غ - ص - ص - غ

۶۷- به‌ترتیب هر یک از عبارات زیر با کدام گزینه در ارتباط است؟

- شناخت متقابل افراد و جوامع از یکدیگر

- رشد و شکوفایی جهان اسلام از قرن سوم و چهارم هجری

- تأکید بر تنوع و تکثر هویت‌ها

(۱) درک تفاوت‌های یکدیگر - الگوی تعارف - انکار اشتراک و وحدت انسان‌ها

(۲) ایجاد اشتراکاتی برای بهبود روابط - معیار تقوا - سلب امکان گفت‌وگوی افراد و فرهنگ‌ها

(۳) الگوی تعارف - رهنمون ساختن انسان‌ها به منشأ وحدت - ایجاد فرصت معارفه فرهنگ‌ها

(۴) درک تفاوت‌های یکدیگر - الگوی تعارف - تأکید بر اشتراک انسان‌ها

۶۸- به‌ترتیب وجه اشتراک و وجه افتراق مدینه‌های فاسقه و ضاله در دیدگاه فارابی چیست؟

(۱) در نتیجه انحراف از مدینه فاضله شکل گرفته‌اند - در مدینه فاسقه مردم حقیقت و فضیلت را شناخته ولی براساس آن عمل نمی‌کنند ولی در

مدینه ضاله امور غیر عقلانی به‌عنوان آرمان‌ها و ارزش‌های عقلانی معرفی می‌شوند.

(۲) در نتیجه انحراف نظری از مدینه فاضله شکل گرفته‌اند - عملکرد مردم

(۳) غیرعقلانی شدن تمام آرمان‌ها و ارزش‌ها - انحراف از مدینه فاضله

(۴) انحراف از مدینه فاضله - غیرممکن بودن شناخت حقیقت در مدینه فاسقه برخلاف مدینه ضاله

۶۹- به‌ترتیب، هر یک از موارد زیر مربوط به چه کسانی است؟

- به توصیف و فهم کنش‌ها و ساختارهای جوامع مختلف می‌پردازد.

- علت وجود کاست‌ها در جامعه هند را باورهای دینی هندوها می‌داند.

- روش او در علوم اجتماعی مشابه روش آگوست کنت در جامعه‌شناسی تبیینی است.

- درباره سنت‌های اجتماعی در قرآن، کتاب سنت‌های تاریخی قرآن را تألیف کرده است.

(۱) فارابی - ابوریحان بیرونی - ابوعلی مسکویه - احمد حامد مقدم

(۲) ابن‌خلدون - ابوعلی مسکویه - ابن‌خلدون - محمدباقر صدر

(۳) فارابی - ابوریحان بیرونی - ابن‌خلدون - محمدباقر صدر

(۴) ابن‌خلدون - ابوعلی مسکویه - ابوعلی مسکویه - احمد حامد مقدم

۷۰- هر یک از عبارات زیر، به‌ترتیب به کدام‌یک از انواع عقل اشاره دارد؟

- تحسین عدالت و تقبیح تبعیض نژادی

- عوامل مهاجرت نخبگان علمی از کشور

- درک معناهای متفاوت شهادت‌طلبی

(۱) عقل تجربی - عقل تفسیری - عقل انتقادی

(۲) عقل انتقادی - عقل تفسیری - عقل تبیینی

(۳) عقل تفسیری - عقل انتقادی - عقل ابزاری

(۴) عقل انتقادی - عقل ابزاری - عقل تفسیری

جامعه‌شناسی (۱)

در این بخش، از میان سؤالات جامعه‌شناسی (۱) و جامعه‌شناسی (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید.
به سؤال‌های ۷۱ تا ۷۵ «یا» به سؤال‌های ۷۶ تا ۸۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

هویت

تغییرات هویت اجتماعی، تحولات هویتی
جهان اجتماعی «علل درونی»، تحولات
هویتی جهان اجتماعی «علل بیرونی»
صفحه‌های ۸۲ تا ۱۰۲

۷۱- کدام یک در مورد جهان سکولار، صدق نمی‌کند؟

- ۱) امکان رأی دادن به قوانین معنوی و الهی وجود ندارد و هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند در جامعه بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد.
- ۲) در این جهان فعالیت‌هایی که هویت دینی افراد را آشکار کند، منع می‌شود و امکان رأی دادن به قوانین معنوی و الهی وجود ندارد.
- ۳) امکان رأی دادن به قوانین معنوی و الهی وجود ندارد و هویت‌هایی که ابعاد متعالی و الهی انسان را نفی کنند، به رسمیت شناخته نمی‌شوند.
- ۴) هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند در جامعه، ظهور اجتماعی داشته باشد و در این جهان فعالیت‌هایی که هویت دینی افراد را آشکار کند، منع می‌شود.

۷۲- به ترتیب تعارض فرهنگی چیست و علل درونی آن به کدام مورد باز می‌گردد؟

- ۱) به تغییرات هویتی گفته می‌شود که بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ می‌دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند، به دنبال می‌آورد. - تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر
- ۲) گاهی شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی تداوم می‌یابد و جهان اجتماعی نمی‌تواند کنش‌های اجتماعی را بر اساس فرهنگ خود سامان دهد. - نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی
- ۳) گاهی شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی تداوم می‌یابد و جهان اجتماعی نمی‌تواند کنش‌های اجتماعی را بر اساس فرهنگ خود سامان دهد. - تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر
- ۴) به تغییرات هویتی گفته می‌شود که بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ می‌دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند، به دنبال می‌آورد. - نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی

۷۳- کدام گزینه در رابطه با «تزلزل فرهنگی» و «تعارض فرهنگی» به ترتیب، درست و نادرست است؟

- ۱) تا هنگامی که هویت اجتماعی افراد در چارچوب عقاید و ارزش‌های محوری جامعه شکل گیرد، تغییرات هویتی در درون یک جهان اجتماعی واحد رقم می‌خورند. - تعارض فرهنگی، تداوم شیوه زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی است.
- ۲) بحران هویت در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد. - تعارض فرهنگی، عدم توانایی جهان اجتماعی برای سازمان بخشیدن رفتارهای اجتماعی، مطابق با مبانی خود است.
- ۳) هنگامی رخ می‌دهد که تغییرات هویتی در خارج از مرزهای مقبول فرهنگی یک جامعه واقع شود و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌های اجتماعی در تقابل هستند، به دنبال بیاورد. - فردی که با تلاش و پشتکار خود در یکی از عرصه‌های اجتماعی دست به نوآوری می‌زند و از این طریق موقعیت اجتماعی خود و بخشی از افراد جامعه را ارتقا می‌بخشد، مورد تأیید جامعه واقع می‌شود.
- ۴) هنگامی به وجود می‌آید که مبانی هویت‌ساز فرهنگ، یعنی عقاید، ارزش‌ها و آرمان‌ها، ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست بدهند. - اگر تغییرات هویتی درون یک جهان اجتماعی مستلزم گسترش و توسعه فرهنگ اجتماعی باشد، تعارض فرهنگی رخ می‌دهد.

۷۴- صحیح یا غلط بودن عبارتهای زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- الف) زمینه گسترش و پیشرفت یک جهان اجتماعی، در صورتی فراهم می‌شود که آن جهان اجتماعی، با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود با جهان‌های اجتماعی دیگر تعامل داشته باشد و عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرد و الزاماً بدون تغییر آن‌ها را بپذیرد.
- ب) به دلیل اهمیتی که اسلام برای عقل و عقلانیت قائل است، جهان اسلام در مواجهه با فرهنگ یونان و روم، تنها عناصر عقلی این دو فرهنگ را اخذ کرد و به تناسب جهان‌شناسی توحیدی خود در دانش‌های مختلف آن‌ها دخل و تصرف کرد.
- ج) اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند و در صورتی که به مرور زمان، به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند، دچار تحولات هویتی می‌شود.
- د) بسیاری از جوامع غیرغربی، در رویارویی با جهان غرب، به دلیل اینکه مرعوب قدرت اقتصادی و سیاسی برتر غرب گشتند، به خودباختگی فرهنگی گرفتار شدند که از آن به عنوان غرب‌زدگی یاد می‌شود.

۲) ص - ص - غ - ص

۱) غ - ص - ص - ص

۴) ص - غ - ص - ص

۳) غ - غ - ص - ص

۷۵- هر یک از عبارات زیر به ترتیب مربوط به کدام یک از انواع از خودبیگانگی است؟

- ارائه تصویری از انسان که سرابی از حقیقت است.

- از یادبردن هویت خود در مواجهه با فرهنگ دیگر

- گرفتاری انسان به تشویش و اضطراب

۱) از خودبیگانگی حقیقی - از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی تاریخی

۲) از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی فطری - از خودبیگانگی حقیقی

۳) از خودبیگانگی فطری - از خودبیگانگی تاریخی - از خودبیگانگی حقیقی

۴) از خودبیگانگی فطری - از خودبیگانگی حقیقی - از خودبیگانگی تاریخی

جامعه‌شناسی (۲)

اگر به سؤال‌های ۷۱ تا ۷۵ پاسخ نداده‌اید، می‌توانید به سؤال‌های ۷۶ تا ۸۰ پاسخ دهید.

چالش‌های جهانی

(جنگ‌ها و تقابل‌های جهانی، بحران‌های

اقتصادی و زیست‌محیطی، بحران‌های

معرفتی و معنوی)

صفحه‌های ۸۳ تا ۱۰۳

۷۶- در ارتباط با جنگ‌های جهانی اول و دوم کدام گزینه صحیح نیست؟ آزمون وی ای پی

(۱) منشأ دینی نداشتند و پوشش دینی و مذهبی به خود نگرفتند.

(۲) در جنگ جهانی اول، برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی استفاده شد و در جنگ جهانی دوم، از بمب اتم استفاده شد.

(۳) در قالب ایدئولوژی‌های لیبرالیستی، مارکسیستی و سوسیالیستی عمل می‌کردند و زمینه‌های فرهنگی متفاوتی داشتند.

(۴) آتش این دو جنگ به کشورهای اروپایی و غربی محدود نشد، بلکه همه جهان را درگیر خود ساخت.

۷۷- به ترتیب چه چیزی جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد و کدام مورد درباره نظریه جنگ تمدن‌های هانتینگتون درست نیست؟

(۱) جنگ ویتنام - عملیات نظامی قدرت‌های غربی را در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیرغربی توجیه می‌کرد.

(۲) بحران موشکی کوبا - دولت - ملت‌ها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌الملل هستند.

(۳) بحران موشکی کوبا - فرهنگ اسلامی بزرگترین تهدید برای فرهنگ غرب است.

(۴) جنگ کره - رقابت‌ها و درگیری‌ها علاوه بر اینکه میان دولت - ملت‌ها هستند میان تمدن‌ها هم رخ می‌دهند.

۷۸- پاسخ پرسش‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

الف) کسانی که دو اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را به کار می‌برند، چه دیدگاهی نسبت به چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر دارند؟

ب) کشورهای مرکز از چه طریقی انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز را آسان می‌کنند؟

ج) چرا مفاهیم شمال و جنوب، عمدتاً بعد از جنگ جهانی دوم به کار گرفته شد؟

د) نخستین بحران اقتصادی در چه زمان و مکانی به وجود آمد؟

ه) پیامد عدم کنترل بحران اقتصادی چیست؟

(۱) مشکل کشورهای فقیر خود باختگی فرهنگی آن‌هاست. - نهادهای بین‌المللی و بازارهای مشترک منطقه‌ای - زیرا برخی اندیشمندان اجتماعی

معتقد بودند که چالش اصلی بین بلوک شرق و غرب نیست بلکه چالش اصلی بین کشورهای غنی و فقیر است. - در فاصله بین دو جنگ جهانی

یعنی سال‌های ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۳ میلادی در جوامع غربی - کاهش شدید قدرت خرید مصرف کنندگان

(۲) مشکل کشورهای فقیر خود باختگی فرهنگی آن‌هاست. - سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی - زیرا بعد از جنگ جهانی دوم، بیشتر

کشورهای صنعتی و ثروتمند در نیم کره شمالی زمین و اغلب کشورهای فقیر در نیم کره جنوبی قرار گرفتند. - در فاصله بین دو جنگ جهانی

یعنی سال‌های ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۳ میلادی در جوامع غربی - فروپاشی حکومت‌ها

(۳) مشکل کشورهای فقیر صرفاً ضعف اقتصادی و صنعتی آن‌ها نیست بلکه خودباختگی فرهنگی آن‌هاست. - سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات

بین‌المللی - زیرا برخی اندیشمندان اجتماعی معتقد بودند که چالش اصلی بین بلوک شرق و غرب نیست بلکه چالش اصلی بین کشورهای غنی و

فقیر است. - در سال ۱۸۲۰ میلادی در انگلستان - فروپاشی حکومت‌ها

(۴) مشکل کشورهای فقیر صرفاً ضعف اقتصادی و صنعتی آن‌ها نیست بلکه خودباختگی فرهنگی آن‌هاست. - نهادهای بین‌المللی و بازارهای مشترک

منطقه‌ای - زیرا بعد از جنگ جهانی دوم، بیشتر کشورهای صنعتی و ثروتمند در نیم کره شمالی زمین و اغلب کشورهای فقیر در نیم کره جنوبی

قرار گرفتند. - در سال ۱۸۲۰ میلادی در انگلستان - کاهش شدید قدرت خرید مصرف کنندگان

۷۹- با توجه به موارد زیر کدام گزینه درست است؟

الف) علت محدودیت علم به امور طبیعی

ب) معلول ناسازگاری بین عملکرد اقتصادی و سیاسی غرب با توانمندی‌های معرفتی و علمی آن

(۱) وابستگی دانش تجربی به معرفت‌های غیر تجربی - ناتوانی جهان غرب در توجیه حضور جهانی خود

(۲) روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی - تردید متفکران پست مدرن در اصول و مبانی فرهنگ غرب

(۳) عدم استقلال معرفت‌های غیر تجربی - مخدوش شدن استقلال معرفت علمی، تجربی از معرفت‌های غیرتجربی

(۴) ناکارآمدی علم تجربی نسبت به پدیده‌های غیر تجربی - پیامد گریز از سکولاریسم در جوامع غربی

۸۰- به ترتیب هریک از عبارات زیر با چه مفهومی ارتباط دارند؟

- بحران معنویت فرهنگ غرب

- پیامد گریز و رویگردانی از سکولاریسم در فرهنگ غرب

- نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی

(۱) بازگشت مفاهیم و ارزش‌های دینی به زندگی بشر - مهاجران ساکن کشورهای غربی که مرعوب فرهنگ مدرن شده بودند به سوی هویت فرهنگی

خود بازگشتند. - مهم‌ترین علت افول باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان در جهان غرب

(۲) پساکولاریسم - نخبگان مرعوب فرهنگ غرب را به جست‌وجوی سنت‌های قدسی و دینی واداشت - آرمان‌های انقلاب فرانسه

(۳) افول سکولاریسم - مهاجران ساکن کشورهای غربی که مرعوب فرهنگ مدرن شده بودند به سوی هویت دینی خود بازگشتند - مهم‌ترین علت

تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان

(۴) بازگشت نگاه معنوی و دینی به سطوح مختلف زندگی انسان - رونق بازار معنویت‌های کاذب - آرمان‌های انقلاب فرانسه

روان‌شناسی

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

انگیزه و نگرش
صفحه‌های ۱۵۸ تا ۱۸۵

۸۱- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را به ترتیب مشخص کنید.

- اشتراک انسان با حیوان، در عوامل برانگیزنده نیازهای زیستی است.

- به کارگیری شناخت انسان و فرارفتن از بدن، نشانه وجود عاملی خاص و فرازیستی در انسان است.

- شدت و جهت انگیزه‌های انسان عموماً یکسان است.

- انگیزه‌ها باعث می‌شوند انسان نیاز دیگری را بر نیاز خود مقدم بشمارد.

(۱) د - ن - ن - د (۲) د - د - ن - ن (۳) ن - ن - د - د (۴) ن - د - د - ن

۸۲- به ترتیب در هر عبارت چه نوع انگیزه‌ای وجود دارد؟

- شیدا برای دریافت حقوق بیشتر، هر شب اضافه‌کاری می‌کند.

- جواد برای سلامتی بدنش روزهای بیشتری ورزش می‌کند.

- مهدیه برای کسب آرامش بیشتر چند روزی به تفریح می‌پردازد.

- پارسا برای موفقیت در بحث‌های کلاسی به مطالعه زیادی می‌پردازد.

(۱) بیرونی - بیرونی - درونی - بیرونی (۲) بیرونی - درونی - بیرونی - درونی

(۳) بیرونی - درونی - بیرونی - بیرونی (۴) درونی - بیرونی - درونی - درونی

۸۳- «او قادر است در مواقعی از نیازهای خود چشم‌پوشی کند و در راه مصالح دیگران قدم بردارد. ملاک او برای انجام دادن رفتارهایش، صرفاً توجه به

عوامل جسمانی و زیستی نیست و فراتر از آن عمل می‌کند.» این عبارت می‌تواند توصیف کدام‌یک از افراد گزینه‌های زیر باشد؟

(۱) حیواناتی که با انسان قرابت ژنتیکی دارند.

(۲) کودکانی که خیرخواهی را از راه وراثت به ارث برده‌اند.

(۳) دانشجویان دانشکده افسری

(۴) دانش‌آموزان دوره اول ابتدایی که درس فداکاری را در درس فارسی خوانده‌اند.

۸۴- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را به ترتیب مشخص کنید.

- انسجام رفتار و ماندن در مسیر، محصول انتخاب هدف است.

- شرط ماندن در مسیر، انتخاب هدفی والا و بسیار بزرگ است.

- حس غرور بابت موفقیت از اهداف بسیار کوچک ناشی می‌شود.

- حرکت در مسیر هدف باعث می‌شود فرد تحت تأثیر خستگی قرار نگیرد.

(۱) ن - ن - د - د (۲) ن - د - د - ن (۳) د - د - ن - ن (۴) د - ن - ن - د

۸۵- در رابطه با این مثال که: «اگر فردی از این مسئله آگاهی داشته باشد که سرعت بالا در رانندگی خطرات زیادی دارد، با این وجود به رانندگی با

سرعت غیرمجاز ادامه می‌دهد.» کدام گزینه نادرست است؟

(۱) بین آگاهی او از سرعت بالا در رانندگی و خطرات آن (شناخت) و تداوم در رانندگی با سرعت غیرمجاز (رفتار) ناهماهنگی وجود دارد.

(۲) از آن جایی که ناهماهنگی شناختی با ناراحتی همراه است، فرد می‌تواند ارتباط میان سرعت بالا در رانندگی و خطرات آن را انکار کند.

(۳) او هم زمان دارای دو شناخت متناقض است؛ پس دارای ناهماهنگی شناختی شده است.

(۴) توجیه رفتار و یا انکار رابطه سرعت بالا در رانندگی و خطرات آن اگر چه عقلانی نیست، اما با آرامش فکری برای فرد همراه است.

۸۶- در یک آزمایش روان‌شناسی که در مورد ناهماهنگی شناختی بود، از آزمودنی‌ها پرسیده شد «فردی که شجاع، منظم، وقت‌شناس و دارای آمادگی جسمانی است، مناسب کدام شغل است؟». با توجه به هماهنگی نگرش‌های افراد، بیشترین پاسخ داده شده احتمالاً کدام گزینه است؟

- (۱) معلم (۲) آتش‌نشان (۳) ورزشکار (۴) کتابدار

۸۷- هر کدام از عبارات‌های زیر به ترتیب با کدام یک از موارد مطرح‌شده هم‌خوانی بیشتری دارد؟

- ما همواره دوست داریم همه چیز مطابق نظر ما و تحت اختیار ما باشد و با انجام دادن رفتارهای گوناگون سعی می‌کنیم محیط را در کنترل خود بگیریم.

- ادراک کنترل و کارایی باید سازنده باشد یعنی چه؟

- یک جراح زمانی که انتظار داشته باشد که کارایی لازم را دارد و می‌تواند از پس عمل جراحی بر بیاید؛ دست به عمل می‌زند.

(۱) ادراک کنترل - یعنی با شواهد محیطی هماهنگی کاذب را داشته باشد - ادراک کارایی

(۲) ادراک کارایی - یعنی با شواهد محیطی هماهنگی لازم را داشته باشد - ادراک کنترل

(۳) ادراک کنترل - یعنی با شواهد محیطی هماهنگی لازم را داشته باشد - ادراک کارایی

(۴) ادراک کارایی - یعنی با شواهد محیطی هماهنگی کاذب را داشته باشد - ادراک کنترل

۸۸- کدام گزینه به ترتیب در مورد عبارات زیر درست است؟

- علی می‌گوید که استعداد یادگیری شنا را ندارد و بهتر است وقت خود را صرف آن نکند.

- سعید فکر می‌کند که مربی آن‌ها خوب آموزش نمی‌دهد و این باعث می‌شود که در مسابقات شکست بخورد.

(۱) انگیزه بسیار کمی در آینده برای جبران فراهم می‌شود - علت شکست خود را به عامل بیرونی نسبت داده است.

(۲) علت شکست خود را به عامل بیرونی نسبت داده است - فرد دچار ناامیدی، یأس و دلسردی می‌شود و دست از تلاش بر می‌دارد.

(۳) توجیهی است که اغلب افراد در مواجهه با شکست‌های خود به کار می‌گیرند - علت شکست خود را به عامل ناپایدار نسبت داده است.

(۴) علت شکست خود را به عامل درونی نسبت داده است - اسناد سعید مربوط به عاملی است که کاملاً تحت کنترل او می‌باشد.

۸۹- «علی در کلاس شنا ثبت نام کرده است اما از قسمت عمیق استخر ترس دارد، او توسط مربی‌اش که معتقد است علی در شنا استعداد زیادی دارد، در قسمت کم‌عمق آموزش دید و پس از چند ماه بر ترسش غلبه کرد و خواست در قسمت عمیق، شنا کند اما پس از دو جلسه تمرین و شکست، باز هم از شنا کردن در قسمت عمیق خودداری کرد.» ناتوانی علی در شنا کردن در اعماق استخر را به کدام گزینه می‌توان ارتباط داد؟

(۱) اسناد به عوامل غیرقابل کنترل (۲) درماندگی آموخته‌شده

(۳) اسناد به عوامل درونی (۴) ناهماهنگی شناختی

۹۰- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- ماندگاری رفتار کدام دانش‌آموز بیشتر است؟

- کدام مورد در مورد نیک وی آچیچ نادرست است؟

- یک دانش‌آموز تازه‌کار چگونه هدف‌گزینی کند که نتیجه مطلوبی داشته باشد؟

- «به آب زمزم و کوثر سفید نتوان کرد / گلیم بخت کسی را که بافتند سیاه» اشاره به چگونه اسنادی دارد؟

(۱) دانش‌آموزی که موقع خلاصه‌نویسی مدام به ساعت نگاه می‌کند تا زمان بگذرد - او در کودکی قصد داشت خودکشی کند - روزانه ۱۰ ساعت

مطالعه کند - قابل کنترل، ناپایدار و درونی

(۲) کسی که برای رضایت والدین درس می‌خواند - هدفش از تأسیس موسسه «زندگی بدون دست و پا» کمک به افراد افسرده بود - در هفته ۷۰

تست بزند - قابل کنترل، ناپایدار و درونی

(۳) کسی که درس خواندن را دوست دارد - هدفش از تأسیس موسسه «زندگی بدون مرز» کمک به افراد ناتوان بود - با روزی ۴ ساعت مطالعه

شروع کند و قدم به قدم آن را افزایش دهد - غیرقابل کنترل، پایدار و بیرونی

(۴) کسی که لذت آزمون را در خود آن می‌داند - یکی از عوامل مهم موفقیت او نگرشش بود - با هفته‌ای ۷۰۰ تست شروع کند و آرام آرام تعداد

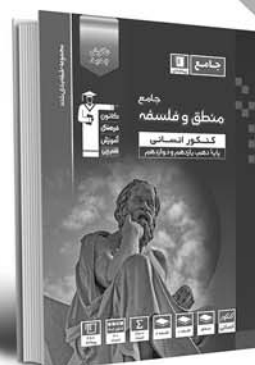
تست را بیشتر کند - غیرقابل کنترل، پایدار و بیرونی

کتاب‌های آیة انسانیت را

پیمانانای تهرین کنید

فلسفه
و
تاریخ
و
جغرافیا
و
ریاضی
و
آمار
و
عربی
و
اقتصاد
و
روانشناسی
و
علوم و فنون ادبی
و
جامعه‌شناسی

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

Telegram: @konkur_in

دفترچه شماره (۲)

صبح جمعه

۱۴۰۳/۱۲/۱۰

آزمون ۱۰ اسفند ماه ۱۴۰۳

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

ساعت ۹:۳۰ تا ۱۱ صبح ۱۱۰ سؤال (۷۵ سؤال اجباری + ۳۵ سؤال اختیاری)

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده ترازوی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
	۴۰۰۰	۴۷۵۰	۵۵۰۰	۶۲۵۰	۷۰۰۰	
عربی، زبان قرآن	۱	۲	۳	۵	۶	
تاریخ و جغرافیا	۱	۲	۴	۶	۷	
فلسفه و منطق	۱	۲	۳	۵	۶	
اقتصاد	۱	۲	۴	۵	۷	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ گویی

ردیف	وضعیت پاسخ گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۲) و (۳)	۲۰	۹۱	۱۱۰	۲۰
۲	اختیاری (پیش روی سریع تر)	عربی، زبان قرآن (۳)	۱۰	۱۱۱	۱۲۰	۱۰
۳	اجباری	تاریخ (۳)	۵	۱۲۱	۱۲۵	۵
۴	اختیاری (پیش روی سریع تر)	تاریخ (۳)	۵	۱۲۶	۱۳۰	۵
۵	انتخابی (زوج درس)	تاریخ (۱)	۵	۱۳۱	۱۳۵	۵
		تاریخ (۲)	۵	۱۳۶	۱۴۰	
۶	اجباری	جغرافیا (۳)	۵	۱۴۱	۱۴۵	۵
۷	اختیاری (پیش روی سریع تر)	جغرافیا (۳)	۵	۱۴۶	۱۵۰	۵
۸	انتخابی (زوج درس)	جغرافیا (۱)	۵	۱۵۱	۱۵۵	۵
		جغرافیا (۲)	۵	۱۵۶	۱۶۰	
۹	اجباری	فلسفه دوازدهم	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	۱۰
۱۰	اختیاری (پیش روی سریع تر)	فلسفه دوازدهم	۵	۱۷۱	۱۷۵	۵
۱۱	اجباری	منطق	۵	۱۷۶	۱۸۰	۵
۱۲	اجباری	فلسفه یازدهم	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۱۰
۱۳	اجباری	اقتصاد	۱۰	۱۹۱	۲۰۰	۱۰

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، محمد ابراهیم توننده جانی، احمد حسن زاده فرد، علی حسینی نوه، محمد حمیدی، رضا خانباثانی، میثم خشنودی، پیمان طیار، سعید عزیزخانی، امیر محمودیان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیرحسین اشتری، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، رضا رنجبری، سید علیرضا علویان، مهدی فروتن، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، مهرزاد مشایخی، محمد مشهدبان، یاسین مهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه صفری، فاطمه قریبیان، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، فاطمه عبدالوند، عادلہ علیرضایی مقدم، محمد عرفان فرهادی
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، محمد رضا سوری، امیرحسین شکوری، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم شیروودی، روح‌الله گلشن، علی محسن زاده، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدram، زهرا دامیار، مریم خسروی دهنوی، مهشید رستمی ریک، فاطمه سخایی، حسین سهرابی، تابان صیقلی، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، عرفان دهدشیا، پرگل رحیمی، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، محمد گرمی نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد ابراهیم توننده جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، آروین حسینی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	امیرحسین اشتری	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	حسین سهرابی، ملیکا ذاکری	محمد صدرا پنجه پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی نژاد	ایمان کلاته عربی، مهشید رستمی ریک، امیر محمد قلعه کاهی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللهی، مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی پور

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروفچین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر **نهایی** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

عربی زبان قرآن (۳) و (۲)

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

عربی (۳):

ثَلَاثُ قِصَصٍ قَصِيْرَةٍ
(قواعد و تمرین‌های درس ۳)
صفحه‌های ۴۳ تا ۵۲

عربی (۲):

الصَّدَقَاتُ
ارْحَمُوا ثَلَاثًا
درس‌های ۵ و ۶
صفحه‌های ۶۵ تا ۹۰

■ عَيْنَ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۹۱ - ۹۹)

۹۱- ﴿وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَ لَهْوٌ ...﴾:

- (۱) و زندگی دنیا فقط بازی و سرگرمی است!
- (۲) و نیست زندگی در دنیا، مگر بازیچه و مایه سرگرمی!
- (۳) و زندگی در دنیا چیزی بیش از سرگرمی و بازی نیست!
- (۴) و فقط زندگی دنیا، بازی و سرگرمی می‌باشد!

۹۲- ﴿مَا أَجْمَلَ أَخْلَاقَ الْإِنْسَانِ إِنْ لَا تُدَكِّرُنَا بِشَيْءٍ إِلَّا سِيرَةَ النَّبِيِّ، لَيْتَ الْأَخْلَاقَ تُبَاعُ لِأَشْتَرِيهَا وَ أُعْطِيهَا صَدَقَةً لِفُقَرَاءِ

الْأَدَبِ!»: آزمون وی ای پی

- (۱) اخلاق انسان چه زیباست اگر ما را فقط به یاد سیره پیامبر بیندازد، ای کاش اخلاق فروخته می‌شد تا آن را می‌خریدم و به بی‌ادبان صدقه می‌دادم!
- (۲) خلق و خوی انسان اگر چیزی به جز رفتار پیامبر را به یاد ما نیندازد، بسیار زیباست، کاش اخلاق فروخته شود تا از آن بخرم و به فقیران ادب صدقه بدهم!
- (۳) چه زیباست اخلاق آدمی چنانچه چیزی جز سیره پیامبر را به یاد ما نیندازد، کاش اخلاق فروخته شود تا آن را بخرم و به فقیران ادب صدقه بدهم!
- (۴) اخلاق انسان چقدر زیباست اگر فقط رفتار پیامبر را به یاد ما یادآوری نماید، ای کاش اخلاق را بفروشد تا آن را خریداری کنم و به بی‌ادبان صدقه بدهم!

۹۳- «بَعْضُ الَّذِينَ لَا رَجَاءَ لَهُمْ لِلنَّجَاحِ يَعْتَقِدُونَ بِأَنَّهُمْ يَجْرِبُونَ الْفِشْلَ أَوْ النَّجَاحَ بِأَنْفُسِهِمْ وَلَكِنَّهُمْ ظَلَمُوا فِي هَذَا الْوَهْمِ!»:

- (۱) برخی کسانی هستند که هیچ امیدی به موفقیت برایشان نیست و معتقدند که موفقیت و شکست را خودشان تجربه می‌کنند؛ ولی آنان در این پندار ماندند!
- (۲) برخی از کسانی که هیچ امیدی به موفقیت ندارند معتقدند که شکست یا موفقیت را خودشان تجربه می‌کنند؛ اما آن‌ها در این پندار ماندند!
- (۳) بعضی از کسانی هستند که هیچ امیدی به موفقیت برایشان نیست و اعتقاد دارند که موفقیت و شکست را بیازمایند؛ اما در این خیالشان ماندند!

(۴) برخی که امیدی به موفقیت ندارند بر این باورند که باید شکست یا موفقیت را آزمایش کنند؛ ولی در این پندار خود باقی ماندند!

۹۴- «لَا شَكَّ أَنَّ الَّذِي يُعَلِّمُ الْمَرْءَ شَيْئًا لَهُ شَأْنٌ عَظِيمٌ فَيَجِبُ عَلَى الْمُتَعَلِّمِ أَنْ يُكْرِمَهُ كَالْوَالِدِينَ وَ يَقُومَ عَنِ مَجْلِسِهِ لِلْمُعَلِّمِ وَ

إِنْ كَانَ أَمِيرًا!»: هیچ شکی نیست که ....

- (۱) کسی که انسان از او چیزی می‌آموزد او جایگاه بزرگی دارد، پس یادگیرنده باید پدر و مادرش را گرامی بدارد و برای معلم از جای خود برخیزد اگرچه فرمانروا باشد!
- (۲) کسی که به انسان چیزی می‌آموزد جایگاه بزرگی دارد، بنابراین یادگیرنده باید پدر و مادرش را گرامی بدارد و برای معلم از جایش برخیزد اگرچه فرمانروا باشد!
- (۳) انسان چیزی را که از کسی یاد گرفت او دارای جایگاه بزرگی است، پس بر یادگیرنده واجب است که او را مانند پدر و مادر گرامی بدارد و در مجلس خود برای معلم بلند شود اگرچه فرمانروا باشد!
- (۴) کسی که چیزی به انسان یاد می‌دهد جایگاه بزرگی دارد، بنابراین یادگیرنده باید او را همچون پدر و مادر گرامی بدارد و از جای خود برای معلم برخیزد اگرچه فرمانروا باشد!

۹۵- « ما امتنع الملائكة عن السجدة لآدم إلا إبليس فخرج إبليس من العبودية و زعم أنه أفضل من الذي خلق من طينة! »:

(۱) تنها ابلیس از میان فرشتگان از سجده کردن به آدم خودداری نکرد. پس ابلیس از بندگی بیرون رفت و تصور کرد که او بهتر از کسی است که وی را از تکه گلی خلق کرده بودند!

(۲) فرشتگان به جز ابلیس از سجده کردن به آدم خودداری کردند. پس ابلیس از صفّ بندگان خارج شد و پنداشت که او برتر از کسی است که او را از تکه گلی آفریده بودند!

(۳) فقط ابلیس از بین فرشتگان از سجده کردن به آدم خودداری کرد. پس ابلیس از بندگی بیرون رفت و گمان کرد که او بهتر از کسی است که از تکه گلی خلق شده بود!

(۴) فرشتگان به جز ابلیس از سجده کردن به آدم خودداری نکردند. پس ابلیس از بندگی خارج شد و گمان کرد که او برتر از کسی است که از تکه گلی آفریده شده بود!

۹۶- عَيْنِ الصَّحِيح:

(۱) إِنَّ الْعَاقِلَ لَا يَسْتَشِيرُ فِي أَعْمَالِهِ إِلَّا مَنْ لَهُ تَجَارِبُ كَثِيرَةٌ وَيَعْمَلُ بِمَا يَقُولُهُ! : همانا عاقل در کارهایش تنها با کسی که تجربه‌های فراوانی دارد و به گفته خود عمل می‌کند، مشورت می‌نماید!

(۲) هَلْ تُصَدِّقِينَ أَنَّ سَعْرَ قِطْعَةِ قِمَاشٍ فِي هَذِهِ السُّوقِ الْقَدِيمَةِ غَالِيَةٌ جَدًّا وَ نَحْنُ نُنتِجُهُ فِي مَصْنَعِنَا! : آیا باور می‌کنی که قیمت قطعه پارچه‌ای در این بازار قدیمی بسیار گران است، در حالی که ما آن را در کارخانه‌مان تولید می‌کنیم!

(۳) كَلَّا الْفَرِيقَيْنِ مَا بَدَأَ الْمُبَارِيَاتِ جَيِّدًا فَأَخَذَا يَشْتَرِيَانِ عِدَّةَ لَاعِبِينَ حَتَّى يُجَهِّزَا أَنْفُسَهُمَا لِلْمُبَارِيَاتِ الْقَادِمَةِ! : هردو تیم مسابقات را به خوبی شروع نکردند، پس تصمیم گرفتند چند بازیکن بخرند تا خودشان را برای مسابقات آینده آماده کنند!

(۴) قَدْ أَظْهَرَ الْكُذَّابُ مَا كَانَ يُخْفِيهِ طَوِيلًا وَلَكِنَّهُ لَنْ يَعْتَدِرَ مِنْكُمْ لِأَعْمَالِهِ الْقَبِيحَةِ الْكَثِيرَةِ! : شخص بسیار دروغگو چیزی را که مدت‌ها پنهان می‌کرد، آشکار ساخته است، ولی هرگز به خاطر کارهای بسیار زشتش از شما عذرخواهی نخواهد کرد!

۹۷- عَيْنِ الصَّحِيح:

(۱) الْيَوْمَ الْمَاضِي كُنْتُ أَخَافُ أَنْ يَغْرُقَ أَخِي الصَّغِيرَ فِي الْبَحْرِ! : روز گذشته ترسیده بودم که برادر کوچکم در دریا غرق شود!

(۲) لَمْ تَسْمَعْ الْأُمَّ لِلْأَوْلَادِ أَنْ يَخْرُجُوا مِنَ الْبَيْتِ فِي الْعُطَلَاتِ! : مادر به فرزندان اجازه نداد که در تعطیلات از خانه خارج شوند!

(۳) لِنُجَالِسِ الَّذِينَ يَتَعَلَّمُونَ وَيُفْقَهُونَ الْجَاهِلَ! : فقط با کسانی هم‌نشینی می‌کنیم که دانش فرامی‌گیرند و نادان را دانا می‌کنند!

(۴) قَرَأْتُ الْيَوْمَ كِتَابًا رَائِعًا لَا أُرِيدُ شِرَاءَهُ فِي الْبَدَايَةِ! : امروز کتاب جالبی را خواندم که در ابتدا، نمی‌خواستم آن را بخرم!

۹۸- «این‌ها ویژگی‌های مؤمنان هستند، پس باید به آن‌ها پایبند شوید!»؛ عین الصّحیح:

(۱) هذه الصفات للمؤمنين فعليكم أن تلتزموا بها!

(۲) هؤلاء الصفات للمؤمنين فعليكم أن تهتموا بها!

(۳) هذه صفات المؤمنين فيجب عليكم أن تلتزموا بها!

(۴) هؤلاء صفات المؤمنين فيجب عليكم أن تهتموا بها!

۹۹- عین الأنسب للمفهوم: « إرضاء النَّاسِ غايةٌ لا تُدرَكُ! »

(۱) من لم يرض بالقليل لم يرض بالكثير!

(۲) رضای دوست به دست آر و دیگران بگذار!

(۳) مَنْ رَضِيَ بِمَا قَسَمَ اللهُ لَهُ، فَهُوَ أَغْنَى النَّاسِ!

(۴) کسی کز رضای تو بیرون شود / زمانه بدوزد مر او را کفن!

■ ■ اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۱۰۰ - ۱۰۴) بما يُنَاسِبُ النَّصَّ:

في قرية صغيرة، كان هناك شاب اسمه خالد. كان خالد معروفاً بين الناس بذكائه، لكنه كان يكذب أحياناً ليخرج من المواقف الصعبة. في يوم من الأيام، قرّر خالد أن يختبر حدوده، فبدأ يكذب على الجميع دون سبب. في البداية كانت أكاذيبه بسيطة، فبدأ الناس يصدّقونه. مع مرور الوقت، أصبحت أكاذيبه أكثر تعقيداً. ذات يوم ادّعى خالد أنّ هناك وحشاً يعيش في الجبال. شعر الجميع بالخوف و تجنّبوا الذهاب إلى الجبال، حتّى أنّ بعض الناس تركوا القرية خائفين من هذا الوحش.

بعد أسابيع اكتشف أهل القرية أنّ خالداً كان يكذب و كان كلّ شيء من صنع خياله. انتشر الغضب بين الناس، فقد خالد ثقة الجميع، حتّى أصدقاؤه المقرّبون ابتعدوا عنه. شعر خالد بالنّدم الشديد، إذ أدرك أنّ الوقت قد فات لتصحيح الأخطاء، و تعلّم درساً قاسياً: الكذب قد يجلب نتائج سريعة، لكنه يؤدّي دائماً إلى فقدان الثقة و الاحترام.

۱۰۰- ما هو السبب الرئيسي الذي دفع خالداً إلى الاستمرار في الكذب؟؛ عین الصّحیح:

(۱) رغبته في إثبات ذكائه أمام الآخرين!

(۲) خوفه من مواجهة عواقب كشف الحقيقة!

(۳) رغبته في حماية الناس من الخوف و القلق!

(۴) عدم إدراكه لعواقب الكذب على المدى الطويل!

۱۰۱- عَيْنِ الْخَطَا: (حسب النَّصِّ)

- (۱) إِنَّ الْكُذْبَ أَدَّى إِلَى تَحْوُلِ حَيَاةِ خَالِدٍ مِنَ الشَّهْرَةِ بِالذِّكَاةِ إِلَى الْعِزْلَةِ الْاجْتِمَاعِيَّةِ!
- (۲) قَامَ خَالِدٌ بِالْإِعْتَادَارِ مِنْ أَعْمَالِهِ وَالْمَحَاوَلَةِ لِتَصْحِيحِ أَخْطَائِهِ وَ إِنْ كَانَ مُتَأَخَّرًا!
- (۳) تَصْدِيقُ النَّاسِ دُونَ تَشْكِيكَ جَعَلَ أَكَاذِبَ خَالِدٍ تُصْبِحُ أَكْبَرَ مَعَ مَرُورِ الْوَقْتِ!
- (۴) رُبَّمَا كَانَ خَالِدٌ يَشْعُرُ بِالْحَاجَةِ إِلَى تَعْزِيزِ مَكَانَتِهِ الْاجْتِمَاعِيَّةِ!

۱۰۲- عَيْنِ مَا لَا يُسْتَنْتَجُ مِنَ النَّصِّ:

- (۱) الْكُذْبُ لَا يَدُومُ وَ إِنْ طَالَ!
  - (۲) الْكُذْبُ لَا يَصْلِحُ إِلَّا مَعَ الْكُذَّابِينَ أَنْفُسَهُمْ!
  - (۳) أَلَا إِنَّ الْكُذْبَ لَا يَبْنِي بَيْتًا إِلَّا عَلَى الرَّمَالِ!
  - (۴) الْكُذْبُ كَالرَّيْحِ، لَا تَعْرِفُ مِنْ أَيْنَ أَتَى وَ لَا إِلَى أَيْنَ يَذْهَبُ!
- عَيْنِ الْخَطَا فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۱۰۳ وَ ۱۰۴)

۱۰۳- « الْمَوَاقِفُ - خَائِفِينَ - اِكْتَشَفَ - اِنْتَشَرَ »:

- (۱) الْمَوَاقِفُ: جَمْعُ تَكْسِيرٍ (مَفْرَدُهُ: مَوْقِفٌ) - اِسْمُ مَكَانٍ - مَعْرَبٌ - مَعْرِفَةٌ / مَجْرُورٌ بِحَرْفِ الْجَرِّ
- (۲) خَائِفِينَ: اِسْمٌ - جَمْعُ سَالِمٍ لِلْمَذْكَرِ - اِسْمُ فَاعِلٍ مِنْ مَصْدَرٍ مَجْرَدٍ ثَلَاثِيٍّ / مَفْعُولٌ وَ مَنْصُوبٌ بِالْيَاءِ
- (۳) اِكْتَشَفَ: فِعْلٌ مَاضٍ - لِلْمَفْرُودِ الْمَذْكَرِ الْغَائِبِ - مَزِيدٌ ثَلَاثِيٍّ، وَ لَهُ حَرْفَانِ زَائِدَانِ / فِعْلٌ وَ فَاعِلُهُ: أَهْلٌ
- (۴) اِنْتَشَرَ: لِلْمَفْرُودِ الْمَذْكَرِ الْغَائِبِ - مَزِيدٌ ثَلَاثِيٍّ، مِنْ بَابِ «اِفْتَعَالَ» - لَازِمٌ / فِعْلٌ وَ فَاعِلُهُ: الْغَضَبُ؛ الْجُمْلَةُ فِعْلِيَّةٌ

۱۰۴- « يَخْتَبِرُ - الْمُقْرَبُونَ - تَصْحِيحٌ - تَعَلَّمَ »:

- (۱) يَخْتَبِرُ: فِعْلٌ مَضَارِعٌ (يُعَادِلُ الْمَضَارِعَ الْاِلْتِزَامِيَّةَ فِي التَّرْجُمَةِ الْفَارْسِيَّةِ) - مَزِيدٌ ثَلَاثِيٍّ مِنْ مَادَّةِ «خ ب ر» - مَتَعَدٌّ - مَعْلُومٌ / فِعْلٌ وَ فَاعِلُهُ؛ الْجُمْلَةُ فِعْلِيَّةٌ
- (۲) الْمُقْرَبُونَ: جَمْعُ سَالِمٍ لِلْمَذْكَرِ - اِسْمُ مَفْعُولٍ، مِنْ مَصْدَرٍ «تَقَرَّبَ» - مَعْرَفٌ بِأَلٍ - مَعْرَبٌ / صِفَةٌ أَوْ نَعْتٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالتَّبْعِيَّةِ مِنْ مَوْصُوفِهَا أَوْ مَنْعُوتِهَا
- (۳) تَصْحِيحٌ: اِسْمٌ - مَصْدَرٌ مِنْ بَابِ تَفْعِيلٍ - مَعْرَبٌ / مَجْرُورٌ بِحَرْفِ الْجَرِّ بِعَلَامَةِ الْكُسْرَةِ؛ «لِتَصْحِيحٍ»: جَارٌّ وَ مَجْرُورٌ
- (۴) تَعَلَّمَ: فِعْلٌ مَاضٍ - لِلْمَذْكَرِ - مَزِيدٌ ثَلَاثِيٍّ بِزِيَادَةِ حَرْفَيْنِ زَائِدَيْنِ - مَعْلُومٌ / فِعْلٌ وَ فَاعِلُهُ، مَفْعُولُهُ: دَرْسٌ

■ عَيْنِ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (۱۰۵ - ۱۱۰)

۱۰۵- عَيْنِ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (۱) يَا بُنَيَّ؛ إِنْ تَكْذَبَ مَرَّةً أُخْرَى فَلَنْ يَلْتَقِيَ النَّاسُ إِلَيْكَ!
- (۲) تَظَاهَرَ الرَّجُلُ بِالْعَرَقِ، وَ هُوَ مَا كَانَ قَدْ فَكَّرَ بِعَاقِبَةِ أَمْرِهِ!
- (۳) قُلْتُ لَهُمْ: فَلَنَنْتَكِلَنَّ مَعَ أَصْدِقَانِنَا عَنِ امْتِحَانَاتِ نِهَايَةِ السَّنَةِ!
- (۴) كَبُرَتْ خِيَانَةٌ أَنْ تُحَدِّثَ أَخَاكَ حَدِيثًا، هُوَ لَكَ مُصَدِّقٌ وَ أَنْتَ لَهُ كَاذِبٌ!

۱۰۶- عَيْن «تكتسب» يصفُ اسم نكرة:

- (۱) حاول في دروسك ليلاً و نهاراً تكتسب درجات عالية فيها!
- (۲) امرأة أعرُفها تكتسب ثروة كثيرة من خلال الأعمال التجارية!
- (۳) يا أيها الطالب! أشكر مُعلميك لنجاح تكتسب في حياتك!
- (۴) أعلم أنّ التجارب بصعوبة و بعد محاولات كثيرة تكتسب!

۱۰۷- عَيْن فعلاً مضارعاً يُترجمُ ماضياً:

- (۱) الكتابُ صديقٌ يُفدُكُ من مُصيبة الجهل!
- (۲) إمتنع الرجلُ عن أخلاقِ تُبعدُ الناسَ منه!
- (۳) سنُطيعين أن تَسْحَني رَصيدَ جِوَالِكِ عَبرِ الإنترنت!
- (۴) يُحكى أن شاباً كان كذاباً و ما كان له أصدقاء!

۱۰۸- عَيْن العبارة التي ليست فيها «لا الناهية»:

- (۱) لا يُغَيِّرِ الناسَ ما يُحِبُّونَه في حياتهم!
- (۲) عليك أن لا تُغَيِّرِ سلوكك الحَسَن!
- (۳) ﴿ لا يَحِزُّنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ العِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعاً ﴾
- (۴) أيها الرَّميلُ؛ لا تُحَدِّثِ النَّاسَ بِكُلِّ ما سَمِعْتَ به!

۱۰۹- عَيْن المستثنى منه مذكوراً:

- (۱) ما طالع ليلة الإمتحان كتاباً إلا الطالب المُجد!
- (۲) لا يُوجد طريق للوصول إلى العزة إلا المُحاولة!
- (۳) المؤمنون لا يطلبون من الله في حياتهم إلا الخيرات! (۴) الصيادون ما سمعوا من الغابة الخضراء إلا صوت الطيور!

۱۱۰- عَيْن الخطأ عن التوضيحات:

- (۱) لم يُقبل على شراء إختراعي إلا رئيس أحد المتاجم! (كلمة «رئيس» تُترجم مؤكداً)
- (۲) إنهم لا يعملون بالفرائض إلا من يريد إرضاء ربّه! (قد جاءت «إلا» بمعنى «فقط»)
- (۳) اهتمت زميلاتي بالدراسة و التعلّم إلا سميرة! (المحلّ الإعرابي للمستثنى منه: فاعل)
- (۴) قام الحضار عن مجلسهم للأمّهات الفاضلات إلا واحداً منهم! (المستثنى و المستثنى منه كلاهما اسم فاعل)

عربی (۳):

نظام الطبيعة

درس ۴

صفحه‌های ۵۳ تا ۷۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

عربی زبان قرآن (۳) - پیش‌روی سریع‌تر

■ ■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم (۱۱۱ - ۱۱۵)

۱۱۱- « قد يقوم الأطفال الصغار بتعليم الكبار، هناك أشياء يعرفها الأطفال معرفة ولكن الكبار قد نسوها! »:

- ۱) کودکان خردسال به بزرگترها آموزش داده‌اند، چیزهایی وجود دارد که کودکان کاملاً می‌دانند، اما بزرگترها گاهی فراموش می‌کنند!
- ۲) اطفال خردسال گاهی به آموزش بزرگسالان می‌پردازند، چیزهایی هست که کودکان آن‌ها را قطعاً می‌دانند، اما بزرگسالان آن‌ها را فراموش کرده‌اند!
- ۳) گاهی کودکان کم‌سن و سال به تعلیم بزرگسالان اقدام می‌کنند، قطعاً آنان چیزهایی را می‌دانند که بزرگسالان فراموشش کرده‌اند!
- ۴) اطفال کوچک به آموزش بزرگترها پرداخته‌اند، چیزهایی وجود دارد که بی‌شک اطفال می‌شناسند، اما بزرگسالان گاهی آن‌ها را فراموش می‌کنند!

۱۱۲- « كان خبراء الزراعة قد اكتشفوا أهم مهددات البيئة، وراقبوا البيئة مراقبة الحارس حتى لا يتضرر نظام الطبيعة! »:

- ۱) عده‌ای کارشناس کشاورزی مهمترین تهدیدکننده‌های طبیعت را کشف کرده بودند و از محیط زیست همچون نگهبان مراقبت کردند تا نظام طبیعت ضرر نبیند!
- ۲) کارشناسان کشاورزی مهمترین تهدیدات محیط زیست را کشف کرده بودند و از نظام طبیعت همچون نگهبان مراقبت کردند تا محیط زیست ضرر نبیند!
- ۳) کارشناس‌های کشاورزی مهمترین تهدیدات محیط زیست را کشف کرده بودند و به کمک نگهبان از محیط زیست مراقبت کردند تا به نظم طبیعت آسیبی نرساند!
- ۴) کارشناسان کشاورزی مهمترین تهدیدکننده‌های محیط زیست را کشف کرده بودند و از محیط زیست همچون نگهبان مراقبت کردند تا نظام طبیعت آسیب نبیند!

۱۱۳- عین الصحيح:

- ۱) بدأت فنران الحقل تزداد بعد قتل الكثير من البومات! : بعد از کشتن بسیاری از جغد‌ها، موش‌های کشتزار شروع به زیاد شدن نمودند!
- ۲) إن استمرت الحالة هكذا فستشاهد مشاكل جديدة في البيئة مشاهدة مؤلمة! : اگر این وضع ادامه یابد، مشکلات جدیدی را در محیط به‌گونه‌ای دردناک مشاهده خواهی کرد!
- ۳) أجبنتي سريعة، لم تعديت على البيئة و نظام الطبيعة تعدّي الظالمين! : به سرعت پاسخ داد، تو بر محیط و نظام طبیعت ظالمانه دست‌درازی نکردی!
- ۴) لن يُسمح لهم أن يكثروا في استخدام الأسمدة الكيماوية في بيئة يعيشون فيها! : به آن‌ها اجازه نخواهد داد که در به‌کارگیری سموم شیمیایی در محیطی که در آن زندگی می‌کنند، زیاده‌روی شود!

۱۱۴- عَيْنِ الْخَطَا:

- (۱) أَيُّ خَلَلٍ فِي نِظَامِ الطَّبِيعَةِ يُؤَدِّي إِلَى تَخْرِيْبِهَا تَأْدِيَةً! هرگونه آسیبی در ساختار طبیعت قطعاً به ویران سازی اش می انجامد!
- (۲) بِالنَّفَايَاتِ الصَّنَاعِيَّةِ وَ الْمَنْزِلِيَّةِ يَزْدَادُ تَلَوُّثُ الْبِيئَةِ اَزْدِيَاداً كَثِيراً! زباله‌های صنعتی و خانگی، آلودگی محیط زیست را بسیار افزایش می دهد!
- (۳) مَا شَاهَدْتُ فِي الْمَزْرَعَةِ إِلَّا مُزَارِعاً يُرَاقِبُ الْخَضِرَاوَاتِ مُرَاقَبَةً! در مزرعه فقط کشاورزی را مشاهده کردم که از سبزیجات واقعاً مراقبت می کرد!
- (۴) عَلَى الْفَلَّاحِ أَنْ يَطَّلَعَ عَلَى سَبِيْرَةِ اسْتِخْدَامِ الْأَسْمَدَةِ مَمَّنْ هُوَ خَبِيرٌ فِي الزَّرَاعَةِ! کشاورز باید درباره روش به کارگیری کودها آگاهی یابد از کسی که در کشاورزی کارشناس است!

۱۱۵- عَيْنِ غَيْرِ الْمُنَاسِبِ لِمَفْهُومِ الْآيَاتِ الشَّرِيفَةِ:

- (۱) ﴿ هَذَا خَلَقَ اللهُ فَأَرْوِنِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ ﴾: همه آفریده‌ست بالا و پست / تویی آفریننده هرچه هست
- (۲) ﴿ اذْكُرُوا اللهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ﴾: ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی / نروم جز به همان ره که توأم راهنمایی
- (۳) ﴿ إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ﴾: دل می رود ز دستم صاحب‌دلان خدا را / دردا که راز پنهان خواهد شد آشکارا
- (۴) ﴿ اسْتَغْفِرْتُ اللهُ اسْتِغْفَارًا ﴾: دگر چشم دارم به دیگر سرای / که آمرزش آید مرا از خدای

۱۱۶- عَيْنِ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (۱) الدَّهْرُ يَوْمَانِ يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ!
- (۲) أَمْرَنِي رَبِّي بِمُدَارَاةِ النَّاسِ كَمَا أَمْرَنِي بِأَدَاءِ الْفَرَائِضِ!
- (۳) الْعَالِمُ بِلَا عَمَلٍ كَالشَّجَرِ بِلَا ثَمَرٍ!
- (۴) عَدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِنْ صَدَاقَةِ الْجَاهِلِ!

۱۱۷- أَيِّ عِبَارَةٍ تُدَلُّ عَلَى تَأْكِيدِ الْفِعْلِ؟

- (۱) عِنْدَمَا يَتَأَكَّدُ الطَّائِرُ مِنْ انْقِذَافِ حَيَاةِ فِرَاحِهِ مِنَ الْمَوْتِ يَطِيرُ بَغْتَةً!
- (۲) عَلَيْكُمْ أَنْ تَحَاسِبُوا أَنْفُسَكُمْ فِي دُنْيَاكُمْ مَحَاسِبَةً دَقِيقَةً قَبْلَ أَنْ تُحَاسِبُوا!
- (۳) لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَعِيشَ دُونَ الْمَاءِ وَ الطَّعَامِ وَ الْهَوَاءِ إِلَّا السَّمَكُ الْمَدْفُونُ!
- (۴) إِنَّ عَيْنِكَ لَنْ تَبْكِيَا فِي الْآخِرَةِ بُكَاءً لِأَنَّكَ رَاقِبَتِ عَلَى أَعْمَالِكَ فِي الدُّنْيَا دَائِمًا!

۱۱۸- عَيْنِ الْمَفْعُولِ الْمَطْلُوقِ يَخْتَلِفُ نَوْعُهُ:

- (۱) أَنَا أَعْرِفُ مَتَاعِبَ عَمَلِ اسْتَاذِي الْحَنُونَ مَعْرِفَةً!
- (۲) النَّاسُ لَنْ يُدْرِكُوا خَطَّةَ الشَّيْطَانِ فِي حَيَاتِهِمْ إِدْرَاكًا كَامِلًا!
- (۳) أَطِيعُ اللهُ وَ رَسُوْلَهُ إِطَاعَةً وَ لَا اسْتَسْلِمُ أَمَامَ الظَّالِمِينَ!
- (۴) سَقَطْتُ عَلَى الْأَرْضِ سَقُوْطًا وَ أُجِسُّ بِأَلْمٍ شَدِيْدٍ فِي رِجْلِي!

۱۱۹- عَيْنِ الدِّ «مُشَاهَدَةٌ» وَ هِيَ مُؤَكَّدَةٌ:

- (۱) الْأَطْفَالُ شَاهَدُوا الْحَيَوَانَاتِ فِي الْحَدِيقَةِ مُشَاهَدَةً تُعْجِبُهُمْ!
- (۲) بِسَبَبِ التَّلَوُّثِ، لَمْ نَسْتَطِعْ أَنْ نَشَاهِدَ النُّجُومَ مُشَاهَدَةً وَاضِحَةً!
- (۳) الشَّخْصُ الَّذِي يَشَاهِدُ الْحَقَائِقَ مُشَاهَدَةً يَتَعَلَّمُ مِنْهَا دُرُوسًا قِيَمَةً!
- (۴) كَانَتْ مُشَاهَدَةُ الشَّمْسِ فِي ذَلِكَ الشَّاطِئِ الْجَمِيْلِ مُشَاهَدَةً رَائِعَةً!

۱۲۰- عَيْنِ مَا فِيهِ التَّشْبِيْهِ وَ هُوَ مَصْدَرٌ:

- (۱) الْعِلْمُ فِي الصِّدْرِ كَالشَّمْسِ فِي الْفَلَكَ!
- (۲) يَسْتَغْفِرُ التَّائِبُ مِنْ ذُنُوبِهِ اسْتِغْفَارًا كَثِيرًا!
- (۳) كَأَنَّ قُلُوبَ أَعْدَائِنَا قَطَعَ مِنَ الْحَدِيدِ وَ النَّحَاسِ!
- (۴) تَجْتَهِدُ الطَّالِبَاتُ فِي دُرُوسِهِنَّ إِجْتِهَادَ الْأَمْلِيْنَ!

درس نهم: نهضت ملی شدن
صنعت نفت ایران
صفحه‌های ۱۱۴ تا ۱۲۶

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

تاریخ (۳)

۱۲۱- کدام گزینه در رابطه با هر یک از موارد زیر درست می‌باشد؟

الف) قرارداد داری

ب) قرارداد ۱۳۱۲

پ) فعالیت شرکت نفت پارس و انگلیس

- ۱) مدت قرارداد «الف» ۶۰ سال بود و به علت اختلافات درباره «پ» و عدم پرداخت سهم ایران در مذاکرات مورد «ب»، صرفاً قرارداد پیشین به مدت ۳۰ سال تمدید شد.
- ۲) اختلافات دامنه‌دار در مورد «پ» پیش از نهضت مشروطه، منجر به انعقاد قرارداد «الف» در زمان مظفّرالدین شاه با یک سرمایه‌دار انگلیسی شد که ۱۶ درصد سود خالص سالانه را به دولت ایران می‌داد.
- ۳) پس از اینکه انگلستان به اهمیت نفت برای نیروی دریایی خود پی برد، قرارداد «الف» را در سال ۱۹۱۴ میلادی با ایران منعقد کرد و «پ» به بازوی پر قدرت اقتصادی انگلستان تبدیل شد.
- ۴) «پ» نفوذ و مداخله انگلیسی‌ها را در ایران افزایش داده بود و پس از نهضت مشروطه، اعتراضات به عملکرد آن منجر به لغو قرارداد «الف» و انعقاد قرارداد «ب» شد.

۱۲۲- کدام گزینه در مورد مصوبات مربوط به نفت ایران درست ذکر شده است؟

- ۱) قرارداد الحاقی توسط نمایندگان مجلس و به نشانه اعلام نارضایتی رسمی و علنی از قرارداد نفتی ایران با انگلستان تدوین شد.
- ۲) موازنه مثبت توسط شورای ملی به پیشنهاد دکتر مصدق به نشانه ایستادگی در برابر امتیازخواهی دولت‌های سلطه‌جو تدوین شد.
- ۳) قرارداد الحاقی گس - گلشایبان پس از مذاکرات میان نماینده دولت ایران و نماینده شرکت نفت ایران و انگلیس تدوین شد.
- ۴) موافقت‌نامه واگذاری امتیاز نفت شمال به شوروی به پیشنهاد دکتر محمد مصدق به تصویب رسید.

۱۲۳- کدام گزینه درباره تقدم و تأخر رویدادهای مربوط به جنبش ملی‌شدن صنعت نفت ایران درست است؟

- الف) ممانعت معدودی از نمایندگان مجلس شورای ملی از رأی‌گیری درباره قرارداد الحاقی
- ب) مجلس شورای ملی و مجلس سنا طرح ملی‌شدن صنعت نفت را تصویب کردند.
- ج) نمایندگان مجلس شورای ملی دولت را مکلف ساختند که برای گرفتن تمامی حقوق ملی در موضوع نفت جنوب مذاکره کنند و اقدامات لازم را انجام دهند.
- د) مهم‌ترین مانع بر سر راه ملی‌شدن صنعت نفت برداشته شد.

- ۱) «ج» متقدم‌ترین رویداد نسبت به سایر رویدادهاست و «الف» پس از «ب» روی داده است.
- ۲) «الف» قبل از «ب» و پس از «د» روی داده و «الف» و «ج» تقریباً در یک زمان رخ داده‌اند.
- ۳) «د» پس از «ج» و «الف» روی داده و «ب» و «د» تقریباً در یک زمان رخ داده‌اند.
- ۴) «ب» متأخرترین رویداد نسبت به سایر رویدادهاست و «ج» پس از «الف» روی داده است.

۱۲۴- کدام گزینه درباره تقدم و تأخر رویدادهای زیر درست است؟

الف) اجرای برنامه اقتصاد بدون نفت

ب) قیام ۳۰ تیر ۱۳۳۱

ج) اقدام به طرح شکایت از ایران در مجامع بین‌المللی توسط انگلیس

د) درخواست دکتر مصدق برای در اختیار گرفتن وزارت جنگ

ه) قطع رابطه سیاسی با لندن

- ۱) «ه» بعد از «الف» و «د» قبل از «ج» روی داده است.
- ۲) «ب» متقدم‌ترین رویداد است.
- ۳) «ج» متأخرترین رویداد است.
- ۴) «د» بعد از «ج» و «ه» قبل از «ب» روی داده است.

۱۲۵- کدام‌یک از عبارت زیر درباره کودتای ۲۸ مرداد نادرست است؟

- الف) دشمنان خارجی با بهره‌گیری از تداوم و گسترش اختلاف و نزاع میان دکتر مصدق و آیت‌الله کاشانی و یاران و نزدیکان این دو شخصیت ملی و سیاسی، بر تلاش‌هایشان برای نابودی دولت مصدق افزودند.
- ب) ایجاد آشوب‌های خیابانی در ایران و به راه انداختن جنگ روانی علیه دکتر محمد مصدق در مطبوعات براساس طرح انگلیسی، در دستور کار شبکه جاسوسی این کشور قرار گرفت.
- ج) طراحان کودتا از طریق اشرف پهلوی و ژنرال نورمن شوارتسکف آمریکایی، محمدرضا پهلوی را متقاعد کردند که با کودتا موافقت کند.
- د) براساس قراردادی میان حکومت پهلوی، آمریکا و انگلستان، مقرر شد که کنسرسیوم به مدت ۲۵ سال نفت ایران را استخراج کند و نیمی از سود خالص را برای خود برداشته و در مقابل نیمی از سود خالص خود را به کشور ما بپردازد.

۴) «د» و «ج»

۳) «الف» و «ب»

۲) «ب» و «د»

درس دهم: انقلاب اسلامی
صفحه‌های ۱۲۷ تا ۱۴۱

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.

تاریخ (۳) - پیش‌روی سریع‌تر

۱۲۶- کدام گزینه درباره رویدادهای تاریخ ایران در فاصله سال‌های ۱۳۳۲ تا ۱۳۴۱ درست است؟

- (۱) نخستین مرحله برنامه‌های اصلاحی در زمان نخست‌وزیری امیر اسدالله علم آغاز شد.
- (۲) از جمله تغییراتی که در قانون انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی ایجاد شد، حذف سوگندخوردن به قرآن کریم بود.
- (۳) محمدرضا شاه اصول شش‌گانه‌ای با عنوان انقلاب سفید مطرح کرد و در بهمن ۱۳۴۱ به تصویب دولت رساند.
- (۴) برنامه‌های اصلاحی دولت آمریکا به عنوان اصلاحات ارضی در سال ۱۳۴۰ آغاز شد.

۱۲۷- کدام یک از عبارات های زیر در ارتباط با مبارزات امام خمینی نادرست است؟

- (الف) اولین مرحله علنی در فعالیت سیاسی و مبارزه امام خمینی، با اعتراض به همه‌پرسی انقلاب سفید آغاز شد.
- (ب) از دیدگاه امام خمینی، تصویب نامه انجمن‌های ایالتی و ولایتی موجب تضعیف اسلام و افزایش حضور بهائیان می‌شد.
- (ج) امام خمینی طی سخنرانی در روز تاسوعا در تهران، شخص شاه را مورد خطاب قرار داد که باعث دستگیری ایشان شد.
- (د) پس از قیام پانزده خرداد، هدف مبارزه تغییر کرد و سرنگونی رژیم پهلوی هدف نهایی مبارزان شد.

(۱) «الف» و «ب» (۲) «ج» و «د» (۳) «الف» و «ج» (۴) «د» و «ب»

۱۲۸- هر کدام از عبارات زیر، مربوط به کدام یک از اشکال مبارزه است؟

(الف) با آرمان برپا کردن حکومت اسلامی کار خود را شروع کردند.

(ب) جبهه ملی و نهضت آزادی نیز در چارچوب قانون اساسی به مبارزات خود ادامه می‌دادند.

(ج) شاگردان و علاقه‌مندان به اندیشه امام مساجد و دانشگاه‌ها را به کانون مبارزه علیه رژیم پهلوی تبدیل کرده بودند.

(د) معلمان، استادان دانشگاه و ... در مبارزه با رژیم فعالیت می‌کردند و در مساجد و مدارس و حسینیه‌ها به ترویج فرهنگ دینی مشغول بودند.

(۱) مسلحانه - سیاسی - فرهنگی - فرهنگی (۲) مسلحانه - سیاسی - سیاسی - فرهنگی

(۳) سیاسی - فرهنگی - سیاسی - سیاسی (۴) سیاسی - فرهنگی - فرهنگی - سیاسی

۱۲۹- عبارات‌های زیر به ترتیب در کدام جایگاه نمودار قرار می‌گیرند؟

- وابستگی به بیگانگان و نابودی اقتصاد کشور

- افزایش یک‌باره پول نفت در سال ۱۳۵۰

- برنامه انقلاب سفید شاه

- تقویت سرمایه‌داران وابسته به غرب و رژیم پهلوی

(۱) ب - ج - د - الف (۲) د - الف - ب - ج (۳) ب - ج - الف - د (۴) ج - د - ب - الف

۱۳۰- کدام گزینه درباره تاریخ‌های ذکر شده صحیح می‌باشند؟

«۱۹ دی ۱۳۵۶» - «۱۷ شهریور ۱۳۵۷» - «۲۳ دی ۱۳۵۷» - «۱۵ بهمن ۱۳۵۷»

(۱) انتشار مقاله توهین‌آمیز علیه امام خمینی - انتصاب غلامرضا ازهاری به جای شریف امامی - برقراری حکومت نظامی برای مقابله با تظاهرات - حمله نیروی گارد شاهنشاهی به افراد نیروی هوایی که به انقلاب پیوسته بودند.

(۲) اعتراض مردم تبریز در چهلم شهدای قم - حمایت رئیس‌جمهور آمریکا از رژیم پهلوی - فراهم شدن زمینه انتقال قدرت توسط افراد مورد اعتماد امام خمینی - تقاضای شورا از دیگران برای حمایت از نخست‌وزیر دولت موقت، مهندس بازرگان

(۳) به خاک و خون کشیده شدن اعتراضات مردم قم - تجمع مردم در میدان ژاله سابق بدون توجه به هشدار رژیم پهلوی - تشکیل شورای انقلاب - معرفی مهندس بازرگان به عنوان نخست‌وزیر دولت موقت انقلابی

(۴) قیام مردم قم به دنبال انتشار مقاله روزنامه اطلاعات - تظاهرات گسترده با حضور پررنگ زنان - انتصاب شاپور بختیار عضو سابق جبهه ملی به نخست‌وزیری - تشکیل شورای انقلاب از افراد معتمد و شایسته مورد اعتماد امام خمینی

تاریخ (۱)

در این بخش، از میان سؤالات تاریخ (۱) و تاریخ (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید. به سؤالات ۱۳۱ تا ۱۳۵ «یا» به سؤالات ۱۳۶ تا ۱۴۰ پاسخ دهید. وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

فصل سوم: ایران در عصر باستان
(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)
صفحه‌های ۹۰ تا ۱۱۷

۱۳۱- هر یک از توصیفات زیر، به ترتیب، به کدام یک از شخصیت‌ها اشاره دارد؟

الف) پادشاهی لایق و با تدبیر بود که وسعت قلمروی اشکانیان را به نهایت خود رساند.

ب) وی لقب «نیکاتور» به معنای «فاتح» را برای خود برگزید.

ج) در زمان پادشاهی او، سپاهیان روم در جنگ حران از ایرانیان شکست سختی خوردند.

(۱) مهرداد یکم - سلوکوس - سورنا

(۲) مهرداد دوم - سلوکوس - ارد دوم

(۳) مهرداد یکم - ارشک - ارد دوم

(۴) مهرداد دوم - سلوکوس - سورنا

۱۳۲- کدام مورد دربارهٔ رویدادهای دورهٔ پادشاهی شاپور یکم ساسانی درست است؟

الف) در جنگ‌های ایران با رومیان، گردیانوس و والرینوس امپراتور روم به ترتیب کشته و اسیر شدند.

ب) در عملیاتی نظامی اعراب متجاوز را به سختی گوش مالی داد.

ج) در پی اقدامات مهم وی حکومت ساسانیان موفقیت سیاسی و نظامی بزرگی در داخل و خارج کسب کرد و گسترش یافت و تثبیت شد.

د) برای سامان‌بخشیدن به اوضاع کشور اصلاحاتی را در زمینهٔ اداری، نظامی و اقتصادی انجام داد.

(۱) «الف» و «ب» (۲) «الف» و «ج» (۳) «ج» و «د» (۴) «ب» و «د»

۱۳۳- کدام عبارات در ارتباط با نظام سیاسی و اداری حکومت‌های باستانی ایران درست هستند؟

الف) کار اصلی دبیران در دورهٔ ساسانی، گردآوری خدای‌نامه‌ها بود و اکثر دبیران با چند خط و زبان آشنایی داشتند.

ب) شاهان ماد به تقلید از شاهان پیشین خود حکومت می‌کردند و دربار و تشکیلات اداری محدود و کوچکی داشتند.

ج) افرادی که به چشم و گوش شاه مشهور بودند، همواره یکی از درباریان مورد اعتماد شاهان ساسانی بودند.

د) معروف‌ترین خاندان‌های سهام در حکومت اشکانی عبارت‌اند از: کارن در نهاوند، سورن در سیستان، و مهران در ری.

(۱) «ج» و «الف» (۲) «ب» و «د» (۳) «الف» و «ب» (۴) «د» و «ج»

۱۳۴- با تحلیل گزارهٔ زیر، می‌توان دریافت که در ... ، ...

«هرودت به قانونی ایرانی اشاره می‌کند که براساس آن، شاه نباید کسی را به سبب یک بار ارتکاب جرم، به مرگ محکوم کند.»

(۱) دورهٔ ساسانی - تشکیلات قضایی گسترش یافت و توانایی صدور حکم، تنها به پادشاه محدود نمی‌شد.

(۲) دورهٔ ساسانی - نقش روحانیان زرتشتی که آشنا به دین و احکام عرفی بودند، بیشتر از شاهان بود.

(۳) دورهٔ هخامنشی - قدرت و اختیارات پادشاه نامحدود نبود، بلکه توسط قوانین وضع‌شده، محدود می‌شد.

(۴) دورهٔ هخامنشی - پادشاهان مردم تابع خود را، در تبعیت از قوانین و آداب و رسوم خود، آزاد می‌گذاشتند.

۱۳۵- در کدام موارد توصیف درستی از اوضاع اجتماعی ایران باستان به‌دست داده شده است؟

الف) دورهٔ هخامنشیان، سرآغاز ایجاد نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی و شکل‌گیری طبقات اجتماعی بود.

ب) در دورهٔ ساسانیان، طبقهٔ فرادست، گسترش چشم‌گیری یافت و دارای درجات و مراتب متفاوت شد.

ج) در دورهٔ ساسانیان گروه جدیدی به طبقهٔ حاکم افزوده شد و قدرت نجبای درجهٔ دوم افزایش یافت.

د) در دورهٔ مادها، به دلیل اهمیت فتوحات نظامی، جنگجویان نسبت به روحانیان و کشاورزان جایگاه بالاتری یافتند.

(۱) «الف» و «ب» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ج» و «د»

تاریخ (۲)

اگر به سؤال‌های ۱۳۱ تا ۱۳۵ پاسخ ندهاید، می‌توانید به سؤال‌های ۱۳۶ تا ۱۴۰ پاسخ دهید.

فصل سوم: ایران؛ از ورود اسلام
تا پایان صفویه
(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)
صفحه‌های ۱۰۱ تا ۱۳۴

۱۳۶- کدام گزینه پیرامون سلسله‌های غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی درست است؟

- (۱) الپتگین در میانه قرن چهارم هجری قمری، در شهر غزنه زمینه ایجاد حکومتی محلی را فراهم کرد و سرانجام پسرش محمود در هنگامه ضعف سامانیان در آنجا حکومتی مستقل تأسیس کرد.
- (۲) مبارزات اسماعیلیان در ایران و قدرت گرفتن اتابکان در نواحی زیر سلطه سلجوقیان، منجر به از دست رفتن ماوراءالنهر و وارد آمدن خسارت‌های فراوان به شهرها و روستاهای خراسان و دیگر مناطق ایران شد.
- (۳) هنگامی که خلیفه عباسی از تأیید خوارزمشاهیان خودداری کرد، سلطان محمد خوارزمشاه برای مقابله با عباسیان، یکی از سادات حسینی را به عنوان خلیفه اعلام کرد و قصد داشت به بغداد لشکرکشی کند ولی هجوم مغول، مانع از آن شد.
- (۴) در زمان آلب أرسلان، جانشین طغرل، سلجوقیان در نبردی بزرگ که در ملازگرد رخ داد، سپاهیان امپراتوری روم شرقی را شکست دادند، امپراتور را اسیر کردند و قلمرو خود را تا آسیای صغیر و دریای مدیترانه گسترش دادند.

۱۳۷- کدام گزینه مقایسه‌ی درستی از وضعیت نظام اداری ایران در دوران غزنویان (۱)، خوارزمشاهیان (۲) و سلجوقیان (۳) ارائه داده است؟

- (۱) در دوران (۳) دیوان‌سالاران سامانی و آل‌بویه به خدمت گرفته شدند و در دوران (۲) نظام اداری (۳) تداوم یافت.
- (۲) در دوران (۱) نظام اداری ایران کامل‌تر و گسترده‌تر شد و در دوران (۳) الگوی مطلوبی از نظام اداری برای حکومت‌های بعدی ایجاد شد.
- (۳) در دوران (۲) قدرت و نقش وزیر نسبت به دوران (۱) به شدت کاهش یافت و در دوران (۳) دیوان‌سالاران ایرانی برای توسعه نظام اداری به خدمت گرفته شدند.
- (۴) در دوران (۳) تقویت حکومت مرکزی از طریق اجرای نظام اداری مبتنی بر میراث کهن ایرانی در دستور کار قرار گرفت که منجر به تقابل اهل قلم و اهل شمشیر شد و در مواردی منصب وزیر در دوران (۲) حذف شد.

۱۳۸- کدام گزینه در ارتباط با ترتیب وقایع روی داده در دوره مغول درست است؟

- (الف) هولاکوخان قدرت اسماعیلیان را با گشودن قلعه‌های مستحکم آنان از بین برد.
  - (ب) رشیدالدین فضل‌الله همدانی اصلاحات گسترده‌ای در عرصه‌های مختلف انجام داد.
  - (ج) هولاکوخان با تسخیر بغداد و کشتن خلیفه عباسی، به حکومت خاندان عباسی پایان داد.
  - (د) الجایتو و پسرش ابوسعید مسلمان شدند.
- (۱) «الف»، قبل از «ب»، و بعد از «ج» رخ داد.
  - (۲) «ب» قبل از «ج» و بعد از «د» رخ داد.
  - (۳) «د» بعد از «ب» و قبل از «الف» رخ داد.
  - (۴) «ج» بعد از «الف» و قبل از «ب» رخ داد.

۱۳۹- کدام گزینه درباره عصر مغول - تیموری درست تدوین شده است؟

- (الف) پس از مسلمان شدن مغول‌ها و در پی تلاش‌های دیوان‌سالاران و فرهیختگان ایرانی برای مهار رفتار غیرمدنی مغول‌ها به تدریج شهر و شهرنشینی رونق یافت.
  - (ب) تیمور با وجود مسلمان بودن، به نسب مغولی خود و سنت‌های مغول افتخار می‌کرد و در دوران وی شهر و شهرسازی شکوفا شد.
  - (ج) با وجود مسلمان شدن مغول‌ها، بخشی از بی‌نظمی‌ها در نظام مالیاتی همچنان ادامه یافت.
  - (د) برخلاف اقتصاد کشاورزی اقتصاد شهری و تجاری در عصر مغول تیموری وضعیت به مراتب بهتری داشت و در آن دوره تجارت در مسیر جاده ابریشم و راه‌های دریایی که از بنادر و جزایر ایرانی در خلیج فارس و دریای مکران به هند و چین می‌رفت، پروتق بود.
- (۱) «الف» و «د»
  - (۲) «الف» و «ب»
  - (۳) «ج» و «د»
  - (۴) «ب» و «ج»

۱۴۰- کدام یک از موارد زیر، نادرست است؟

- (الف) شهر هرات در زمان شاهرخ تیموری و جانشینانش، به خاطر داشتن ثروت هنگفت، کتابخانه‌های بزرگ و هنرمندان نامدار، به یکی از کانون‌های بزرگ علمی، فرهنگی و هنری جهان اسلام تبدیل شد.
- (ب) در عصر تیموریان نیز علوم مختلف رونق داشتند و به ویژه تاریخ از اقبال بیشتری برخوردار بودند و مراکز علمی و کتابخانه‌های شهرهای هرات و سمرقند در زمان جانشینان تیمور بسیار فعال بودند.
- (ج) ویژگی مهم معماری در عصر ایلخانان و تیموریان، ایجاد بناهای عظیم، ساختن گنبد، طاق‌ها، ایوان‌ها و مناره‌های بلند و تزئین ساختمان‌ها با گچ‌بری و کاشی‌کاری به شیوه‌های گوناگون بود.
- (د) مغولان در آغاز، پیرو آیینی ساده موسوم به شمن بودند که پیروان این آیین، مجموعه‌ای از مظاهر طبیعت را می‌پرستیدند و هرچند به خدای بزرگ اعتقاد داشتند، اما خداپرستی آنان ناقص بود.

(۴) «د» و «الف»

(۳) «ج» و «ب»

(۲) «الف» و «ج»

(۱) «ب» و «د»

جغرافیا (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

درس پنجم: ویژگی‌ها و انواع

مخاطرات طبیعی

(تا پایان سیل)

صفحه‌های ۸۱ تا ۹۳

۱۴۱- اگر بخواهیم مخاطرات طبیعی را براساس منشأ شکل‌گیری به دو نوع (مبتنی بر دینامیک درون‌زمینی - مبتنی بر دینامیک برون‌زمینی) دسته‌بندی

کنیم، موارد کدام گزینه، هم‌نوع هستند و در یک دسته قرار می‌گیرند؟

- (۱) زمین‌لرزه - سیل
(۲) طوفان - آتشفشان
(۳) زمین‌لرزه - صاعقه
(۴) طوفان - صاعقه

۱۴۲- **تهایی** با توجه به نقشه گسل‌های شهر تهران، کدام گزینه درست است؟

- (۱) میزان تخریب و خسارت گسلی مانند گسل شمال تهران، نسبت به سایر گسل‌ها بیشتر است.
(۲) همه گسل‌های تهران از نوع گسل‌های مدفون در زیر پوشش رسوبی هستند.
(۳) تنها یک گسل از گسل‌های تهران دارای استعداد لرزه‌خیزی است.
(۴) گسل‌های رسوبی پنهان این شهر، استعداد لرزه‌خیزی ندارند.

۱۴۳- کدام گزینه در ارتباط با مهم‌ترین مناطق زلزله‌خیز جهان نادرست است؟

- (۱) پوسته تشکیل‌دهنده قاره آسیا - اروپا در کمربند کوهستانی آلپ - هیمالیا به پوسته تشکیل‌دهنده قاره آفریقا و هند برخورد می‌کند.
(۲) پوسته بستر اقیانوس اطلس در کمربند میانی اقیانوس اطلس در حال بسته‌شدن و نزدیک‌شدن است.
(۳) پوسته کف اقیانوس آرام در کمربند اطراف اقیانوس آرام به پوسته قاره آمریکای جنوبی، استرالیا، آسیا - اروپا و آمریکای شمالی برخورد می‌کند.
(۴) کشور ایران در مرکز کمربند زمین‌لرزه آلپ - هیمالیا قرار دارد.

۱۴۴- **تهایی** در کدام شرایط، احتمال وقوع سیل افزایش می‌یابد؟

- (۱) سرریز شدن جریان آب از بستر یک رود یا دریاچه
(۲) جاری شدن آب حاصل از بارش در بستر یک رود
(۳) افزایش حجم آب در زمان مشخص از مقطع معین یک رود
(۴) بیشتر شدن حجم آب رودخانه از میانگین سالیانه آبدی آن

۱۴۵- شرایط استعداد بیشتر وقوع سیل در کدام تصویر، به‌درستی نمایش داده شده است؟

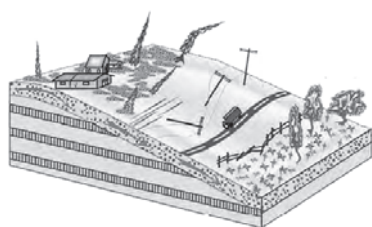

جغرافیا (۳) - پیش روی سریع تر
پاسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اختیاری است.

درس پنجم: ویژگی‌ها و انواع
مخاطرات طبیعی
(زمین لغزش، خشکسالی)
درس ششم: مدیریت مخاطرات
طبیعی
(تا پایان مدیریت سیل)
صفحه‌های ۹۳ تا ۱۰۶

۱۴۶- کدام گزینه در ارتباط با انواع خشکسالی نادرست است؟

- (۱) مناطق خشک و نیمه‌خشک جهان در مقابل خشکسالی‌ها حساس‌تر و آسیب‌پذیرترند.
- (۲) خطرات خشکسالی بیش از خشکی است، زیرا پوشش گیاهی هر منطقه با نوع آب و هوای آن سازگار شده است.
- (۳) در خشکسالی زراعتی ممکن است میزان ریزش‌های جوی کمتر از میانگین منطقه نباشد.
- (۴) معمول‌ترین نوع خشکسالی، خشکسالی آب و هوایی است که در آن میزان میانگین بارندگی سالانه منطقه از میزان بارش آن کمتر است.

۱۴۷- شکل مقابل به کدام یک از انواع حرکات دامنه‌ای اشاره دارد؟

- (۱) جابه‌جایی حجم عظیم مواد در سطح دامنه‌های پرشیب
- (۲) سقوط آزاد سنگ‌ها و خرده‌سنگ‌ها در سطح دامنه‌های پرشیب و پرتگاهی
- (۳) جریان یافتن رسوبات ریزدانه اشباع‌شده از آب به صورت گل و لای
- (۴) حرکت کند و نامحسوس رسوبات سطح دامنه در مدت زمان طولانی

۱۴۸- چند مورد از عبارتهای زیر جزء پیامدهای خشکسالی است؟

- (الف) مهاجرت برخی گونه‌ها
  - (ب) گرم شدن آب و هوای کره زمین
  - (ج) بی‌نظمی‌های بارش
  - (د) افزایش ریزگردها و حرکت آن‌ها به سمت سکونتگاه‌ها
  - (ه) کاهش یا خشک شدن آب‌های زیرزمینی
- (۱) پنج (۲) چهار (۳) سه (۴) دو

۱۴۹- کدام گزینه در رابطه با مخاطرات طبیعی و مدیریت آن صحیح است؟

- (۱) هر گونه عامل محیطی یا انسانی که سلامتی، حیات بشر و موجودات زنده را تهدید کند، مخاطره است.
- (۲) بحران رویدادی است که به صورت ناگهانی رخ می‌دهد و ممکن است وضعیتی ناپایدار را برای فرد و جامعه رقم بزند.
- (۳) مخاطرات طبیعی به طور معمول می‌توانند بحران ایجاد کنند و منجر به ایجاد خسارت شوند.
- (۴) مدیریت مخاطرات، کلیه اقداماتی است که بعد از وقوع حوادث بتوان آثار آن‌ها را کاهش داد.

۱۵۰- در کدام گزینه عبارتهای درستی درباره مدیریت پیش از وقوع و بعد از وقوع سیل ذکر شده است؟

- (۱) باید به هشدارهای هواشناسی که اطلاع‌رسانی می‌شود، توجه نمود - مکان‌یابی برای اسکان موقت
- (۲) ایجاد مراکز درمانی در مناطق دور از خطر سیلاب - مرمت فوری راه‌های ارتباطی
- (۳) اطلاع‌رسانی به موقع به مردم مناطق سیل‌خیز - توزیع امکانات و تجهیزات مورد نیاز
- (۴) نصب دستگاه‌های هشداردهنده سیل در مناطق سیل‌خیز - ایجاد پایگاه‌های نجات و امداد

جغرافیای ایران

فصل سوم: جغرافیای

انسانی ایران

(درس‌های ۷ و ۸)

صفحه‌های ۶۱ تا ۷۷

در این بخش، از میان سؤالات جغرافیای ایران و جغرافیا (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید. به سؤالات ۱۵۱ تا ۱۵۵ «یا» به سؤالات ۱۵۶ تا ۱۶۰ پاسخ دهید. وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

۱۵۱- در کشوری فرضی، در سال ۲۰۲۲ میلادی، رشد طبیعی جمعیت ۳/۲ درصد و رشد مطلق آن، ۲/۴ درصد است.

چنانچه جمعیت این کشور ۸۰ میلیون نفر باشد، کدام گزینه می‌تواند بیانگر آمار مهاجرت در این کشور در سال

مذکور باشد؟

میزان مهاجرت	
خروج از کشور	ورود به کشور
۱۴۰/۰۰۰	۷۸۰/۰۰۰

(۲)

میزان مهاجرت	
خروج از کشور	ورود به کشور
۹۴۰/۰۰۰	۳۰۰/۰۰۰

(۱)

میزان مهاجرت	
خروج از کشور	ورود به کشور
۹۸۰/۰۰۰	۱۸۰/۰۰۰

(۴)

میزان مهاجرت	
خروج از کشور	ورود به کشور
۳۲۰/۰۰۰	۸۴۰/۰۰۰

(۳)

۱۵۲- کدام گزینه در ارتباط با تقسیم‌بندی مرکز آمار ایران از چهار گروه عمده سنی درست است؟

(۱) تولد تا ۱۴ سالگی: کودکان و نوجوانان - ۱۵ تا ۲۹ سالگی: جوانان (۲) ۳۰ تا ۵۹ سالگی: جوانان - تولد تا ۱۴ سالگی: نوجوانان

(۳) ۱۵ تا ۲۹ سالگی: نوجوانان - ۳۰ تا ۵۹ سالگی: بزرگسالان (۴) ۶۰ سال به بالا: سالمندان - ۳۰ تا ۵۹ سالگی: جوانان

۱۵۳- کدام گزینه، متن زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«در دهه‌های اخیر به دلیل ... میزان مرگ‌ومیر کاهش یافته و سبب ... شده است و اگر سیاست کنترل جمعیت به گونه‌ای باشد که هرم سنی کشور به سمت سالمندی و کهنسالی حرکت کند، منجر به ... خواهد شد.»

(۱) رونق صادرات نفت و گاز - افزایش رشد طبیعی جمعیت - مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی

(۲) لوله‌کشی و بهبود آب آشامیدنی - افزایش رشد طبیعی جمعیت - برهم‌خوردن تعادل جمعیتی

(۳) رونق صادرات نفت و گاز - افزایش سریع جمعیت - برهم‌خوردن تعادل جمعیتی

(۴) گسترش بهداشت و واکسیناسیون - افزایش سریع جمعیت - مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی

۱۵۴- پیرامون تاریخچه تقسیمات کشوری ایران، کدام گزینه درست ذکر شده است؟

(الف) قلمرو جغرافیایی به تعدادی ایالت تقسیم‌بندی می‌شد.

(ب) کشور به ایالت، خوره، تسوج و رستاک تقسیم شده بود.

(ج) کشور به تعدادی بخش تقسیم شد.

(د) کشور به چهار ایالت و دوازده ولایت تقسیم شد.

(۱) «ج» و «د» پیش از اسلام و «الف» و «ب» بعد از اسلام بوده است.

(۲) «ب» قبل از «د» و بعد از «الف» و «ج» بوده است.

(۳) «الف» قبل از «د» و بعد از «ج» و «ب» بوده است.

(۴) «الف» بعد از «ج» ولی قبل از «د» و «ب» بوده است.

۱۵۵- به ترتیب کدام استان‌های کشور کمترین و بیشترین سهم مهاجرپذیری را دارند و علت مهاجرت آریایی‌ها از شمال دریای خزر به ایران چه بود؟

(۱) چهارمحال و بختیاری و تهران - سرما و ازدست‌دادن چراگاه‌ها

(۲) ایلام و تهران - سرما و ازدست‌دادن چراگاه‌ها

(۳) چهارمحال و بختیاری و خراسان رضوی - نداشتن زمین و مشکلات اقتصادی

(۴) ایلام و تهران - نداشتن زمین و مشکلات اقتصادی

فصل سوم: نواحی انسانی
(درس‌های ۷ و ۸)
صفحه‌های ۸۳ تا ۱۱۴

اگر به سؤال‌های ۱۵۱ تا ۱۵۵ پاسخ نداده‌اید، می‌توانید به سؤال‌های ۱۵۶ تا ۱۶۰ پاسخ دهید.

جغرافیا (۲)

۱۵۶- با توجه به انواع فعالیت‌های اقتصادی، کدام موارد درست هستند؟

- الف) تولید کالاهایی که مواد خام آن‌ها از زمین یا دریا، استخراج می‌شود.
ب) کمک زیادی به ترسیم سایر بخش‌های اقتصادی می‌کند.
ج) به‌طور غیرمستقیم در بهبود کیفیت و کمیت تولیدات کشور ایران مؤثرند.
د) منجر به تغییر شکل فیزیکی یا شیمیایی مواد مختلف اولیه می‌شود.

- ۱) «الف» و «ج» = نوع دوم - «ب» و «د» = نوع سوم
۲) «الف» و «د» = نوع دوم - «ب» و «ج» = نوع سوم
۳) «ب» و «ج» = نوع دوم - «الف» و «د» = نوع سوم
۴) «ب» و «د» = نوع دوم - «الف» و «ج» = نوع سوم

۱۵۷- در کدام گزینه، هدف کشاورزی معیشتی به‌درستی بیان شده است؟

- الف) عرضه محصولات زراعی و دامی در بازارهای محلی
ب) استفاده از اراضی وسیع محلی و تولید محصول در حد مصرف خانوار
ج) کسب درآمد و اداره مزارع به صورت اتحادیه‌های بزرگ
د) رفع نیاز خانوار و کسب سود اقتصادی در مقیاس محدود

- ۱) «ب» و «ج»   ۲) «ج» و «د»   ۳) «الف» و «ب»   ۴) «الف» و «د»

۱۵۸- کدام یک از عبارات زیر، پیرامون مزارع تک‌محصولی نادرست است؟

- الف) مزارع تک‌محصولی یا پلانتیشن در کشورهای مجاور استوا در قاره‌های آسیا، آفریقا و آمریکای جنوبی قرار دارند و از برخی محصولات کشاورزی آن‌ها می‌توان به کاکائو، نیشکر، چاودار و پنبه اشاره نمود.
ب) از آن‌جا که مزارع تک‌محصولی تخصصی به سرمایه‌گذاری زیادی نیاز دارند، امروزه صاحبان اغلب این‌گونه مزارع، شرکت‌های بزرگ به ویژه شرکت‌های چندملیتی هستند که عمدتاً آمریکایی و اروپایی‌اند.
ج) در گذشته، وقتی اروپاییان قاره آمریکا را کشف و به آنجا مهاجرت کردند، مزارع تجاری وسیع تک‌محصولی را به ویژه در جنوب ایالات متحده احداث کردند و بردگان سیاه‌پوست با کمترین حقوق در آن زمین‌ها کار می‌کردند.
د) شرکت‌های چندملیتی، شرکت‌هایی هستند که معمولاً بخش مرکزی آن‌ها در کشورهای پیشرفته صنعتی قرار دارد و شعبه‌ها و کارخانه‌های مونتاژ آن‌ها در سایر نواحی ایجاد شده‌اند و این شرکت‌ها در خارج از مرزهای مبدأ فعالیت می‌کنند.

- ۱) «الف» و «ج»   ۲) «ب» و «د»   ۳) «د» و «الف»   ۴) «ج» و «ب»

۱۵۹- کدام یک از موارد زیر پیرامون «شرکت‌های چندملیتی» نادرست بیان شده‌اند؟

- الف) گاه شرکت‌های چندملیتی، انحصار تولید یک کالا را در دست می‌گیرند و کارخانه‌های داخلی کشورها را از دور رقابت، خارج می‌کنند و موجب ورشکستگی آن‌ها می‌شوند.
ب) شرکت‌های چندملیتی از شرکت‌های محلی در کشورهای میزبان برای طراحی یا گسترش فناوری علمی خود استفاده می‌کنند.
ج) عموماً شرکت‌های چندملیتی از رعایت نظام مالیاتی و قوانین زیست‌محیطی در کشورهای میزبان امتناع می‌کنند.
د) وجود منابع طبیعی موردنیاز برای تولید در یک کشور فرضی، آن را به گزینه‌ای جذاب‌تر برای احداث شرکت‌های چندملیتی تبدیل می‌نماید.

- ۱) «الف» و «ب»   ۲) «ج» و «د»   ۳) «ب» و «ج»   ۴) «الف» و «د»

۱۶۰- ویژگی‌های هر یک از کشورهای زیر در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

«مراکش - سنگاپور - نیکاراگوئه»

- ۱) از جمله کشورهایی که در دو دهه اخیر، خیز اقتصادی فوق‌العاده‌ای برداشته است. - صدور سرمایه یکی از کارکردهای آن است. - منشأ شرکت‌های چندملیتی است.
۲) بازار خوبی برای تولیدات ژاپن است. - ساختار اجتماعی و اقتصادی آن‌ها دچار تحولات شده است. - دچار کمبود نیروی کار ماهر و تجهیزات لازم هستند.
۳) از نظر اقتصادی از کشورهای پیرامون قوی‌ترند. - مانند یک قطب آهن‌ربا عمل می‌کنند. - از نظر توسعه صنعتی در سطح پایین‌تری قرار دارند.
۴) نقش واسطه را بین کره جنوبی و اروپای غربی بازی می‌کند. - در سیستم هزینه و فایده موفق هستند. - سود هنگفتی را نصیب کشورهای مثل اروپای غربی می‌کند.

فلسفه دوازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

درس هشتم: عقل در فلسفه

(قسمت دوم)

درس نهم: آغاز فلسفه در

جهان اسلام

صفحه‌های ۵۹ تا ۷۷

- ۱۶۱- **تهیه** عالم عقل در نظر فلاسفه مسلمان در کدام گزینه به‌درستی به تصویر کشیده شده است؟
 (۱) واسطه فیض الهی به عوالم دیگرند.
 (۲) همگی مخلوق مستقیم خداوند هستند.
 (۳) اولین عقل از آن‌ها «عقل فعال» نام دارد.
 (۴) فاقد توانایی شناخت کلی هستی‌اند.
- ۱۶۲- با دقت در مصراع «غیر این عقل تو حق را عقل‌هاست»، منظور از «عقل» اول ... می‌باشد و چه زمانی انسان فاقد شناخت خواهد بود؟
 (۱) شهود قلبی بی‌واسطه - عدم وجود ابزار عقل و وحی
 (۲) شهود قلبی بی‌واسطه - عدم وجود عقل فعال
 (۳) معنا و کاربرد اولیه عقل - عدم وجود ابزار عقل و وحی
 (۴) معنا و کاربرد اولیه عقل - عدم وجود عقل فعال
- ۱۶۳- این‌که برخی از مسلمانان در اوایل پیدایش اسلام با عقل مخالفت می‌کردند با چه دلیل و انگیزه‌ای نمی‌توانست باشد؟
 (۱) غیرملی بودن
 (۲) دلیل معرفت‌شناسانه
 (۳) سازگار نبودن با اسلام
 (۴) مطابق واقع نبودن فلسفه و منطق
- ۱۶۴- **تهیه** به‌ترتیب، هریک از موارد زیر با کدام مرحله از مراحل عقل مرتبط است؟
 - کل از جزء بزرگ‌تر است.
 - آهن در برابر گرما منبسط می‌شود.
 - دو قضیه‌ای که نقیض هم باشند نمی‌توانند هم‌زمان کاذب باشند.
 (۱) عقل بالفعل - عقل بالفعل - عقل بالفعل
 (۲) عقل بالفعل - عقل بالفعل - عقل بالفعل
 (۳) عقل بالملکه - عقل بالفعل - عقل بالملکه
 (۴) عقل بالملکه - عقل بالفعل - عقل بالملکه
- ۱۶۵- کدام گزینه از نظر فیلسوفان مسلمان صحیح است؟
 (۱) فیلسوفان مسلمان مانند عقل‌گرایان اروپایی تنها به شناخت عقلی فارغ از تجربه اهمیت می‌دهند.
 (۲) فیلسوفان مسلمان برای تأمل در آیات و روایات میان راه‌های کسب معرفت تمایزی قائل نمی‌شوند.
 (۳) اینکه معتقدند فرزندان دلیل هستند، یعنی برای پذیرش هر گزاره‌ای استدلال عقلی محض دارند.
 (۴) از نظر ابن‌سینا پذیرش یک سخن بدون دلیل منجر نمی‌شود که آن فرد از حقیقت انسانی خود خارج شود.
- ۱۶۶- دربارهٔ مدینهٔ فاضلهٔ فارابی کدام گزینه به‌درستی بیان نشده است؟
 (۱) تشکیل اجتماع یک امر ارادی است.
 (۲) عامل هدایت درست جامعه توسط پیامبر (ص) اتصال دائمی او به عقل فعال است.
 (۳) با ریاست پیامبر و امامان بر جامعه عدالت در آن جامعه حاکم شده و کسی بر کسی برتری ندارد.
 (۴) انتخاب ریاست مدینه با مردم نبوده و یکی از اهداف این جامعه، سعادت دنیوی است.
- ۱۶۷- کدام‌یک از موارد زیر به‌درستی بخشی از عوامل رشد حیات عقلی و فلسفی در جامعهٔ اسلامی را بیان می‌کند؟
 (۱) توجه به علوم پیشینیان و تأکید بر دانش جامعهٔ اسلامی
 (۲) دعوت پیامبر اسلام (ص) و قرآن کریم به خردورزی و تکریم علم و دانشمندان
 (۳) اعتنا به مباحث اعتقادی و تمرکز بر مسائل عملی زندگی روزمره
 (۴) محدودکردن حیات عقلی به بحث‌های عقلی و فلسفی
- ۱۶۸- کدام عبارت دربارهٔ فلسفهٔ سیاسی فارابی درست است؟
 (۱) پس از پیامبر، مقام ریاست مدینهٔ فاضله با نظر اکثریت مردم تفویض می‌شود.
 (۲) اولین مبنای فارابی برای ورود به مباحث اجتماعی و فلسفهٔ سیاسی، این بود که وی هدف انسان را رسیدن به سعادت دنیوی و اخروی می‌داند.
 (۳) مردم مدینهٔ جاهله در زندگی هدفی را دنبال نمی‌کنند بلکه صرفاً به لذات دنیوی می‌پردازند.
 (۴) شرط لازم برای ریاست مدینهٔ فاضله، نبوت نیست.
- ۱۶۹- **تهیه** تفاوت مردمان مدینهٔ جاهله با فاضله در چیست؟
 (۱) اولی برخلاف دومی به دنبال لذت‌های مادی است.
 (۲) دومی برخلاف اولی، به دنبال سلامت جسم است.
 (۳) اولی برخلاف دومی، سعادت جز سلامت بدن و لذت نمی‌بیند.
 (۴) دومی برخلاف اولی، تنها به دنبال لذت معنوی و روحی است.
- ۱۷۰- کدام‌یک از عبارات زیر مطابق حکمت از نظر یک فیلسوف مشائی نمی‌باشد؟
 (۱) تبدیل انسان به جهانی عقلی مشابه جهان واقعی، هدف حکمت عملی می‌باشد.
 (۲) ویژگی بارز جهان واقعی، عقلانی بودن آن است.
 (۳) راه سعادت از مسیر حکمت جدا نمی‌باشد.
 (۴) موضوع حکمت، وجود می‌باشد.

درس نهم: آغاز فلسفه در
جهان اسلام
درس دهم: دوره میانی
صفحه‌های ۶۹ تا ۸۶

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اختیاری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

فلسفه دوازدهم - پیش‌روی سریع‌تر

۱۷۱- طبق حدیث امیرالمؤمنین (ع) هرکس برای خدا صفتی جدا از ذات قائل شود، ... و این سخن نشان‌دهنده

زمینه ... از زمینه‌های رشد فلسفه در قرآن و کلام پیامبر اسلام (ص) و اهل بیت ایشان می‌باشد.

- (۱) او را قرین چیز دیگری ساخته است - طرح مباحث علمی و عقلی و فلسفی و به‌کارگرفتن شیوه‌های مختلف استدلال
- (۲) ضرورت ذاتی وجود او را نفی کرده است - طرح مباحث علمی و عقلی و فلسفی و به‌کارگرفتن شیوه‌های مختلف استدلال
- (۳) او را قرین چیز دیگری ساخته است - دعوت به یادگیری علم و دانش ملت‌ها و تمدن‌های دیگر و استفاده از آن‌ها
- (۴) ضرورت ذاتی وجود او را نفی کرده است - دعوت به یادگیری علم و دانش ملت‌ها و تمدن‌های دیگر و استفاده از آن‌ها

۱۷۲- کدام عبارت در مورد حکمت اشراق صحیح نیست؟

- (۱) واقعیات عینی شعاعی از نورالانوار هستند و رستگاری حقیقی آنان در گرو وصول به سرچشمه روشنایی است.
- (۲) امام متاله دارای ریاست تامه است و حکومت واقعی جهان همواره در حیطه ولایت ظاهری او قرار دارد.
- (۳) عدم انحصار بحث از وجود به روش صرفاً استدلالی یا روش شهودی از جمله ویژگی‌های حکمت اشراقی است.
- (۴) وجه تسمیه حکمت اشراق تابش انوار عقلی بر نفس انسان‌های کامل است که عبارت است از همان کشف و شهود.

۱۷۳- در زندگی نامه خودنوشت ابن‌سینا به کدام مطلب اشاره نشده است؟

- (۱) هر مطلبی که به نظر حجة‌الحق می‌رسید، مقدماتش را می‌نوشت.
- (۲) شیخ‌الرئیس افزون بر منطق و فلسفه، به طب و فقه هم پرداخته بود.
- (۳) شاهزاده اطبا با شاگردی نزد جوزجانی، افزون بر طب، فلسفه را نیز دوره کرد.
- (۴) ابن‌سینا برای روشن‌شدن مسائلی که در آن‌ها حیرت داشت، به مبدع کل تضرع می‌کرد.

۱۷۴- مقصود سه‌رودی از «ریاست تامه» حکیم متاله به طور دقیق چیست؟

- (۱) ریاستش از راه قهر و غلبه به دست نمی‌آید.
- (۲) با رهبری او، زمانه وی نورانی و درخشان می‌شود.
- (۳) تنها اوست که شایستگی ریاست و خلافت را دارد.
- (۴) جامعه هیچ‌گاه از تدبیر چنین حکیمی خالی نمی‌ماند.

۱۷۵- کدام گزینه با اندیشه ابن‌سینا پیرامون آنچه شر و بدی در طبیعت تلقی می‌شود، سازگاری ندارد؟

- (۱) طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال سوق می‌دهد، پس وقوع شرور ظاهری برای نظام کلی جهان لازم است.
- (۲) وقوع شر و بدی در طبیعت، نقص بعد از کمال است و وقوع آن لازمه طبیعت نیست.
- (۳) همه بدی‌های ظاهری در واقع زمینه‌ساز خیر و کمال بیش‌تر در طبیعت هستند.
- (۴) همه موجودات حتی بدی‌ها به نحوی خلق شده‌اند که سهم و اثر خاصی در حفظ نظام طبیعت دارند.

منطق

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

قضیه شرطی و قیاس استثنایی

(درس ۹)

صفحه‌های ۸۳ تا ۹۶

۱۷۶- درباره قیاس استثنایی نمی‌توان گفت ...

(۱) یکی از مقدمات آن حتماً شرطی است.

(۲) بدون یک مقدمه حمله تشکیل نمی‌شود.

(۳) نوع قضیه مقدمات آن لزوماً با هم متفاوت است.

(۴) نتیجه استدلال، ضرورتاً در یکی از دو مقدمه آمده است.

۱۷۷- در کدام گزینه یک قیاس استثنایی اتصالی معتبر به کار نرفته است؟

(۱) الان زحمات پدر و مادر را درک نمی‌کنی پس بچه نداری.

(۲) الان که در بازار معتبر نیستی حتماً چک برگشتی داری.

(۳) تو که سیگاری هستی بدنت آسیب می‌بیند.

(۴) باران نباریده است چون زمین خیس نیست.

۱۷۸- اگر از مقدمه «اگر جسمی حساس باشد، نامی است» نتیجه بگیریم «نبات نامی نیست» شیوه نتیجه‌گیری این استدلال کدام است؟

(۱) رفع تالی

(۲) وضع مقدم

(۳) وضع تالی

(۴) رفع مقدم

۱۷۹- کدام قضیه غیرقابل جمع در کذب و قابل جمع در صدق می‌باشد؟

(۱) گروه خونی او یا A مثبت است یا O منفی

(۲) خودکار یا غیرآبی است یا غیرقرمز

(۳) عالم یا محدود است یا نامحدود

(۴) میوه یا آلو است یا موز

۱۸۰- درباره قضیه «الف یا ب است یا ج» کدام مورد درست است؟

(۱) اگر ب و ج رابطه عموم و خصوص من‌وجه داشته باشند، این قضیه، مانع‌الرفع است.

(۲) اگر الف و ب رابطه تباین داشته باشند، این قضیه، شرطی منفصل‌الجمع است.

(۳) اگر الف و ب و ج، دو به دو رابطه عموم و خصوص مطلق داشته باشند، این قضیه، شرطی نخواهد بود.

(۴) اگر الف خاص‌تر از ب باشد ولی با ج رابطه تباین داشته باشد، این قضیه، منفصل حقیقی خواهد بود.

فلسفه یازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

چیستی انسان (۱)

چیستی انسان (۲)

(درس‌های ۹ و ۱۰)

صفحه‌های ۶۹ تا ۸۲

۱۸۱- طبق نظر افلاطون در خصوص حقیقت انسان، کدام گزینه نمی‌تواند درست باشد؟

- (۱) منظور از من، جسم نیست چون من حقیقی نامرئی است.
- (۲) من، ممکن است همان ذهن دارای خرد باشد.
- (۳) من هر انسانی می‌تواند به فضایل آراسته شود.
- (۴) باارزش‌ترین دارایی ما همان احساسات ماست.

۱۸۲- کدام گزینه بیانگر تفاوت دیدگاه معتقدین به روح و بدن و معتقدین به انسان تک‌ساختی می‌باشد؟

- (۱) رعایت اصول و موازین اخلاقی
- (۲) لزوم زیست اجتماعی
- (۳) نیاز به قانون
- (۴) وضعی بودن اصول اخلاقی

۱۸۳- در نگاه ارسطو بدن آدمی بدون نفس ...

- (۱) با سایر موجودات تفاوتی ندارد.
- (۲) فقط توانایی اندیشیدن را از دست می‌دهد.
- (۳) امکان وجودش را از دست می‌دهد.
- (۴) به جسمی بی‌جان تبدیل می‌شود.

۱۸۴- مبنای نگاه فلاسفه مسلمان به حقیقت و ذات انسان، ریشه در کدام مورد دارد؟

- (۱) صرفاً بهره‌گیری از کتاب آسمانی و روایات دینی
- (۲) ترکیب نگاه عارفانه و فیلسوفانه
- (۳) افکار استدلالی و عقلی فلاسفه غربی
- (۴) ترکیبی از اندیشه استدلالی فلاسفه یونان و آموزه‌های دینی و عرفانی

۱۸۵- عبارت زیر با نظر کدام‌یک از شخصیت‌های ذکرشده تناسب و شباهت بیشتری دارد؟

«از نظر سهروردی نفس انسان حقیقت و ذاتی نورانی دارد، هر ذات نورانی خود را بی‌واسطه ادراک می‌کند و درمی‌یابد و این عبارت است از اینکه نفس موجودی زنده و دارای حیات است.»

- (۱) افلاطون
- (۲) دکارت
- (۳) داروین
- (۴) ملاصدرا

۱۸۶- انسان‌شناسی ابن‌سینا مبتنی بر کدام مفهوم است و متأثر از آرای کیست؟

- (۱) تکامل روحانی بدن - افلاطون
- (۲) دوگانگی روح و جسم - افلاطون
- (۳) تکامل روحانی بدن - ارسطو
- (۴) دوگانگی روح و جسم - ارسطو

۱۸۷- کانت در انسان‌شناسی خود استدلالی برای اثبات نفس مطرح کرد. کدام عبارت این استدلال را به‌درستی نشان می‌دهد؟

- (۱) قدرت اختیار و اراده داشتن معلول اخلاقی بودن انسان و موجود اخلاقی صاحب نفس است.
- (۲) انسان موجودی اخلاقی است بنابراین باید نفسی داشته باشد که آزاد و مختار باشد.
- (۳) چون آدمی صاحب نفس است؛ پس موجودی اخلاقی و صاحب وجدان اخلاقی است.
- (۴) انسان دارای اراده و اختیار است؛ پس می‌توان نتیجه گرفت که انسان موجودی اخلاقی است.

۱۸۸- با توجه به نظر سهروردی کدام‌یک از موارد زیر درباره خدا نمی‌تواند درست باشد؟

- (۱) با کسب شایستگی، مراتب نورانیت را طی کرده و حقایق را به‌راحتی مشاهده می‌کند.
- (۲) نور محض است و تاریکی در آن راه ندارد.
- (۳) مراتب دیگر وجود، نور خود را از نورالانوار دریافت می‌کنند.
- (۴) اینکه نور محض است، به معنای نور فیزیکی نیست.

۱۸۹- ملاصدرا چگونه مفهوم «تا بی‌نهایت» را به عنوان بخشی از حقیقت انسان تبیین می‌کند؟

- (۱) بی‌نهایت به معنای ناتوانی انسان در شناخت جهان است و تنها خداوند به آن دسترسی دارد.
- (۲) انسان، با داشتن ویژگی‌های وجودی خود، ظرفیت بی‌نهایت شدن دارد و قطعاً به این کمال دست می‌یابد.
- (۳) ملاصدرا بی‌نهایت را تنها در عالم ماده مطرح می‌کند و آن را به انسان ربط نمی‌دهد.
- (۴) تا بی‌نهایت، به معنای تلاشی است که انسان برای دسترسی به کمال نهایی انجام می‌دهد و این تلاش در وجود او متوقف نمی‌شود.

۱۹۰- چرا سهروردی تصمیم گرفت به جای مفهوم «وجود» از مفهوم «نور» استفاده کند؟

- (۱) می‌خواست نحوه خلقت و تفاوت موجودات را تبیین کند.
- (۲) با این هدف که از اشراقات و تمثیل‌های عرفانی در فلسفه‌اش بهره ببرد.
- (۳) چون جنبه‌های وجود انسان با نور و ظلمت قابل تبیین است.
- (۴) زیرا خدا را در مشرق جغرافیای عرفانی قرار داده بود که محل طلوع است.

اقتصاد

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

اقتصاد رشد و پیشرفت
(درس ۱۱)
صفحه‌های ۱۱۶ تا ۱۲۸

۱۹۱- عبارات کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح دو پرسش زیر است؟

الف) افزایش ظرفیت تولید ناشی از سرمایه‌گذاری بیشتر یا به‌کارگیری روش‌های بهتر و فناوری مناسب‌تر، مثالی برای «...» است زیرا این واژه، صرفاً به معنای افزایش تولید «...» بنابراین، یک مفهومی «...» است.

ب) در اثر رشد اقتصادی و افزایش ظرفیت‌های تولید یک کشور، منحنی مرز امکانات تولید چه تغییری خواهد کرد؟

۱) الف) توسعه - نیست - کیفی، ب) منحنی مرز امکانات تولید به سمت چپ و پایین (داخل) جابه‌جا می‌شود.

۲) الف) رشد - نیست - کیفی، ب) بر روی منحنی مرز امکانات تولید به سمت بالا حرکت می‌کند.

۳) الف) توسعه - است - کمی، ب) بر روی منحنی مرز امکانات تولید به سمت پایین حرکت می‌کند.

۴) الف) رشد - است - کمی، ب) منحنی مرز امکانات تولید به سمت راست و بالا (خارج) جابه‌جا می‌شود.

۱۹۲- جدول زیر ارقام تولید و قیمت فروش کالاهای ماشین‌آلات و خدمات را در سال‌های ۱۴۰۰، ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ نشان می‌دهد. رشد GDP واقعی در

سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ چند درصد است؟ (سال ۱۴۰۰ سال پایه است.)

سال	ماشین‌آلات		خدمات	
	قیمت (میلیون تومان)	مقدار (تن)	قیمت (میلیون تومان)	مقدار (ساعت)
۱۴۰۰	۱۵۰	۱۵۰	۵۰	۳۱۸
۱۴۰۱	۳۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۳۶۰
۱۴۰۲	۵۰۰	۳۰۰	۲۰۰	۴۹۲

سال	واقعی	سال	واقعی	سال	واقعی	سال	واقعی
۱۴۰۱	۳۰	۱۴۰۱	۲۵	۱۴۰۱	۲۵	۱۴۰۱	۳۰
۱۴۰۲	۴۵	۱۴۰۲	۴۸	۱۴۰۲	۴۵	۱۴۰۲	۴۸

۱۹۳- کدام یک از موارد زیر در محاسبه تولید ناخالص داخلی ایران محاسبه می‌شوند؟

الف) درآمد حاصل از فروش اتومبیل دست دوم

ب) تعمیر ماشین لباس‌شویی یکی از دوستان بدون دریافت دستمزد

ج) فعالیت‌های داوطلبانه رایگان در یک شیرخوارگاه

د) سود یک بانک خصوصی

ه) درآمد کشاورزان مناطق شمال کشور حاصل از فروش پرتقال به مردم

و) درآمد کولبرانی که برای کسب درآمد به حمل‌ونقل کالا به‌صورت قاچاق بین دو طرف خط مرزی مبادرت می‌ورزند.

۱) الف - ه - د - د - و - ب

۲) الف - ب

۳) د - و

۴) الف - ب

محل انجام محاسبات

۱۹۴- کدام عبارت بیان مناسبی در رابطه با جدول زیر است؟

کشور ب	کشور الف			سال
	دهک اول	دهک پنجم	دهک دهم	
دهک نهم	دهک اول	دهک پنجم	دهک دهم	۱۳۸۰
۴۵	۹	۱۰	۳۲	۱۳۹۰
۱۲	۶	۱۲	۲۷	۱۴۰۰
۳۹	۲	۱۳	۲۵	
۲۰	۸	۱۰		

- (۱) توزیع درآمد در کشور «ب» در سال ۱۴۰۰، عادلانه‌تر از سال ۱۳۹۰ می‌باشد، زیرا سهم دهک دهم کاهش یافته است.
- (۲) دهک اول در کشور «ب» در سال ۱۳۹۰، کم‌ترین سهم را از درآمد ملی دارد.
- (۳) توزیع درآمد در کشور «الف»، در تمامی سال‌ها عادلانه‌تر از توزیع درآمد در کشور «ب» است.
- (۴) شاخص توزیع درآمد در سال ۱۳۹۰ در کشور «الف» با شاخص توزیع درآمد در سال ۱۳۸۰ در کشور «ب»، یکسان است. زیرا سهم دهک پنجم برابر شده است.

۱۹۵- چند مورد از موارد زیر نشان دهنده کشورهای با اقتصاد پیشرفته است؟

- می‌تواند در شرایط بحرانی نیازهای اولیه خودش را تأمین و حتی مازاد آن را صادر کند.
- روحیه اعتماد و همبستگی میان مردم این کشورها برای تکاپو و تلاش اقتصادی، برجسته است.
- درآمدها به صورت کاملاً عادلانه توزیع شده است.
- تعداد بیکاران این کشورها کم است.
- شوک‌های اقتصادی روی آنها هیچ تأثیری ندارد.

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۱۹۶- کدام مورد به ترتیب «منشأ رشد اقتصادی» و «مؤلفه اندازه‌گیری پیشرفت اقتصادی» را ارائه می‌دهد؟

- (۱) آموزش نیروی انسانی - افزایش عرضه نیروی کار
- (۲) آموزش نیروی انسانی - میانگین سال‌های تحصیل
- (۳) سرانه درآمد ناخالص داخلی - افزایش عرضه نیروی کار
- (۴) سرانه درآمد ناخالص داخلی - میانگین سال‌های تحصیل

۱۹۷- مندرجات جدول زیر، مربوط به اطلاعات استخراجی از حساب‌های ملی یک کشور فرضی در سال جاری است. با توجه به داده‌های مذکور:

الف) تولید ناخالص ملی

تولید ناخالص داخلی	۱۵۰ میلیون واحد پولی
تولید خارجیان مقیم کشور	۵۰ میلیون واحد پولی
تولید افراد کشور که خارج اقامت دارند.	۳۵ میلیون واحد پولی
جمعیت کشور	۶۰ میلیون نفر

ب) تولید ناخالص ملی سرانه کدام است؟

- (۱) الف) ۱۵۰ میلیون واحد پولی ب) ۲/۲۵ واحد پولی
- (۲) الف) ۱۰۵ میلیون واحد پولی ب) ۲/۵۲ واحد پولی
- (۳) الف) ۱۳۵ میلیون واحد پولی ب) ۲/۲۵ واحد پولی
- (۴) الف) ۱۳۵ میلیون واحد پولی ب) ۲/۵۲ واحد پولی

محل انجام محاسبات

۱۹۸- هرگاه اقتصاددانان، برای به دست آوردن شاخص دهک در محاسبه درآمد مردم، دچار مشکل شوند، چه معیاری را جایگزین آن می‌کنند؟

- (۱) معیار مجموع «هزینه و پس‌انداز» خانوارها جایگزین مناسب‌تری است.
- (۲) معیار شاخص توسعه انسانی جایگزین بهتری است.
- (۳) هزینه خانوارها، چون نماینده درآمد خانوارها است.
- (۴) از معیار خط فقر استفاده می‌کنند.

۱۹۹- کدام یک از موارد زیر، در گزارش‌های توسعه انسانی منعکس می‌شوند؟

(الف) شاخص‌های پایداری محیطی

(ب) تنوع زیستی

(ج) شاخص‌های فقر

(د) نابرابری‌های جنسیتی

(ه) افزایش سن بازنشستگی

(۴) د - ه

(۳) ب - ج

(۲) الف - ج - د

(۱) الف - ب - ه

۲۰۰- جدول زیر وضعیت توزیع درآمد کشوری فرضی با ۴۰ میلیون نفر جمعیت را در سال ۲۰۲۲ میلادی نشان می‌دهد. چنانچه ۵۰ درصد درآمد ملی در

اختیار ۳۰ درصد پردرآمد جامعه باشد؛ آنگاه:

سهم دهک اول	۴٪
سهم دهک دوم	۵٪
سهم دهک سوم	؟
سهم دهک چهارم	۷٪
سهم دهک پنجم	۷٪
سهم دهک ششم	۹٪
سهم دهک هفتم	؟
سهم دهک هشتم	۱۵٪
سهم دهک نهم	۱۷٪
سهم دهک دهم	؟
۱۰۰ درصد جمعیت کشور	۱۰۰ درصد درآمد ملی

(الف) سهم دهک‌های سوم، هفتم و دهم (به ترتیب) چند درصد است؟

(ب) نسبت سهم ۵۰ درصد بالای جامعه به ۵۰ درصد پایین چقدر است؟

(ج) چنانچه دولت تصمیم بگیرد به ۴ دهک پایین جامعه یارانه دهد، چه جمعیتی از این

کشور مشمول دریافت یارانه خواهد شد؟

(۱) الف) ۶-۱۴-۱۸ (ب) ۲/۵۷ (ج) ۱۶ میلیون نفر

(۲) الف) ۵-۱۳-۱۸ (ب) ۲/۵۷ (ج) ۱۶ میلیون نفر

(۳) الف) ۶-۱۲-۱۹ (ب) ۳/۴۶ (ج) ۴ میلیون نفر

(۴) الف) ۵-۱۲-۲۰ (ب) ۳/۴۶ (ج) ۴ میلیون نفر

محل انجام محاسبات

دفترچه سؤال [?]

فرهنگیان

(رشته عمومی انسانی)

۱۰ اسفند ماه ۱۴۰۳

تعداد سوالات و زمان پاسخ‌گویی آزمون

نام درس	تعداد سؤال	شماره سؤال	وقت پیشنهادی
تعلیم و تربیت اسلامی	۲۰	۲۵۱ - ۲۷۰	۲۰
هوش و استعداد معلّمی	۲۰	۲۷۱ - ۲۹۰	۴۰
جمع دروس	۴۰	—	۶۰

طراحان به ترتیب حروف الفبا

تعلیم و تربیت اسلامی	محمد رضایی‌بغا - یاسین ساعدی - فردین سماقی - عباس سید شستری - مرتضی محسنی کبیر
هوش و استعداد معلّمی	حمید لنجان‌زاده اصفهانی، فاطمه راسخ، مهدی ونکی فراهانی، هادی زمانیان، فرزاد شیرمحمدلی، هومن رجائیان

گزینشگران و ویراستاران به ترتیب حروف الفبا

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	گروه ویراستاری	مسئول درس‌های مستندسازی
تعلیم و تربیت اسلامی	یاسین ساعدی	یاسین ساعدی	محمد مهدی مانده علی	سجاد حقیقی‌پور
هوش و استعداد معلّمی	حمید لنجان‌زاده اصفهانی	حمید لنجان‌زاده اصفهانی	فاطمه راسخ	علیرضا همایون‌خواه

مدیران گروه	الهام محمدی - حمید لنجان‌زاده اصفهانی
مستندسازی و مطابقت با مصوبات	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: علیرضا همایون‌خواه
حروف‌نگار و صفحه‌آرا	زهرآ تاجیک - معصومه روحانیان

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

تعلیم و تربیت اسلامی

۲۰ دقیقه

دین و زندگی ۱

یاری از نماز و روزه

درس ۱۰

صفحه ۱۲۲ تا ۱۳۲

دین و زندگی ۲

پیوند مقدس

درس ۱۲

صفحه ۱۴۸ تا ۱۵۸

مهارت معلمی

فصل دوم: صفات معلم

(تا پایان فصل)

صفحه ۵۱ تا ۷۳

۲۵۱- حکم نوشیدن شراب، چه کم و چه زیاد، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- (۱) حرام است و در زمره بزرگترین گناهان شمرده می‌شود.
- (۲) اگر کم باشد، باید ترک شود، ولی اگر زیاد باشد، حرام است.
- (۳) اگر کم باشد، مکروه است و اگر زیاد باشد، حرام است.
- (۴) در هر صورت مکروه است و باید ترک شود و در زمره بزرگترین گناهان شمرده می‌شود.

۲۵۲- شرط پذیرفته شدن نماز از دیدگاه امام صادق (ع) با کدام یک از آیات زیر متناسب است؟

- (۱) «إهدنا الصراط المستقیم»
- (۲) «غیر المغضوب علیهم و لا الضالین»
- (۳) «و لذكر الله أكبر و الله يعلم ما تصنعون»
- (۴) «إن الصلاة تنهی عن الفحشاء و المنکر»

۲۵۳- توجه به حضور خدا در زندگی و نظارت او بر اعمال، موجب رخدادن چه امری می‌شود؟

- (۱) سبب افزایش انگیزه در زندگی و تلاش بیشتر جهت بهبود کیفیت آن می‌شود.
- (۲) سبب افزایش تمرکز و توجه بر روی مسائل اخروی می‌شود.
- (۳) باعث می‌شود تا انسان‌ها با بی‌توجهی به لذت‌های دنیوی به مسائل بنیادی و معنوی روی بیاورند.
- (۴) موجب می‌شود تا انسان دست به هر کاری نزند و از گناهان دوری کند.

۲۵۴- طبق احکام دین مبین اسلام، به ترتیب، حکم «مردار حیوانی که خون جهنده ندارد» و «خون انسان» و «سگ مرده» چیست؟

- (۱) پاک - نجس - پاک
- (۲) پاک - نجس - نجس
- (۳) نجس - پاک - نجس
- (۴) نجس - پاک - پاک

۲۵۵- انسان‌های باتقوا برای خودنگهداری و حفظ خود از آلودگی، کدام روش را در پیش می‌گیرند؟

- (۱) روزه‌روز بر توانمندی خود می‌افزایند تا در شرایط معصیت، آن قوت، آنان را حفظ کند.
- (۲) با دوری از لذات دنیوی و فاصله گرفتن از آن‌ها، فرصت رسیدن به درجات بالای معنوی را برای خود فراهم می‌کنند.
- (۳) سعی می‌کنند بیشتر اوقات را به صورت تنهایی به عبودیت و بندگی بپردازند و چندان در جامعه حضور داشته باشند تا دچار گناه شوند.
- (۴) می‌کوشند تا با تخریب گناهکاران و مشخص کردن آن‌ها برای مردم دیگر از ماندنشان به آن‌ها محفوظ بمانند.

۲۵۶- عبارت‌های «لعلکم تتقون» و «تنهی عن الفحشاء و المنکر» به ترتیب در مورد کدام یک از احکام اسلام است؟

- (۱) نماز - روزه
- (۲) توبی و تبری - امر به معروف و نهی از منکر
- (۳) روزه - نماز
- (۴) خمس و زکات - امر به معروف و نهی از منکر

۲۵۷- در صورت انجام کدام مورد به تدریج، چنان تسلطی بر خود می‌یابیم که می‌توانیم در برابر منکرات بایستیم و از انجامشان خودداری کنیم؟

- (۱) با تکرار درست آن چه در نماز می‌گوییم و انجام می‌دهیم.
- (۲) اگر در انجام به موقع نماز بکوشیم.
- (۳) اگر عبارت «إهدنا الصراط المستقیم» را صادقانه از خداوند بخواهیم.
- (۴) اگر هنگام گفتن تکبیر به بزرگی خداوند بر همه چیز توجه داشته باشیم.

۲۵۸- چرا پیامبر گرامی اسلام (ص) می‌فرماید که برای دختران و پسران خود امکان ازدواج فراهم کنید؟

- (۱) تا خداوند اخلاقشان را نیکو کند و عمرشان را طولانی کند و عفاف و غیرت آن‌ها را زیاد گرداند.
- (۲) تا خداوند مهر و محبت بین آن دو را بیفزاید و عمرشان را طولانی کند و نصف دین آن‌ها را حفظ کند.
- (۳) تا خداوند مهر و محبت بین آن دو را بیفزاید و در رزق و روزی آن‌ها توسعه دهد و نصف دین آن‌ها را حفظ کند.
- (۴) تا خداوند اخلاقشان را نیکو کند و در رزق و روزی آن‌ها توسعه دهد و عفاف و غیرت آن‌ها را زیاد گرداند.

۲۵۹- ازدواج برای رفع چه نیازهایی و پاسخ‌گویی به کدام قانون است؟

(۱) هیجانی - خلقت	(۲) طبیعی - خلقت
(۳) طبیعی - شرع	(۴) هیجانی - شرع

۲۶۰- نقل کدام حدیث از جانب امام معصوم (ع) با بحث «انتخاب همسر و مسئولیت آینده انسان» مرتبط می‌باشد؟

- (۱) «حب الشیء یعمی و یصم»
- (۲) «بنده کسی مثل خودت نباش؛ زیرا خداوند تو را آزاد آفریده است.»
- (۳) «دو رکعت نماز شخص متأهل، برتر از هفتاد رکعت نمازی است که شخص مجرد می‌خواند.»
- (۴) «برای دختران و پسران خود امکان ازدواج را فراهم کنید.»

۲۶۱- پس از تعیین هدف ازدواج، نوبت به چه مرحله‌ای می‌رسد و طبق حدیث رسول خدا (ص) محبوب‌ترین بنا نزد خداوند کدام مورد است؟

(۱) انتخاب شغل مناسب - ازدواج	(۲) انتخاب همسر - خانواده
(۳) انتخاب شغل مناسب - خانواده	(۴) انتخاب همسر - ازدواج

۲۶۲- گرفتن بهترین تصمیم‌ها و کمتر منجر شدن به حسرت و پشیمانی دختر و پسر هنگام ازدواج در چه صورتی محقق می‌شود؟

- (۱) مشورت با پدر و مادر در مورد همسر آینده و الگو قرار دادن آن‌ها
- (۲) محیط همدلی و اعتماد به بزرگ‌ترهای خانواده
- (۳) توجه به ایمان همسر به عنوان مهم‌ترین معیار انتخاب همسر
- (۴) خودداری از معاشرت‌هایی که منشأ آن هوس‌های زودگذر است.

۲۶۳- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) تأخیر در ازدواج، سبب افزایش فشارهای روحی و روانی، روابط نامشروع و آسیب‌های اجتماعی می‌شود.
- (۲) توجه به داشتن شغل و پیدا کردن کار، فکر کردن درباره ویژگی‌های همسر، تنظیم خرج و هزینه خود و دوری از بی‌برنامه بودن از نشانه‌های بلوغ عقلی است.
- (۳) آمادگی برای ازدواج، نیازمند دو بلوغ است؛ یکی بلوغ جنسی و دیگری بلوغ عقلی و فکری که مدتی قبل از بلوغ جنسی فرامی‌رسد.
- (۴) پیشوایان ما همواره دختران و پسران را به ازدواج تشویق و ترغیب کرده و از پدران و مادران خواسته‌اند که با کنار گذاشتن رسوم غلط، شرایط لازم را برای آنان فراهم کند.

۲۶۴- این که برخی تن به کار نمی‌دهند و زیر بار مسئولیت نمی‌روند و پیشرفت‌های کشورشان را نمی‌بینند، نشان از عدم برخورداری از کدام صفت معلم است که باید به آن متصف باشد؛ و علت سکوت حقوق دانان و مدعیان حقوق بشر مقابل جنایت سعودی‌ها در مکه در سال ۱۳۹۴ چه بود؟

(۱) واقع‌گرا بودن - فقدان علم و اطلاعات کافی	(۲) واقع‌گرا بودن - فقدان وجدان و شهامت و بصیرت
(۳) صبور بودن - فقدان وجدان و شهامت و بصیرت	(۴) صبور بودن - فقدان علم و اطلاعات کافی

۲۶۵- دربارهٔ ویژگی «سابقهٔ نیک‌داشتن» که معلم باید به آن متصف باشد، چه تعداد از موارد زیر، به‌درستی بیان شده است؟

(الف) چه بسا کلامی از یک فرد خوش‌نام مؤثر باشد، اما همان کلام از زبان فردی ناشناس نتواند اثر بگذارد.

(ب) در قرآن می‌خوانیم که حضرت ابراهیم (ع) از خدا نام نیک خواست: «و رفعا لک ذکرک»

(ج) در صورتی که معلم و استاد، شناخته‌شده باشند، کمتر مورد انکار قرار می‌گیرند: «فقد لبثت فیکم عمرا»

(د) برخوردار از سابقهٔ نیک و محبوبیت در موفقیت هر کاری، از جمله تبلیغ و تدریس و تربیت، نقش مهمی دارد.

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۲۶۶- به ترتیب، در رابطه با اسوه‌بودن پیامبر (ص)، خداوند متعال در میان صفات و ویژگی‌های آن حضرت، بر کدام ویژگی ایشان تأکید کرده است و شرط

قبولی عبادات در اسلام در کدام گزینه آمده است؟

(۱) خُلق - طهارت (۲) خُلق - تزکیهٔ نفس

(۳) مهرورزی - طهارت (۴) مهرورزی - تزکیهٔ نفس

۲۶۷- یادکردن قرآن از عمومی پیامبر (ص) با تندترین کلمات، در کدام آیه تجلی دارد و کدام مورد بیانگر نحوهٔ عملکرد استادی است که مخاطبین، او را

عادل می‌دانند؟

(۱) «الله امرأتک کانت من الغابین» - عدم تقدم ضوابط بر روابط (۲) «الله امرأتک کانت من الغابین» - عدم تقدم روابط بر ضوابط

(۳) «تبت یدا ابی لهب و تب» - عدم تقدم روابط بر ضوابط (۴) «تبت یدا ابی لهب و تب» - عدم تقدم ضوابط بر روابط

۲۶۸- کدام نوع مدیریت کردن از اصول منحصر به فرد اسلام است؟

(۱) آمادهٔ پاسخ‌گویی بودن که لازمهٔ آن، مطالعهٔ مستمر است.

(۲) فرد آمادگی تفویض مسئولیت به دیگری را داشته باشد و از همان روز نصب، عزل خود را پیش‌بینی کند.

(۳) فرد کلام و رفتار مؤثر داشته باشد و نیز سابقهٔ نیک و محبوبیت در میان مردم داشته باشد.

(۴) فرد، ویژگی‌هایی مثل آراستگی، اخلاق خوب و تواضع و بصیرت و شناخت را در خود جمع کند.

۲۶۹- بر اساس فرمودهٔ امام باقر (ع)، چه کسی در روز قیامت سخت‌ترین حسرت را خواهد داشت؟

(۱) کسی که نزد مرد به علم معروف است اما به عمل معروف نیست.

(۲) کسی که کارهایش تأییدکنندهٔ گفتارش نباشد.

(۳) کسی که به خدا و پیامبرش اعتقاد دارد اما در عمل، وظیفهٔ عبودیت خود را انجام نمی‌دهد.

(۴) کسی که از عدالت سخن بگوید ولی عادل نباشد.

۲۷۰- به ترتیب در سه آیه از قرآن کریم «داشتن چه چیزی کلید موفقیت» و «چه چیزی نشانهٔ عزم» دانسته شده است؟

(۱) داشتن عزم - ایمان (۲) داشتن عزم - صبر

(۳) منضبط بودن - صبر (۴) منضبط بودن - ایمان

۴۰ دقیقه

هوش و استعداد معلّمی

بر اساس متن زیر، از کتاب «حقوق مدنی، اعمال حقوقی» از دکتر ناصر کاتوزیان، به چهار پرسش بعدی پاسخ دهید.

اشتباه پندار نادرستی است که انسان از واقعیت دارد. در حقوق نیز مفهوم اشتباه از معنای لغوی و عرفی خود دور نیفتاده است. ولی در صورتی از این حالت نفسانی سخن گفته می‌شود که موضوع آن یکی از اعمال حقوقی و به‌ویژه «قرارداد» باشد.

بنا بر اصل حاکمیت اراده عمل حقوقی در صورتی اعتبار دارد که با قصد واقعی دو طرف منطبق باشد، یعنی آنچه واقع شده با مقصود یکی باشد. زیرا، نفوذ و اعتبار خود را از آن می‌گیرد. پس، اگر تصویری که مبنای تکوین اراده قرار گرفته است، با واقع مخالف باشد، به طور مسلم چنین اراده‌ای معلول است و نمی‌تواند آثار قصد و رضای متعارف را داشته باشد. ما وقع لم یقصد و ما قصد لم یقع.

اشتباهی اراده را معلول می‌کند که به هنگام تصمیم‌گرفتن رخ دهد. هر گاه خطایی در بیان اراده اتفاق افتد، باید اصلاح شود و گوینده را پای‌بند نسازد. برای مثال، هر گاه در وصیت‌نامه‌ای نام موصی‌له به اشتباه نوشته شود، این خطا حق شخص مورد نظر موصی را از بین نمی‌برد و اگر نادرستی بیان احراز شود، مقصود اصلی حکومت می‌یابد. همچنین است در موردی که فروشنده بهای کالا را به جای ده‌هزار تومان ده‌هزار ریال بگوید. منتها، اشتباه اخیر در صورتی که طرف قرارداد را گمراه کند، مانع از تحقق تراضی است و از این جهت عقد را باطل می‌کند. به بیان دیگر، چنین اشتباهی عیب تراضی است نه اراده.

۲۷۱- بهترین معنا برای واژه‌ی «تراضی» طبق متن بالا کدام است؟

- (۱) تسلیم
(۲) موافقت
(۳) برابری
(۴) تقابل

۲۷۲- متن بالا به کدام پرسش (ها) پاسخ می‌دهد؟

الف) صحت و سلامت عقل موصی در وصیت‌نامه با چه معیاری ارزیابی می‌شود؟

ب) الزامات احراز نادرستی بیان در قضاوت چیست؟

ج) آیا انطباق عمل حقوقی بر قصد واقعی معامله‌کنندگان، عاملی در سنجش اعتبار آن عمل محسوب می‌شود؟

- (۱) فقط «ب»
(۲) «الف» و «ب»
(۳) فقط «ج»
(۴) «الف» و «ج»

۲۷۳- رابطه‌ی بین دو قسمت مشخص‌شده را کدام گزینه بهتر بیان کرده است؟

- (۱) عبارت نخست مفهومی کلی را بیان می‌کند و عبارت دوم، برای اثبات آن، مثالی می‌آورد.
(۲) عبارت دوم در ادامه‌ی عبارت نخست، و در نتیجه‌ی اجرای آن چیزی است که خواسته شده است.
(۳) عبارت نخست مثالی است برای آن‌چه در عبارت دوم بیان می‌شود.
(۴) عبارت دوم در ادامه‌ی عبارت نخست، نتیجه‌ی اجرانشدن خواسته را واضحتر بیان می‌کند.

۲۷۴- در مورد زیر، کدام موضوع درست است؟

«شخص «الف» با ارسال پیامک به شخص «ب» پیشنهاد فروش انگشتری از طلا به وی داده است و شخص «ب» با اعلام قبول خرید انگشتر، برای

تحویل‌گرفتن کالا اقدام کرده است، ولی شخص «الف» به جای انگشتر طلا به وی گوشواره‌ی طلا داده است.»

- (۱) اگرچه قصد و رضای طرفین در این معامله رعایت نشده است، معامله باطل محسوب نمی‌شود.
(۲) اشتباه در این معامله نه به معنای عرفی خود است و نه به معنای لغوی خود، بنابراین در دعاوی حقوقی بررسی نمی‌شود.
(۳) قصد و رضا در این معامله معیوب است، لذا باطل است.
(۴) اشتباه رخ داده، حق فروش را برای فروشنده از بین می‌برد، چرا که نادرستی بیان احراز‌پذیر نیست.

* بر اساس متن زیر، به سه پرسش بعدی پاسخ دهید.
 * فلسفه چیست؟ پاسخ به این پرسش حقیقتاً دشوار و به اعتقاد برخی ناممکن است. واژه «فلسفه» یا همان «فیلسوفیا» خود کلمه‌ای یونانی است که اولین بار فیثاغورس آن را به کار برد: «فیلو» به معنای «دوست‌داری» و «سوفیا» به معنای «دانایی» است. اگر بخواهیم از ریشه نام کلمه آن را تعریف کنیم، باید بگوییم فلسفه بر پایه تفکر بنا شده است، تفکر درباره کلی‌ترین و اساسی‌ترین موضوعات جهان و زندگی. اما یقیناً این تعریفی گویا نیست و ناچاریم از ویژگی‌های فلسفه سخن بگوییم.
 فلسفه همیشگی است؛ بر این اساس که در هر عصری بر اساس پیشرفت علوم مختلف، پاسخ‌های گوناگونی به پرسش‌های مربوط به آن علوم داده می‌شود، در حالی که فلسفه، مطالعه جنبه‌های دیگر از واقعیت است، جنبه‌ای متمایز از جنبه‌هایی که دیگر علوم به آن پرداخته‌اند و کلی‌ترین موضوعی که بتوان با آن سر و کار داشت: وجود. ارسطو می‌گوید «فلسفه، علم احوال موجودات است، از آن حیث که وجود دارند». ابن‌سینا نیز می‌گوید: «فلسفه، آگاهی بر وجود و حقایق تمام اشیا است به قدری که برای انسان ممکن است». بدیهی است که این تعریف، خود سرآغاز پرسش‌هایی دیگرند: «حد درک انسان کجاست؟»، «آیا علم ما به موضوع، حقیقت آن را نشان می‌دهد؟»، «آیا انسان‌ها همه به یک شکل فکر می‌کنند؟» و ... از این عبارتها می‌توان فهمید که چگونه برخی فلسفه را «علمی الهی، مقدس و فرابشری» دانسته‌اند.
 امروزه فلسفه در همه علوم دیده می‌شود. آن‌جا که از شناخت‌شناسی و از جبر و اختیار می‌گوید، به مغز و مخچه و اعصاب مربوط می‌شود و آن‌جا که از اخلاق صحبت می‌کند، به باستان‌شناسی و تاریخ هم می‌رسد. فلسفه برای خود دانشکده و استادان جداگانه‌ای در دانشگاه‌ها دارد، اما هرگز به همان دانشکده و به محیط‌های علمی محدود نمی‌شود.
 ۲۷۵- بر اساس متن، معنای کلمه «فلسفه» کدام است؟

(۲) وجودشناسی
 (۴) علم الهی

(۱) عشق‌دوستی
 (۳) علم‌دوستی

۲۷۶- کدام گزینه درباره فلسفه درست نیست؟

(۱) یونانیان نقش مهمی در تبیین فلسفه داشته‌اند.
 (۲) تعریف فلسفه راحت نیست، چون هم گسترده است و هم پیچیده.
 (۳) فلسفه به محیط علمی دانشگاه‌ها منحصر نمی‌شود.
 (۴) استادان فلسفه، به همه علوم روز دیگر تسلط کامل دارند.

۲۷۷- نویسنده متن، فلسفه را علمی «همیشگی» می‌داند، به این معنا که ...

(۱) پاسخ آن به پرسش‌هایش، همواره در حال تغییر است.
 (۲) پاسخ آن به پرسش‌هایش، هرگز تغییر نمی‌کند.
 (۳) مسائل آن برای همه انسان‌ها رخ می‌دهد.
 (۴) مسائل آن در طول تاریخ یکسان بوده است.

* مریم، زهرا، فاطمه و حدیث هر کدام با یک کت، یک دامن، یک کفش و یک شال وارد مهمانی شده‌اند که هر کدام از آن‌ها سفید، سیاه، آبی یا قرمز است، به شکلی که هر شخص از همه رنگ‌ها پوشیده است. می‌دانیم دامن حدیث سیاه و دامن مریم هم‌رنگ کت حدیث است و کت زهرا سفید است. کفش فاطمه برخلاف کت حدیث آبی است، شال فاطمه و کفش زهرا قرمز است، کفش حدیث مثل شال مریم سفید است و کت مریم آبی است و دامن فاطمه هم‌رنگ کفش حدیث است.
 با این داده‌ها به چهار سؤال بعدی پاسخ دهید.

۲۷۸- شال حدیث قطعاً هم‌رنگ است با ...

(۱) کت مریم (۲) کت زهرا (۳) کفش مریم (۴) کفش زهرا

۲۷۹- دامن مریم قطعاً هم‌رنگ است با ...

(۱) دامن فاطمه (۲) دامن حدیث (۳) شال فاطمه (۴) کفش حدیث

۲۸۰- کدام شخص است که رنگ کت و یا دامن و یا شال و یا کفش او به طور دقیق معلوم نیست؟

(۱) مریم (۲) زهرا (۳) فاطمه (۴) حدیث

۲۸۱- کت فاطمه و کت حدیث به ترتیب به کدام رنگ‌اند؟

(۱) سیاه - قطعی نیست. (۲) قطعی نیست - سیاه (۳) قرمز - سیاه (۴) سیاه - قرمز

۲۸۲- تعداد زیادی مهره رنگی داریم و می‌دانیم از هر ده مهره‌ای که از این بین انتخاب کنیم، حداقل چهار مهره هم‌رنگ خواهند بود. حداکثر چند نوع رنگ در بین این مهره‌ها وجود دارد؟

(۱) ۴ (۲) ۵ (۳) ۶ (۴) ۷

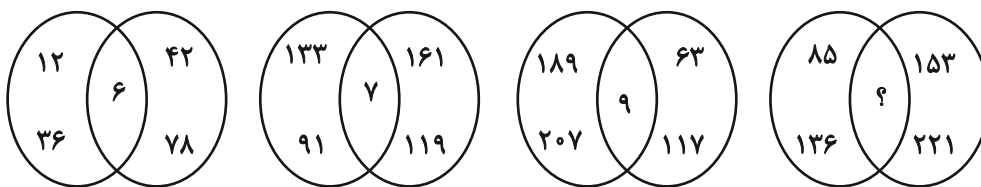
۲۸۳- قیمت کالای «الف» با بیست درصد افزایش، با قیمت کالای «ب» پس از ده درصد کاهش برابر شده است. اختلاف قیمت اولیه این دو کالا در آغاز معادل چند درصد قیمت «ب» بوده است؟

(۱) ۱۰ (۲) ۱۵ (۳) ۲۵ (۴) ۴۵

۲۸۴- مریم دیواری را در ۱۶ ساعت و زهرا همان دیوار را در ۲۴ ساعت رنگ می‌کند. این دو تن همراه با فاطمه این دیوار را در ۸ ساعت رنگ می‌کنند. فاطمه تنهایی کار را در چند ساعت تمام می‌کند؟

(۱) ۱۰ (۲) ۱۸ (۳) ۳۲ (۴) ۴۸

۲۸۵- بین اعداد در هر یک از اشکال زیر، ارتباط یکسان و مشترکی برقرار است. به جای علامت سؤال کدام عدد باید قرار گیرد؟

۱۰ (۴)

۱۱ (۳)

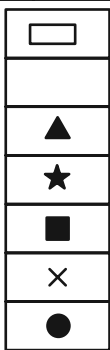
۱۴ (۲)

۱۷ (۱)

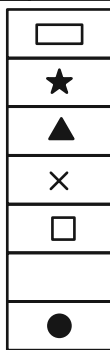
* در دو پرسش بعدی، شکل جایگزین علامت سؤال را در الگوی ارائه شده تعیین کنید.

۲۸۶-

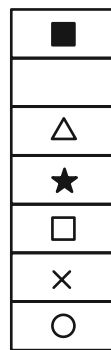
◆	○	?	△	■	○
★	×		★	×	
◐	■		□	●	▭
×			×		★
□	△		○	▭	◑
	★			★	×
▲	□		▭	◑	

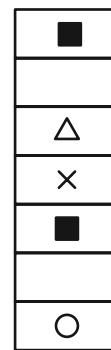
(۴)

(۳)

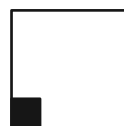
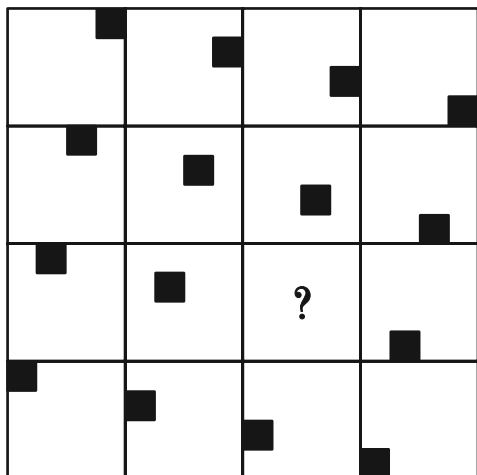

(۲)

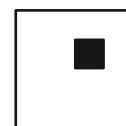

(۱)

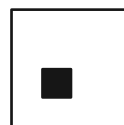
۲۸۷-

(۲)

(۱)

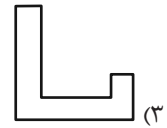
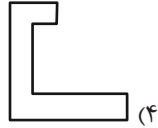
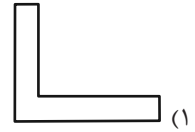
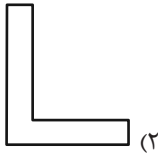
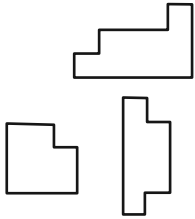

(۴)

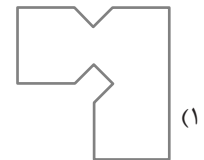
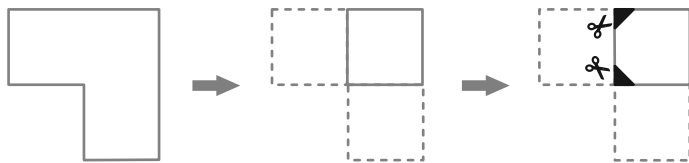

(۳)

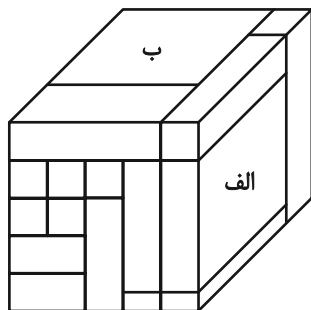
۲۸۸- کدام قطعه را کنار سه قطعه زیر قرار دهیم تا یک مربع کامل ساخته شود؟ قطعه‌ها را می‌توان چرخاند.

۲۸۹- برگه کدام گزینه را پس از تا و سوراخ و برش‌های نشان‌داده‌شده، باز کنیم تا شکل زیر ساخته شود؟ خط‌چین‌ها حدود کاغذ را نشان می‌دهند.

۲۹۰- حجم زیر از شانزده مکعب‌مستطیل تشکیل شده است. مکعب‌مستطیل‌های «الف» و «ب» به ترتیب با چند مکعب‌مستطیل در بیش از یک نقطه دیگر در تماسند؟

دیگر در تماسند؟

- (۱) چهار - پانزده
- (۲) پنج - چهارده
- (۳) پنج - پانزده
- (۴) شش - چهارده

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱۰ اسفند ماه ۱۴۰۳

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، محمد ابراهیم توننده جانی، احمد حسن زاده فرد، علی حسینی نوه، محمد حمیدی، رضا خانباثانی، میثم خشنودی، پیمان طیار، سعید عزیزخانی، امیر محمودیان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیرحسین اشتری، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، رضا رنجبری، سید علیرضا علویان، مهدی فروتن، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، مهرزاد مشایخی، محمد مشهدبان، یاسین مهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه صفری، فاطمه قریبیان، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، فاطمه عبدالوند، عادلہ علیرضایی مقدم، محمد عرفان فرهادی
عربی زبان قرآن	محمود بادبرین، ولی برجی، مجید بیگلری، عمار تاجبخش، محمد رضا سوری، امیرحسین شکوری، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم شیروودی، روح‌الله گلشن، علی محسن زاده، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدram، زهرا دامیار، مریم خسروی دهنوی، مهشید رستمی ریک، فاطمه سخایی، حسین سهرابی، تابان صیقلی، محمد مهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، عرفان دهدشیا، پرگل رحیمی، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، حمید سودیان، محمد گرمی نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد ابراهیم توننده جانی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، آروین حسینی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	امیرحسین اشتری	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	حسین سهرابی، ملیکا ذاکری	محمد صدرا پنجه پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	تابان صیقلی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی نژاد	ایمان کلاته‌عربی، مهشید رستمی ریک، امیر محمد قلعه‌کاهی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللهی، مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی پور

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر **نهایی** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۱»

(ممبر بفرمایید)

$$\frac{a_5}{a_2} = \frac{a_1 r^4}{a_1 r} = r^3 = \frac{162}{6} = 27 \Rightarrow r = 3$$

$$a_2 = a_1 \times 3 = 6 \Rightarrow a_1 = 2$$

$$\Rightarrow a_n = 2 \times 3^{n-1}$$

رابطه بازگشتی دنباله: $a_{n+1} = 3a_n$ و $a_1 = 2$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۸)

۲- گزینه «۴»

(ممبر ابراهیم توزنده‌بانی)

طبق فرض سؤال دنباله غیرنزولی است، لذا نباید $0 < r < 1$ باشد.

$$\begin{cases} a_1 = 4 \\ a_3 = \frac{1}{4} \Rightarrow \frac{a_1 r^2}{a_1} = r^2 = \frac{1}{4} = \frac{1}{16} \\ a_3 = \frac{1}{4} \Rightarrow \frac{a_1 r^2}{a_1} = r^2 = \frac{1}{4} = \frac{1}{16} \end{cases}$$

$$\Rightarrow r^2 = \frac{1}{16} \Rightarrow r = \pm \frac{1}{4} \xrightarrow{\text{فرض سؤال}} r = -\frac{1}{4}$$

دنباله را بازنویسی می‌کنیم $r = -\frac{1}{4}$ و $a_1 = 4$

$$4, -1, \frac{1}{4}, -\frac{1}{16}, \dots$$

$$\Rightarrow a_2 + a_4 = -\frac{17}{16}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۸)

۳- گزینه «۲»

(ممبر ابراهیم توزنده‌بانی)

طبق نمودار $a_1 = 4$ و $a_2 = 2$ است، لذا $r = \frac{2}{4} = \frac{1}{2}$ است.

$$a_2 = a_1 r = 4 \left(\frac{1}{2}\right) = 2$$

$$a_4 = a_1 r^3 = 4 \left(\frac{1}{2}\right)^3 = 4 \left(\frac{1}{8}\right) = \frac{1}{2}$$

$$\left| \frac{1}{4} - \frac{1}{16} \right| = \frac{4-1}{16} = \frac{3}{16}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۸)

۴- گزینه «۳»

(ممبر ابراهیم توزنده‌بانی)

در یک دنباله هندسی اگر $m+n=c+k$

$$a_m \times a_n = a_c \times a_k \quad (m, n, c, k \in \mathbb{N})$$

روش ۱: با استفاده از قانون اندیس‌ها $1+3=2+2$ در نتیجه:

$$a_1 \times a_3 = a_2 \times a_2$$

$$a_1 \times a_2 \times a_3 = a_2 \times a_2 \times a_2 = (a_2)^3$$

$$\frac{(a_2)^3}{(a_1)^3} = 64 \Rightarrow \frac{(a_1 r)^3}{(a_1)^3} = \left(\frac{1}{r}\right)^3 = 64$$

$$\frac{1}{r^3} = 64 \Rightarrow r^3 = \frac{1}{64} \Rightarrow r = \pm \frac{1}{4} \xrightarrow{\text{دنباله کاهشی}} r = \frac{1}{4}$$

$$\frac{a_2}{a_1} = \frac{a_1 r}{a_1} = r = \left(\frac{1}{4}\right) = \frac{1}{4}$$

روش دوم:

$$\frac{a_1 a_2 a_3}{(a_1)^3} = \frac{a_1 \times a_1 r \times a_1 r^2}{(a_1 r^3)^3} = \frac{a_1^3 r^3}{a_1^3 r^9} = \frac{1}{r^6}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{r^6} = 64 \Rightarrow r^6 = \frac{1}{64} \Rightarrow r = \pm \frac{1}{4} \xrightarrow{\text{کاهشی}} r = \frac{1}{4}$$

$$\frac{a_2}{a_1} = \frac{a_1 r}{a_1} = r = \left(\frac{1}{4}\right) = \frac{1}{4}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۸)

۵- گزینه «۱»

(علی حسینی نوه)

برای حل ابتدا تمامی جملات را بر حسب جمله اول و نسبت مشترک دنباله

می‌نویسیم:

$$a_n = a_1 r^{n-1}$$

$$a_5 = a_1 r^4$$

$$\Rightarrow a_1 \times a_5 = 25 \Rightarrow (a_1)(a_1 r^4) = 25 \Rightarrow a_1^2 r^4 = 25$$

$$\Rightarrow (a_1 r^2)^2 = 25 \xrightarrow{\text{جذر می‌گیریم}} a_1 r^2 = 5 \Rightarrow a_3 = 5$$

جملات مثبت‌اند

از طرفی مجموع جملات سوم و ششم برابر ۱۴۰ است، پس:

$$a_3 = 5, \quad a_6 = a_1 r^5$$

$$a_3 + a_6 = 140 \xrightarrow{a_1 r^2 = 5} 5 + a_6 = 140 \Rightarrow a_6 = 135$$

$$\begin{cases} a_1 r^5 = 135 \\ a_1 r^2 = 5 \end{cases} \Rightarrow \frac{a_1 r^5}{a_1 r^2} = \frac{135}{5} \Rightarrow r^3 = 27 \Rightarrow r^3 = 3^3 \Rightarrow r = 3$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۸)

۶- گزینه «۳»

(سعید عزیزقانی)

قیمت خوردو را در سال ۹۷ محاسبه می‌کنیم:

$$97 \left(1 + \frac{\text{دردرشد قیمت}}{100}\right) = \text{قیمت در سال ۹۶} = \text{قیمت در سال ۹۷}$$

$$\Rightarrow 97 \text{ میلیون تومان} = 30 \times \left(1 + \frac{50}{100}\right) = 30 \times 1.5 = 45$$

(مهمر همیری)

۹- گزینه «۳»

$$1, \square, \square, \square, \square, 22$$

$$\downarrow \qquad \qquad \qquad \downarrow$$

$$a_1 \qquad \qquad \qquad a_6$$

$$a_6 = a_1 r^5 \Rightarrow r^5 = \frac{22}{1} = 22 = (2^5) \Rightarrow r = 2$$

واسطه‌ها: ۲, ۴, ۸, ۱۶

$$\bar{x} = \frac{2+4+8+16}{4} = \frac{30}{4} = \frac{15}{2}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۸ و ۸۳)

(امیر مضموریان)

۱۰- گزینه «۱»

در هر دقیقه ۹۰ درصد وزن شهاب سنگ از بین می‌رود، بنابراین وزن شهاب سنگ در پایان هر دقیقه $1 - 0.9 = 0.1$ دقیقه قبلی است. بنابراین در پایان دقیقه اول وزن شهاب سنگ $a_1 = 0.1 \times 10000 = 1000$ کیلوگرم است و دنباله وزن شهاب سنگ یک دنباله هندسی با نسبت مشترک $r = 0.1$ می‌باشد، بنابراین پس از ۵ دقیقه وزن آن برابر است با:

$$a_5 = a_1 r^4 = 1000 \times (0.1)^4 = 1000 \times 0.0001 = 0.1$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه ۸۴)

ریاضی و آمار (۳) - اختیاری

(مهمر بفرایی)

۱۱- گزینه «۲»

به بررسی گزینه‌ها می‌پردازیم:

$$1) \sqrt[3]{4} = \sqrt[3]{2^2} = 2^{\frac{2}{3}}$$

گزینه «۲»: نادرست است، چرا که توان گویا برای اعداد منفی تعریف نشده است.

$$3) \sqrt[5]{-64} = \sqrt[5]{-2^6} = -2^{\frac{6}{5}}$$

$$4) 0.4^7 \times \left(\frac{2}{5}\right)^2 = 0.4^9$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۸۶ تا ۹۳)

(رضا قانباتانی)

۱۲- گزینه «۲»

$$\frac{2^6 \times x^5}{6^4 \times 2} = 6$$

$$\frac{2^6 \times x^5}{2^4 \times 3^4 \times 2} = \frac{2 \times 3}{1} \times 2^6 \times x^5 = 2^6 \times 3^5$$

$$\Rightarrow x = 3$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۸۶، ۸۷ و ۹۴)

بنابراین قیمت خودرو در هر سال، تشکیل یک دنباله هندسی با جمله اول ۴۵ میلیون تومان و قدرنسبت $1/5$ را می‌دهد. دقت کنید که جمله اول دنباله برابر با قیمت خودرو در سال ۹۷ است. برای به دست آوردن قیمت این خودرو در سال ۱۴۰۳ کافی است جمله هفتم این دنباله را به دست بیاوریم. با توجه به اینکه $a_1 = 45000000$ و $r = 1/5$ است داریم:

$$a_n = a_1 r^{n-1} \xrightarrow{n=7} a_7 = a_1 r^6$$

$$= 45000000 \times (1/5)^6 = 512 \text{ میلیون تومان}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

۷- گزینه «۲»

(رضا قانباتانی)

جمله عمومی در دنباله هندسی از رابطه $a_n = a_1 \times r^{n-1}$ و مجموع

$$\text{جملات از رابطه } S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \text{ به دست می‌آید.}$$

$$a_7 = a_1 \times r^6, \quad a_2 = a_1 \times r$$

$$\Rightarrow \frac{a_7}{a_2} = \frac{a_1 r^6}{a_1 r} = r^5 = \frac{32}{2} = 16 \Rightarrow r = 2$$

$$\Rightarrow r^5 = 32 \Rightarrow r = 2$$

$$S_6 = \frac{a_1(1-r^6)}{1-r}$$

$$S_3 = \frac{a_1(1-r^3)}{1-r}$$

$$\frac{S_6}{S_3} = \frac{a_1(1-r^6)}{a_1(1-r^3)} = \frac{1-r^6}{1-r^3} = \frac{(1-r^3)(1+r^3)}{1-r^3}$$

$$= 1+r^3 = 1+2^3 = 1+8=9$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

۸- گزینه «۲»

(پیمان طیار)

$$a_n = 2^{n-1}$$

$$n=1 \Rightarrow 2^{1-1} = 2^0 = 1$$

$$n=2 \Rightarrow 2^{2-1} = 2$$

$$n=3 \Rightarrow 2^{3-1} = 2^2 = 4$$

$$\Rightarrow S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} = \frac{1(1-(2)^n)}{1-2} = -1+2^n = 511$$

$$2^n = 512 = 2^9 \Rightarrow n = 9$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۹ تا ۸۵)

حال خط فقر را برحسب میانه به دست می آوریم:

داده‌های مرتب شده $\rightarrow 10, 15, 18, 20, 32$

$$\text{میانه} = 18 \Rightarrow \text{خط فقر} = \frac{18}{2} = 9$$

میلیون تومان $= |9/5 - 9| = 0/5$ = اختلاف خواسته شده

بنابراین پانصد هزار تومان اختلاف محاسبه خط فقر برحسب میانگین و میانه است.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

۱۷- گزینه «۱»

(سعید عزیزقانی)

ابتدا قیمت هر کدام از کالاها را در سال ۱۴۰۳ به دست می آوریم:

$\times$ قیمت کالای الف در سال ۱۴۰۲ = قیمت کالای الف در سال ۱۴۰۳

$$\text{تومان} = 1000 \times \left(1 + \frac{30}{100}\right) = 1000 \times 1/3 = 1300$$

$\times$ قیمت کالای ب در سال ۱۴۰۲ = قیمت کالای ب در سال ۱۴۰۳

$$\text{تومان} = 2000 \times \left(1 + \frac{50}{100}\right) = 2000 \times 1/5 = 3000$$

فردی برای خرید یک واحد کالای الف و یک واحد کالای ب در سال ۱۴۰۲ مجموعاً ۳۰۰۰ تومان هزینه می کند که این مبلغ ۲۰ درصد از درآمد ماهیانه وی است. برای به دست آوردن کل درآمد ماهیانه این فرد داریم:

$$\text{کل درآمد ماهیانه این فرد} = \frac{3000}{0/2} = \frac{3000}{20\%} = 15000$$

درآمد ماهیانه این فرد در سال ۱۴۰۳ را به دست می آوریم:

درآمد این فرد در سال ۱۴۰۲ = درآمد این فرد در سال ۱۴۰۳

$$\text{تومان} = 15000 \times \left(1 + \frac{10}{100}\right) = 15000 \times 1/1 = 16500$$

این فرد برای خرید یک واحد از هر کدام از کالاهای الف و ب در سال ۱۴۰۳ مجموعاً باید $3000 + 1300 = 4300$ تومان هزینه کند. بنابراین داریم:

درصد هزینه شده از درآمد ماهیانه در سال ۱۴۰۳ برای خرید هر واحد از کالاهای الف و ب

$$\text{درصد} = \frac{4300}{16500} \times 100 \approx 26$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۸ تا ۶۰)

۱۸- گزینه «۲»

(امیر حسن زاده قمر)

کافی است نرخ بیکاری را درست تعریف کرده و برای دو شهر A و B مساوی قرار دهیم.

$$T_A = A = \frac{\text{تعداد کل افراد بیکار}}{\text{تعداد افراد فعال}}$$

$$\frac{3x - 5 + 2x + 20}{10x + 3x - 5 + 2x + 20} = \frac{5x + 15}{15x + 15} = \frac{5(x+3)}{5(3x+3)} = \frac{x+3}{3x+3}$$

۱۳- گزینه «۱»

(سعید عزیزقانی)

ریشه هفتم $8^2x - 1 = 4^3x + 1$ ریشه پنجم

$$\Rightarrow \sqrt[5]{4^3x+1} = \sqrt[7]{8^2x-1} \Rightarrow \sqrt[5]{(2^2)^3x+1} = \sqrt[7]{(2^3)^2x-1}$$

$$\Rightarrow \sqrt[5]{2^6x+2} = \sqrt[7]{2^6x-3} \Rightarrow \frac{6x+2}{5} = \frac{6x-3}{7}$$

$$\Rightarrow \frac{6x+2}{5} = \frac{6x-3}{7} \Rightarrow 42x+14 = 30x-15$$

$$\Rightarrow 12x = -29 \Rightarrow x = \frac{-29}{12}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، ۸۶ تا ۹۴)

۱۴- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

با جایگذاری $a = 32 = 2^5$ در عبارت داده شده، داریم:

$$\frac{a^{0/6} + a^{1/2}}{\sqrt[5]{a^2} + \sqrt[5]{a^4} + \sqrt[5]{a^6}} = \frac{(2^5)^{0/6} + (2^5)^{1/2}}{\sqrt[5]{(2^5)^2} + \sqrt[5]{(2^5)^4} + \sqrt[5]{(2^5)^6}}$$

$$= \frac{2^3 + 2^6}{\sqrt[5]{(2^2)^5} + \sqrt[5]{(2^4)^5} + \sqrt[5]{(2^6)^5}} = \frac{8 + 64}{\sqrt[5]{2^2} + \sqrt[5]{2^4} + \sqrt[5]{2^6}}$$

$$= \frac{72}{\sqrt[5]{4} + \sqrt[5]{16} + \sqrt[5]{64}} = \frac{72}{2 + 4 + 8} = \frac{72}{14} = \frac{36}{7}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، ۹۲ و ۹۳)

۱۵- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمان‌های)

حاصل عبارت را می یابیم:

$$\frac{2\sqrt[3]{9} - \sqrt[5]{9}}{\sqrt[5]{27}} - \frac{\sqrt[3]{2}}{\sqrt[3]{3}} = \frac{2\sqrt[3]{3^2}}{\sqrt[5]{3^3}} - \frac{\sqrt[5]{3^2}}{\sqrt[3]{3}} = 2 \times \frac{2}{3} - \frac{2}{3} = \frac{4}{3} - \frac{2}{3} = \frac{2}{3}$$

$$= 2 \times \frac{2}{3} - \frac{2}{3} = \frac{4}{3} - \frac{2}{3} = \frac{2}{3} = \frac{1}{1.5} = \frac{1}{\sqrt[3]{3}}$$

بنابراین $\sqrt[3]{3} = \sqrt[5]{a}$ ، در نتیجه $a = 3$ است.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، ۹۲ و ۹۳)

ریاضی و آمار (۲)

۱۶- گزینه «۱»

(مهمد بهیرایی)

ابتدا خط فقر را برحسب میانگین به دست می آوریم:

$$\bar{x} = \frac{32 + 18 + 20 + 10 + 15}{5} = \frac{95}{5} = 19$$

$$\Rightarrow \text{خط فقر} = \frac{\bar{x}}{2} = \frac{19}{2} = 9/5$$

(ممبر ابراهیم توزندهانی)

۲۲- گزینه «۳»

شاخص بها کالا در سال ۱۴۰۰ - شاخص بها کالا در سال ۱۴۰۳ = درصد تورم $\times 100$
 شاخص بها کالا در سال ۱۴۰۰

$$\text{درصد تورم} = \frac{160 - 120}{120} \times 100 = \frac{40}{120} \times 100 = 33\frac{1}{3}$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

(کتاب آبی پیمان‌های)

۲۳- گزینه «۲»

ابتدا درآمدها را به ترتیب می‌نویسیم و میانه را به دست می‌آوریم.

۱۵, ۱۵, a-۲, a-۲, $\boxed{a-۲, a-۲}$, a+۴, a+۴, a+۴, ۲۸
 میانه = a-۲

$$\text{میانه} = \frac{a-۲}{۲} = ۹ \Rightarrow a-۲ = ۱۸ \Rightarrow a = ۲۰ \quad (۱)$$

حال میانگین درآمدها را حساب می‌کنیم:

۱۵, ۱۵, ۱۸, ۱۸, ۱۸, ۲۴, ۲۴, ۲۴, ۲۸

$$\bar{x} = \frac{۱۵ \times ۲ + (a-۲) \times ۴ + (a+۴) \times ۳ + ۲۸ \times ۱}{۲ + ۴ + ۳ + ۱}$$

$$\text{(۱)} \rightarrow \bar{x} = \frac{۳۰ + ۱۸ \times ۴ + ۲۴ \times ۳ + ۲۸}{۱۰} = \frac{۲۰۲}{۱۰} = ۲۰/۲$$

پس خط فقر به روش میانگین برابر با ۱۰/۱ = ۲۰/۲ است.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه ۵۷)

(کتاب آبی پیمان‌های)

۲۴- گزینه «۲»

طبق نمودار شاخص پوشاک از عدد ۱۰۰ در سال ۹۰ به عدد ۱۵۰ در سال ۹۳ رسیده است. با استفاده از تناسب می‌توانیم هزینه پوشاک در آذر سال ۹۳ را به دست آوریم.

هزینه پوشاک در سال ۹۰ | ۴۰۰ | شاخص پوشاک در سال ۹۰
 هزینه پوشاک در آذر ۹۳ | x | شاخص پوشاک در آذر ۹۳

$$\Rightarrow \frac{۱۰۰}{۱۵۰} = \frac{۴۰۰}{x} \Rightarrow x = \frac{۴۰۰ \times ۱۵۰}{۱۰۰} = ۶۰۰$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه ۵۸)

(ممبر بهیرایی)

۲۵- گزینه «۳»

در نمودار شاخص بهای کالاها و خدمات محور طول‌ها نشان‌دهنده زمان است و شاخص بهای کالاها و خدمات به واحد اندازه‌گیری بستگی ندارد.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه ۵۹)

$$T_B = B \text{ نرخ بیکاری شهر} = \frac{۳x + x + ۵}{۸x - ۱۱ + ۳x + x + ۵} = \frac{۴x + ۵}{۱۲x - ۶}$$

$$T_A = T_B \Rightarrow \frac{x + ۳}{۳x + ۳} = \frac{۴x + ۵}{۱۲x - ۶}$$

$$\Rightarrow (x + ۳)(۱۲x - ۶) = (۴x + ۵)(۳x + ۳)$$

$$\Rightarrow ۱۲x^2 - ۶x + ۳۶x - ۱۸ = ۱۲x^2 + ۱۲x + ۱۵x + ۱۵$$

$$\Rightarrow ۳۰x - ۱۸ = ۲۷x + ۱۵$$

$$۳۰x - ۲۷x = ۱۸ + ۱۵ = ۳۳ \Rightarrow x = ۱۱$$

$$B \text{ و } A \Rightarrow \text{اختلاف نرخ تعداد شاغلین دو شهر} = ۱۰x - (۸x - ۱۱) = ۲x + ۱۱$$

$$۲(۱۱) + ۱۱ = ۳۳$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

(میثم فشنوری)

۱۹- گزینه «۲»

سن ۱۴ سالگی: قد ۱۷۰ سانتی‌متر و وزن: ۵۰ کیلوگرم

۲۵ سالگی: قد ۲۰۰ سانتی‌متر و وزن ۱۰۰ کیلوگرم

$$\text{BMI} = \frac{\text{وزن}}{(\text{قد})^2} = \frac{۱۰۰}{۴} = ۲۵$$

۲۵ در گروه اضافه وزن‌ها قرار دارد.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه ۶۱)

(پیمان طیار)

۲۰- گزینه «۲»

$x \times \frac{۰}{۴}$ (درصد کلمات دشوار + میانگین تعداد کلمات در هر جمله) = شاخص پایه آموزش

$$= [(۱۰ + ۱۵) \times \frac{۰}{۴}] = [۲۵ \times \frac{۰}{۴}] = ۱۰$$

برای پایه دهم مناسب است.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه ۶۲)

(امیر حسن زاده‌فرد)

۲۱- گزینه «۲»

$$\text{جمعیت بیکار} = \frac{\text{نرخ بیکاری اولیه}}{\text{جمعیت فعال}}$$

$$= \frac{۲۰۰}{۱۸۰۰ + ۲۰۰} = \frac{۲۰۰}{۲۰۰۰} = \frac{۱}{۱۰} = ۱۰\%$$

حال در حالت دوم می‌خواهیم نرخ بیکاری ۲ درصد کاهش یابد، پس نرخ بیکاری ثانویه با ایجاد x شغل، ۸ درصد است.

$$\frac{۲۰۰ - x}{۱۸۰۰ + ۲۰۰} = \frac{۸}{۱۰۰} \Rightarrow \frac{۲۰۰ - x}{۲۰۰۰} = \frac{۸}{۱۰۰}$$

$$۲۰۰ - x = ۱۶۰ \Rightarrow x = ۲۰۰ - ۱۶۰ = ۴۰$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

علوم و فنون ادبی (۳) و (۲)

۲۶- گزینه ۱

(مسن اصغری)

تنها عبارت «مکتب وقوع نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود» درست است.

دلایل نادرستی سایر موارد:

- همزمان با رشد ادبیات در هند، اصفهان، نیز از دیدگاه ادبی توسعه یافت.

- سبک شعر وحشی بافقی حد واسط سبک دوره عراقی و دوره هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است.

- بهزاد در دوره شاه اسماعیل و رضا عباسی در دوره شاه عباس از مفاخر هنرند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۵۸ تا ۶۰)

۲۷- گزینه ۳

(عزیز الیاسی پور)

الف) در قرن دهم یکی از جریان‌های شعری، شعر لطیف و فصیحی بود که به پیروی از شاعرانی مثل حافظ و سعدی و به‌طور طبیعی در جریان بود که بابافغانی شیرازی از نمایندگان آن است.

ب) ترکیب‌بند عاشورایی محتشم کاشانی در زمینه شعر مذهبی زبانزد است.

ج) خلاق‌المعانی ثانی لقب کلیم کاشانی از شاعران قرن یازدهم است.

د) بیدل را به سبب سرودن غزل‌های خیال‌انگیز و به‌کاربردن مضمون‌های بدیع و دور از ذهن می‌شناسیم. از ویژگی‌های عمده شعر او مضامین پیچیده و استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام و تخیلات رمزآمیز شاعرانه است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

۲۸- گزینه ۲

(مجتبی قهرماری)

تشریح موارد نادرست:

«ب»: ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره که زبان غزل این دوره را به افق خیال عامه نزدیک کرده، سخن «کلیم کاشانی» را برجسته ساخته است.

«د»: کم‌توجهی و بی‌مهری شاهان صفوی به شاعران و شاعرانوازی و ادب‌گرایی سلاطین هند باعث شد شاعران به دربارهای هند روی بیاورند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۵۹ تا ۶۱)

۲۹- گزینه ۲

(اله‌ام ممدری)

الف) ابهام: «سر به هوا بودن» دو معنا دارد: ۱- بی‌توجه و بی‌مبالا ۲- حالت ظاهری سرو

د) ابهام: «برگ» دو معنا دارد: ۱- جزئی از گیاه که از کناره‌های ساقه یا شاخه می‌روید. ۲- نوا و سامان

ب) ابهام تناسب: «مدام» دو معنا دارد: ۱- همیشه (معنای مورد نظر شاعر)

۲- شراب (تناسب با خراب و مست)

ج) ابهام تناسب: «پروانه» دو معنا دارد: ۱- اجازه، حکم (معنای مورد نظر

شاعر) ۲- نوعی حشره (تناسب با شمع و آتش)

ه) فاقد ابهام و ابهام تناسب است.

(علوم و فنون ادبی، بدیع)

۳۰- گزینه ۱

(اله‌ام ممدری)

معنای بیت: در سی روز ماه، فقط یک شب هلال (ماه نو) وجود دارد، اما محبوب ماه‌روی من، هر ابرویش جداگانه یک هلال است.

ابهام تناسب: «ماه» دو معنا دارد: ۱- معادل سی روز، بُرج (معنای مورد نظر

شاعر) ۲- سیاره‌ای که به دور زمین می‌چرخد (تناسب با هلال)

استعاره: «ماه» مصراع دوم استعاره از «محبوب»

تشبیه: هر ابرویی هلالی

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: «استعاره: «طلب کردن از زلف سیاه»

گزینه ۳: «استعاره: «دوست» استعاره از «خداوند»

گزینه ۴: «تشبیه: «بلا به بالای تو ماند»/ استعاره: «فتنه» استعاره از

«معشوق»

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۱- گزینه ۲

(مسن اصغری)

ب) ابهام: «خویش» دو معنای آن مورد پذیرش است: ۱- خود ۲- قوم و خویشاوند

ج) ابهام تناسب: «مشتري»: ۱- خریدار (معنای مورد نظر) ۲- سیاره مشتری

(معنای مورد نظر نیست، اما با «کیوان» تناسب دارد.)

د) استعاره: آتش (استعاره از غم و درد) - جهنم: استعاره از روزگار پر از رنج

و دشواری

الف) تشخیص: لب خنجر

ه) مجاز: دیده (نگاه و نظر) - آب (رود و جویبار)

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع)

۳۲- گزینه ۳

(رضا زنبیری)

در این گزینه «بلبل بی‌نوا» دارای ابهام است: ۱- بلبلی که نوا و آوازی ندارد

(بی‌صدا است) ۲- بلبلی که بی‌توشه است و آذوقه ندارد/ استعاره: «برگ گل»

استعاره مصرحه از معشوق و «بلبل» استعاره مصرحه از عاشق است. (نکته:

در «ای برگ گل» چون کسی که مورد خطاب قرار گرفته است معشوق

می‌باشد، تشخیص ندارد و از آنجایی که مقصود ما از برگ گل «معشوق»

است، با استعاره مصرحه رو به رو هستیم.)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «استعاره: «نشان دادن» برای «لب» دارای تشخیص و استعاره است. / شاعر به صورت پنهان لب‌های معشوق را به «آب حیوان» تشبیه می‌کند و می‌گوید: «من دنبال نشان و راهی به سوی آب حیات بودم که گفته می‌شود نزد خضر است، اما حالا می‌بینم که لبان تو همان راه را به من نشان می‌دهند.» (اینکه لب‌های معشوق در حیات بخشی جاودانه، همچون آب حیوان است، اغراق ظریفی دارد.)

گزینه ۲: «لف و نشر: «لف‌ها: زلف و عارض» - «نشرها: قمر و عقرب» (لف و نشر مشوش) / تشبیه: زلف معشوق به عقرب و عارض (چهره) به قمر (ماه) تشبیه شده است. (تشبیه ملفوف) / (معنای بیت: وقتی تصمیم به سفر گرفتم، زلف (تاریکی) و عارض (روشنایی) ظاهر شدند، گویی به من هشدار دادند که زمان خوبی برای سفر نیست، چرا که قمر در عقرب است و نشانه‌ای نامناسب برای آغاز این راه به‌شمار می‌رود.) / (نکته: قمر در عقرب به پدیده‌ای نجومی اشاره دارد که در آن کره ماه از زمینه صورت فلکی عقرب عبور می‌کند. این رویداد هر ماه قمری یک بار اتفاق می‌افتد و معمولاً دو تا سه روز به طول می‌انجامد. در تاریخ ستاره‌بینی، این پدیده به عنوان نشانه‌ای از وقایع شوم و نحس شناخته شده است.)

گزینه ۴: «از دیده افتادن» دارای ایهام است: ۱- از چشم سرازیر شدن (جاری شدن) ۲- بی‌ارزش شدن / استعاره: جان بخشیدن به اشک (بر گوشه چشم نشستن)

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بریع)

۳۳- گزینه ۱:

(رضا نهبیری)

گزینه ۲: به دلیل نبود «تشخیص و استعاره مصرحه» رد می‌شود - در گزینه ۳ فقط آرایه «ایهام» به درستی ذکر شده است. - گزینه ۴ به دلیل نبود «اغراق، ایهام تناسب و استعاره مصرحه» رد می‌شود.

بررسی و تشریح ابیات:

الف) ایهام تناسب: واژه «پیوسته» در بیت به معنای «همیشه» است اما در معنای «به هم چسبیده» با «ابرو» تناسب دارد. / دقت کنید که ترکیب «سرو بالا»

استعاره ندارد و دارای تشبیه است! (قامت معشوق به سرو تشبیه شده است.)

ب) اغراق: برتربودن یار در زیبایی و درخشش از خورشید (معنی: در برابر چهره‌ای زیبا و پرشکوه که مانند آتش می‌درخشد، حتی خورشید هم با وجود غرور و بزرگی‌اش تسلیم می‌شود و فروتنی نشان می‌دهد. / سیر انداختن: کنایه از تسلیم شدن است.) / تشخیص و استعاره مکنیه: خورشید دارای نخوت و غرور است.

ج) واژه «به راستی» دارای ایهام است: ۱- راست قامتی ۲- واقعاً و بی‌تردید (معنی مصراع با افعال ایهام: ۱- در راست قامتی، سروی مانند تو در جویبار وجود ندارد. ۲- یقیناً سروی به مانند تو در جویبار نیست.)

د) «می‌گیرد» دارای ایهام است: ۱- دندان‌های شانه در آن گیر می‌کند. ۲- زبان شانه به لکت می‌افتد. / استعاره مکنیه و تشخیص: جان‌بخشیدن به شانه، در اینکه شانه دارای زبان است و به لکت می‌افتد. / ایهام تناسب: «شانه» دارای دو معنی است: ۱- ابزار آرایشی (مورد نظر) ۲- کتف (غیر قابل قبول) که با «زبان» تناسب می‌سازد.

ه) استعاره با ذکر مشبیه به (مصرحه): «پسته» استعاره مصرحه از دهان معشوق و «شکر» استعاره مصرحه از سخنان معشوق است. / ایهام تناسب: واژه «تنگ» دارای دو معنی است: ۱- باریک و کم‌عرض (معنای مورد نظر) ۲- تنگ شکر - بار شکر (معنای غیرقابل قبول) که با «شکر» تناسب می‌سازد. (۱) / «گذر» نیز دارای دو معنی است: ۱- گذشتن و عبور (معنای مورد نظر) ۲- راه عبور و گذرگاه (معنای غیرقابل قبول) که با «بازار» تناسب می‌سازد. / «شکرشکن» دارای ایهام است: ۱- چیزی که رونق و قیمت شکر را می‌شکند. ۲- خورنده و شکننده شکر (شیرین‌سخن بودن) / اغراق: اینکه دهان معشوق بازار شعر را بی‌رونق می‌کند، دارای اغراق است.

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بریع)

۳۴- گزینه ۳:

(سیدعلیرضا امیری)

الف: «جان» استعاره مصرحه از یار / «دست هجر»: تشخیص و استعاره مکنیه

ب: «آن لعل شیرین» استعاره مصرحه از لب / «انگشت مکیدن شکر»: تشخیص و استعاره مکنیه

ج: «بت ترسا» استعاره مصرحه از یار / «روی آفاق»: تشخیص و استعاره مکنیه

د: «صنم» استعاره مصرحه از یار

ه: «لعل» استعاره مصرحه از لب / «سی و دو لؤلؤ»: استعاره مصرحه از دندان

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان)

۳۵- گزینه ۴:

(مهمر مشهوریان)

بیت «الف»: «امل» به قصر تشبیه شده است (اضافه تشبیهی): «بنیاد عمر» استعاره مکنیه دارد؛ در واقع «عمر» به خانه یا چیز دیگری تشبیه شده است که دارای بنیاد و ریشه و پی است. / بیت «ب»: «دور از رخ تو» ایهام دارد: ۱- دور از رخ تو باد؛ ۲- در این وضعیت که دور از رخ تو هستم؛ اغراق: زیاده‌روی در توصیف گریه / بیت «ج»: «زبان» مجاز از سخن است و «صد» مجاز از مقدار زیاد می‌باشد. در نیم‌مصراع اول و دوم، سجع وجود دارد.

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بریع)

۳۶- گزینه «۱»

(سیرعلیرضا احمدی)

الف) ایهام: «شیرین»: ۱- شیرین بانوی ارمنی ۲- طعم شیرین («شکر» استعاره از لب است).

ب) مجاز: «دم»: لحظه

ج) تشبیه: «آینه رخسار»

د) استعاره: «مه»: صورت / «نافه تاتاری در مصراع دوم»: موهای چهره یار

رد گزینه «۲»: بیت «ج» مجاز ندارد.

رد گزینه «۳»: بیت «ب» تشبیه ندارد.

رد گزینه «۴»: بیت «د» تلمیح ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بریع)

۳۷- گزینه «۱»

(یاسین موریان)

ایهام: «لب‌بسته»: ۱- خاموش و ساکت، ۲- پسته‌ای که دهان آن، بسته باشد (اشاره به شکل ظاهری پسته دهان‌بسته) / استعاره: ۱- «شکر» استعاره از شعر یا سخنان نغز، ۲- اینکه قلم شاعر، موج بزند، استعاره مکنیه است: قلم شاعر، همچون دریایی است که موج می‌زند؛ «دریا» که مشابه است، حذف شده است و ۳- اینکه پسته، خندان باشد، استعاره مکنیه است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: ایهام: «شانه»: ۱- وسیله‌ای برای مرتب کردن مو، ۲- کتف؛ هم می‌توان بیت را چنان معنا کرد که شاعر به شانه‌ای که در موهای یار رفته، حسودی می‌کند و هم می‌توان چنان برداشت کرد که شاعر، به موهای ریخته‌شده بر روی کتف یار، حسادت می‌کند. / استعاره: ۱- اینکه شانه، کوتاه‌دست و ناکام باشد، تشخیص و استعاره است؛ ۲- اینکه شانه، توانایی در آغوش گرفتن و بغل کردن داشته باشد، استعاره مکنیه و تشخیص است.

گزینه «۳»: فاقد ایهام («هزار» را می‌توان دارای ایهام تناسب دانست: ۱- عدد ۱۰۰۰، ۲- بلبل؛ که در این معنا قابل قبول نیست و با «ترگس» و «ارغوان» تناسب دارد که همگی در باغ و بوستان وجود دارند).

استعاره: ۱- «ترگس» استعاره مصرحه از چشم یار، ۲- «گلاب» استعاره از عرق شرم یا اشک و ۳- «ارغوان» استعاره مصرحه از روی سرخ‌رنگ یار

گزینه «۴»: ایهام: «پیچیده»: ۱- مشکل و سخت، ۲- بازنشده و نگشوده / استعاره: اینکه دل، شعله داشته باشد، استعاره مکنیه است: دل، همانند آتشی است که شعله دارد؛ مشابه که «آتش» است، حذف شده‌است. ۲- اینکه عدم، مانند انسانی در نظر گرفته شده که می‌توان به سمت او پیغام و نامه فرستاد را می‌توان تشخیص و استعاره دانست.

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بریع)

۳۸- گزینه «۲»

(سیرعلیرضا احمدی)

«شه خاور» استعاره مصرحه از خورشید / «بتان» استعاره از زیبارویان

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فقط ترکیب «مهر رخ» دارای ایهام است: ۱- محبت چهره یار ۲- چهره یار که مانند آفتاب است.

گزینه «۳»: تشبیهات: ۱- آینه سپهر ۲- مهر رخ ۳- مهر رخ تو مانند صیقل آینه سپهر است. ۴- خاک در تو، مانند توتیای دیده آفتاب است.

گزینه «۴»: تنها «دیده آفتاب» اضافه استعاری است.

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بریع)

۳۹- گزینه «۴»

(امیرحسین اشتری)

وزن این بیت ناهمسان است: مفعول مفاعیلن مفاعیلن

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

گزینه «۲»: فعولن فعولن فعولن فعولن

گزینه «۳»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر)

۴۰- گزینه «۳»

(هومن نمازی)

رکن یا پایه آوایی واپسین این مصراع «فعل» است و این حالت محذوف فعولن می‌باشد. وزن مصراع: فعولن فعولن فعولن فعل است.

مصراع «۱»: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

مصراع «۲»: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

مصراع «۴»: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، موسیقی شعر)

۴۱- گزینه «۳»

(یاسین موریان)

نکته: در قالب رباعی، قافیه مصراع سوم، اختیاری است؛ بدان معنا که شاعر هم می‌تواند برای مصراع سوم قافیه بیاورد و هم می‌تواند قافیه‌ای برای آن نیاورد که هر دو شکل، صحیح است. / حذف همزه: «من از»: «مَنَز» / در ابیات، هیچ اختیار تغییر کمیت مصوتی مشهود نیست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در رکن دوم مصراع اول و سوم، به جای «مفاعیلن»، از «مفاعیلن» استفاده شده است: اختیار قلب / در مصراع‌های اول و سوم، بین رکن سوم و چهارمشان، دو هجای کوتاه، به یک هجای بلند تبدیل شده‌اند: اختیار ابدال / مصراع سوم، فاقد اختیار بلند بودن هجای پایان مصراع است.

گزینه «۲»: فاقد ایهام (توجه داشته باشید که واژه «مردم»، فقط در معنای انسان‌ها به کار رفته‌است و با توجه به بیت، معنای «مردمک چشم»، قابل قبول

(امیرحسین اشتری)

۴۴- گزینه ۱»

هر دو بیت درباره پنهان شدن آفتاب در زیر ابر است.
بیت الف) رخ آفتاب در زیر ابر پنهان شده و آسمان ابری است.
بیت ب) صبح لباس و قبایی از ابر پوشیده است. یعنی آسمان صبح، ابری است.

تشریح ابیات دیگر:

بیت ج) طلوع را توضیح می‌دهد. خورشید مانند رخسار است که به تاخت پیش می‌رود.

بیت د) شاعر شبی طولانی را وصف می‌کند. در مصراع اول شاعر می‌گوید گریبان صبح به دست آسمان گردون باز نمی‌شود.

بیت ه) از دل کسی که به دنیا آگاه است، حال و هوای صبحش را نپرس. نگذار دلش برای یادآوری داستان دعد و رباب بزند، یعنی نشانی از غم و اندوه گذشته را باز نکن.

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، مفهومی، ترکیبی)

(امیرحسین اشتری)

۴۵- گزینه ۳»

«غالیه» ماده‌ای بسیار خوش‌بو، مرکب از مشک و عنبر است که زنان برای معطر کردن زلف به کار می‌بردند. در بیت گزینه ۳» شاعر باد صبا را «غالیه‌سا» نامیده است، یعنی باد صبا همچون عطر فروشی است که بوی خوش‌یار را منتشر می‌کند. «غالیه‌سا» به معنای سازنده عطر و عطر فروش است.
تصویر باد صبا در دیگر گزینه‌ها به ترتیب منطبق با «رقیب عاشق» یا «خود عاشق» است که در برابر گل غیرت می‌ورزد (گزینه ۱»)، رقیب عاشق که گل در برابر او جلوه‌گری می‌کند (گزینه ۲» و «فاش‌کننده راز معشوق» (گزینه ۴» است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهومی، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

علوم و فنون ادبی (۳) - اختیاری

(سیدعلیرضا علویان)

۴۶- گزینه ۲»

این گزینه مربوط به سطوح زبانی و ادبی شعر دوره انقلاب است، نه نثر آن.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» سطح زبانی نثر دوره انقلاب

گزینه ۳» سطح فکری نثر دوره انقلاب

گزینه ۴» سطح فکری نثر دوره انقلاب

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۹۹ تا ۱۰۲)

نیست. / جناس: «بست» و «مست»: جناس ناهمسان اختلافی / استعاره: اینکه کسی از «فکر»، مست باشد، استعاره مکنیه غیرتشخیص است. تشبیه آن، به این شکل بوده‌است: فکر یار، همانند شرابی است که موجب مستی من می‌شود. در این تشبیه، مشابه (شراب) حذف شده و یکی از ویژگی‌های آن (موجب مستی می‌شود) ذکر شده است: استعاره مکنیه / کنایه: «دیده‌بستن» کنایه از «خوابیدن»

گزینه ۴»: سعدی در بیت اول رباعی و حافظ در بیت گزینه ۴» بی‌خوابی ناشی از عاشقی را وصف می‌کنند. توجه: خوانش بیت گزینه ۴» بسیار مهم است و «چون» باید به شکل پرسشی خوانده شود. شاعر با استفهام انکاری، می‌گوید که نمی‌توانم روی تو را در خواب ببینم، زیرا خوابیدن، برای چشم‌های من، همانند یک تصور و خیال است و واقعیت ندارد (یعنی نمی‌توانم بخوابم).
(علوم و فنون ادبی، ترکیبی)

۴۲- گزینه ۱»

(کنکور سراسری ۱۴۰۳ نوبت اول اردیبهشت‌ماه)

در بیت صورت سؤال حافظ به توانایی شاعری خود و زیبایی سخنش مفاخره می‌کند. در بیت گزینه ۱» نیز خاقانی می‌گوید گمان نمی‌کنم کسی بهتر از من بتواند این چنین سخنان زیبایی بگوید.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲»: این‌همین به مخاطبش می‌گوید سخن من اگر چه گه‌بار است، اما تو به سخنانم گوش نمی‌کنی.

گزینه ۳»: صائب می‌گوید اگر می‌خواهی محبوب زیبارویان و شکرلبان شوی، اشعار مرا برایشان بخوان.

گزینه ۴»: این‌همین به مخاطبش می‌گوید به سخنان من گوش کن تا گوش تو پر از گوهر و جواهر شود.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهومی، صفحه ۷۴)

۴۳- گزینه ۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

الف) اگر سر مرد برود، پیمان را نمی‌شکنند: وفاداری عاشق البته مصراع اول این بیت به ازلی بودن عشق هم اشاره دارد. اما با توجه به گزینه‌ها این مفهوم در این بیت مدنظر نیست.

ب) همه محتاج به گفتار تو و ...: نیازمندی عاشق

ج) به حکم این‌که دریا خطرناک است ...: دشواری راه عشق

د) پیش از آن‌که جان‌ها را به قید آب و گل ...: ازلی بودن عشق

ه) رخسار یار بی‌نیاز از می‌بود: استغناء معشوق

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، ترکیبی)

۴۷- گزینه «۳»

(عزیز الیاسی پور)

کلمات بیت گزینه «۳» خیلی قدیمی و کهن نیستند.

نشانه‌های باستان‌گرایی در سایر ابیات:

بیت «۱»: «مُل» کلمه‌ای کهنه است به معنی شراب.

بیت «۲»: «خاییدن» به معنی جویدن از واژگان کهن است که امروز کمتر استفاده می‌شود.

بیت «۴»: «مویه» به معنی گریه کلمه‌ای قدیمی و تقریباً مهجور است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه ۹۹)

۴۸- گزینه «۳»

(رضا زهری)

بحر رجز مثنی سالم اشاره دارد بر وزن «مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن» و بحر هزج مسدس محذوف اشاره دارد بر وزن «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن»

پرسی وزن مصراعها:

سوی خاور می‌خرامد شاد و خوش (فاعلاتن فاعلاتن فاعلن)

گه آن آراسته زلفش زره گردد گهی چنبر (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)

آن خال جو سنگش ببین، آن روی گندم‌گون نگر (مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن)

گر نه بوی مشک‌بوی از منزل جانان برآید (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن)

چه قدرت رود بر تن منت ازان پس؟ (فعولن فعولن فعولن فعولن)

نگارینا، شنیدستم که گاه محنت و راحت (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)

هرجا که گنج است ای عجب ماری است پیرامون او (مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن)

بسی خفتی، کنون بر کن سر از خواب (مفاعیلن مفاعیلن فعولن)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۴۹- گزینه «۳»

(مهرزاد مشایفی)

وزن بیت مذکور «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» است و با بحر مقابل آن یعنی رجز مثنی سالم (مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن) مطابقت ندارد. (ضمن اینکه در کتاب درسی، نام بحرهای اوزان همسان دولختی ذکر نشده است.)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن بیت «فعولن فعولن فعولن فعل» می‌باشد و بحر مقابل آن درست بیان شده است.

گزینه «۲»: وزن بیت «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است و توضیح مقابل بیت صحیح می‌باشد.

گزینه «۴»: وزن بیت «مفاعیلن مفاعیلن مفاعی» است و با بحر مقابلش مطابق است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۵۰- گزینه «۲»

(موری خروتن)

الف) وزن این مصراع «مفاعیلن مفاعیلن فعولن» می‌باشد که به دلیل تکرار رکن مفاعیلن در بحر هزج است و به دلیل وجود ۳ رکن در هر مصراع در بحری مسدس می‌باشد و به دلیل اینکه رکن پایانی کامل نمی‌باشد در بحر محذوف است. «رد گزینه ۱»

ب) وزن این مصراع «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» می‌باشد که به دلیل تکرار رکن فاعلاتن در بحر رمل و همچنین به دلیل تکرار ۴ مرتبه‌ای این رکن در هر مصراع به همراه رکن پایانی کامل بحر آن به صورت «رمل مثنی سالم» می‌باشد. «رد گزینه ۳»

ج) وزن این مصراع «مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن» می‌باشد که به دلیل تکرار ۴ مرتبه‌ای و کامل رکن مستفعَلن در بحر «رجز مثنی سالم» می‌باشد. «رد گزینه‌های ۱ و ۴»

د) وزن این مصراع «فعولن فعولن فعولن فعل» می‌باشد که به دلیل تکرار ۴ مرتبه‌ای رکن فعولن و همچنین رکن پایانی ناقص در بحر «مقارب مثنی محذوف» می‌باشد. «رد گزینه ۴»

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۵۱- گزینه «۱»

(مهرزاد مشایفی)

وزن مقابل سروده کاملاً درست می‌باشد. دقت شود که وزن واژه رکن سوم «فاعلاتن» می‌باشد و نه «فعلاتن»؛ چرا که اختیار وزنی آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن فقط در رکن اول رخ می‌دهد و در رکن دوم بند اول ابدال رخ داده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: وزن سروده «فاعلاتن (فعلاتن) فعلاتن فعلن» می‌باشد.

گزینه «۳»: وزن صحیح مصراع «مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن» است.

گزینه «۴»: وزن سروده «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» می‌باشد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۵۲- گزینه «۲»

(مهمر مشهوربان)

وزن اصلی این شعر، مثل مصراع گزینه «۲»، (مفتعلن فاعلات مفتعلن فع) است.

وزن سایر ابیات:

گزینه «۱»: مفعول مفاعیلن فعولن

گزینه «۳»: مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن

گزینه «۴»: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

جامعه‌شناسی (۳)

(یاسین ساعری)

۵۶- گزینه «۲»

تشریح موارد نادرست:

- از درون رویکرد تفسیری نوع جدیدی از جامعه‌شناسی به نام «جامعه‌شناسی انتقادی» پدید آمد که به توصیف و تبیین پدیده‌های اجتماعی بسنده نمی‌کند بلکه به داوری ارزشی پدیده‌های مورد مطالعه می‌پردازد و آن را با ملاک‌های ارزشی خوب و بد و هنجاری باید و نباید ارزیابی می‌کند.
- مهم‌ترین هدف جامعه‌شناسی انتقادی نقد وضعیت موجود جهان اجتماعی و تجویز راه‌حلهایی برای رسیدن به یک وضعیت بهتر است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

(ریحانه امینی)

۵۷- گزینه «۴»

تشریح عبارت نادرست:

رویکرد انتقادی هیچ‌گونه حقیقت یا فضیلتی را کشف نمی‌کند تا براساس این حقایق و فضایل به نقد کنش‌ها و روابط میان انسان‌ها و جوامع بپردازد. بلکه برای دفاع از اراده افراد، گروه‌ها و فرهنگ‌ها معتقد است، نباید اراده فرد یا گروهی بر فرد یا گروه دیگری تحمیل شود یا فرهنگی از گستره جغرافیایی و محدوده تاریخی خود فراتر رود و بر فرهنگ دیگری اعمال سلطه کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۷ تا ۷۹)

(سیدآرش مرتضائی‌فر)

۵۸- گزینه «۲»

مطالب مندرج در گزینه «۲» به ترتیب مرتبط با فیلم مدنظر و انتقاد وارد بر آن تفکر است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۸ تا ۸۰)

(سیدآرش مرتضائی‌فر)

۵۹- گزینه «۴»

جامعه‌شناسی انتقادی

موضوع	روش	هدف
کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن‌ها	تفسیری، انتقادی و تجویزی	انتقاد از وضع موجود، تجویز وضع مطلوب و راه رسیدن به آن

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه ۸۰)

۵۳- گزینه «۴»

(عزیز الیاسی‌پور)

بیت گزینه چهار از حافظ است و ویژگی‌های فکری آن متناسب با سبک عراقی است و ارتباطی با ادبیات انقلاب ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مبارزه با دشمنان فلسطین و دفاع از آرمان مردم فلسطین در برابر رژیم غاصب صهیونیستی

گزینه «۲»: فرهنگ دفاع مقدس و بعد حماسی در شعر انقلاب در این بیت مشهود است.

گزینه «۳»: فرهنگ عاشورایی (علمداری لشکر و گرفتن پرچم از دست دوست)

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و مفهوم، صفحه ۱۰۰)

۵۴- گزینه «۱»

(عزیز الیاسی‌پور)

همه ابیات درباره امیدواری است، غیر از بیت گزینه یک که درباره ناامیدی است. در بیت این گزینه شاعر افسوس می‌خورد که زمانی امیدهای بسیاری داشته است، در نتیجه اکنون آن امیدها را در دل ندارد و ناامید است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۱۰۰)

۵۵- گزینه «۴»

(عزیز الیاسی‌پور)

مفهوم شعر صورت سؤال و سه بیت دیگر رهایی از اسارت‌ها و جستن جایگاه اصلی است، شاعر در این اشعار جایگاه فعلی خود را شایسته نمی‌داند و به طرق مختلف در پی بیان این معناست که باید به جایی برود که شایسته اوست. اما شعر گزینه «۴» در پی توصیف حقیقت زندگی از دیدگاه عرفانی و حضور تام و تمام در لحظه اکنون است.

تکن:

دقت کنید اینکه شعر گزینه «۴» شعر نو است به معنی این نیست که دیدگاه عرفانی در آن وجود ندارد، در شعر نو نیز شاعرانی مثل سهراب سپهری دیدگاهی عرفانی به جهان و انسان داشته‌اند. اشعار نو در این سؤال همگی سروده سهراب سپهری هستند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، ترکیب)

۶۰- گزینه «۳»

(مریم فسروی رهنوی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست - نادرست (هویت به عنوان محور اصلی مباحثات فکری و سیاسی شد) - درست

گزینه «۲»: درست - درست - نادرست (مربوط به بعد سیاسی است)

گزینه «۴»: درست - درست - نادرست (بیانگر مدل سیاست‌گذاری دوران مدرن است)

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۳ تا ۸۷)

۶۱- گزینه «۴»

(فاطمه قربیبیان)

منبع تعریف	سیاست دوران	هماندسازی	پیامد درهم
هویت در دوران پسامدرن	مدرن (هماندسازی)	هماندسازی	آمیختن فرهنگ‌ها
گروه‌های اجتماعی مختلف	سیاست تعیین هویت ملی / پاسخگویی به درخواست‌ها و نیازها	پاکسازی قومی در یوگوسلاوی سابق	دستخوش تغییر شدن هویت‌ها

الف) در دوره پسامدرن هویت از منظر گروه‌های اجتماعی مختلف و توسط آن‌ها تعریف می‌شود.

ب) دولت‌ها برای تعیین هویت ملی و چگونگی توزیع مزایا و فرصت‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی میان اقوام و گروه‌های مختلف و همچنین پاسخگویی به درخواست‌ها و رفع نیازهای آن‌ها ناگزیر از سیاست‌گذاری هویتی بودند. مدل رایج سیاست‌گذاری هویتی در دوران مدرن همانندسازی بود.

ج) پاکسازی قومی یکی از روش‌های همانندسازی است.

د) درهم آمیختن فرهنگ‌ها موجب می‌شود که فرهنگ‌ها دیگر کاملاً خالص و ثابت نباشند و هویت‌ها به شدت دستخوش تغییر شوند.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۳، ۸۵ و ۸۶)

۶۲- گزینه «۳»

(سیدآرش مرتضائی‌فر)

درون بسیاری از جوامع صنعتی، تقسیم‌بندی‌های نژادی و قومی وجود دارد؛ جدایی فرانسوی زبانان ایالت کبک از انگلیسی زبان‌ها در کانادا و کشمکش میان فلامان‌ها و والون‌ها در بلژیک، این مطالب بر مدل تکثرگرا اشاره دارد.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه ۸۶)

۶۳- گزینه «۳»

(مهدی‌موری یعقوبی)

با شکل‌گیری دولت - ملت‌ها، ناسیونالیسم پیدا شد.

مدل رایج سیاست‌گذاری هویتی در دوره مدرن، «هماندسازی» بود.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه ۸۳)

۶۴- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

عبارت اول ← جهانی‌شدن و توسعه ارتباطات / عبارت دوم ← سیاست

هویت / عبارت سوم ← همانندسازی هویتی

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

۶۵- گزینه «۳»

(سیدآرش مرتضائی‌فر)

سیاست هویت می‌تواند دو چهره پیدا کند: یا به صورت افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌ها تأکید کند و موجب چندپارگی سیاسی شود (سازمان کولاس کلان) یا گروه‌های به حاشیه رانده شده را به رسمیت بشناسد و از آنان حمایت کند (برگزاری جشن سال نو چینی در آمریکا).

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه ۸۷)

جامعه‌شناسی (۳) - اختیاری

۶۶- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- پایبندی کامل به این رویکرد که دانش، تماماً محصول شرایط فرهنگی و اجتماعی است، امکان شناخت واقعی را از انسان‌ها می‌گیرد و قطعاً رویکردی که اساس دانش را انکار می‌کند، نمی‌تواند قابل قبول باشد.

- با تفکر جزئی‌نگر نمی‌توان درباره جهان، انسان و معناداری جهان اندیشید.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۸۹، ۹۰ و ۹۵)

۶۷- گزینه «۱»

(سیدآرش مرتضائی‌فر)

شناخت متقابل افراد و جوامع از یکدیگر، هم به آن‌ها کمک می‌کند که تفاوت‌های همدیگر را درک کنند و به این تفاوت‌ها احترام بگذارند و هم اشتراکاتی را ایجاد می‌کند که به بهتر شدن روابطشان منجر می‌شود.

- رشد و شکوفایی جهان اسلام از قرن سوم و چهارم هجری به دلیل پیروی از الگوی تعارف بود.

- گاهی تأکید بر تنوع و تکثر هویت‌ها و اصالت بخشیدن به آن به معنای انکار اشتراک و وحدت انسان‌هاست و فرصت گفت‌وگو و معارفه انسان‌ها و فرهنگ‌ها را از بین می‌برد.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۷ تا ۹۰)

۶۸- گزینه «۱»

(سیر آرش مرثانی فر)

مدینه فاسقه و ضاله هر دو در نتیجه انحراف از مدینه فاضله شکل گرفته‌اند (مدینه فاسقه: انحراف عملی - مدینه ضاله: انحراف نظری) در مدینه فاسقه مردم حقیقت و فضیلت را شناخته ولی براساس آن عمل نمی‌کنند ولی در مدینه ضاله امور غیر عقلانی به‌عنوان آرمان‌ها و ارزش‌های عقلانی معرفی می‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه ۹۸)

۶۹- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

فراپی به توصیف و فهم کنش‌ها و ساختارهای جوامع مختلف می‌پردازد. ابوریحان بیرونی، علت وجود کاست‌ها در جامعه هند را باورهای دینی هندوها می‌داند. روش ابن‌خلدون در علوم اجتماعی مشابه روش آگوست کنت در جامعه‌شناسی تبیینی است. محمدباقر صدر درباره سنت‌های اجتماعی در قرآن، کتاب سنت‌های تاریخی قرآن را تألیف کرده است.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۹۶ و ۹۸ تا ۱۰۰)

۷۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

- دانشمندان برای کسب دانش درباره پدیده‌های طبیعی و مادی از عقل ابزاری یا تجربی استفاده می‌کنند همواره به آزمون‌های حسی و روش‌های تجربی پایبندند.

- برای فهم و تفسیر پدیده‌های معنادار از عقل تفسیری بهره می‌گیرند.

- عقل انتقادی عقلی است که برای ارزیابی و داوری درباره مناسبات و ارتباطات انسان به کار می‌رود.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۲ و ۱۰۳)

جامعه‌شناسی (۱)

۷۱- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های - کنگور قارچ از کشور ۹۲)

در یک جهان سکولار، هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند در جامعه بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد. در این جهان، فعالیت‌هایی که هویت دینی افراد را آشکار کند، منع می‌شوند. در جوامع سکولار و دنیوی، امکان رأی دادن به قوانین معنوی و الهی وجود ندارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

۷۲- گزینه «۴»

(یاسین ساعری)

تغییرات هویتی افراد گاه از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود. اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد.

تعارض فرهنگی گاهی ناشی از علل درونی است و به نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی باز می‌گردد و گاه ناشی از علل بیرونی است و پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۸۷)

۷۳- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

- تزلزل فرهنگی هنگامی رخ می‌دهد که مبانی هویت‌ساز فرهنگ، یعنی عقاید، ارزش‌ها و آرمان‌ها، ثبات و استقرار خود را در متن فرهنگ از دست بدهند. تزلزل فرهنگی با بحران هویت همراه است؛ زیرا بحران هویت در جایی به وجود می‌آید که جامعه، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.

- تغییرات هویتی افراد گاه از مرزهای مورد قبول یک فرهنگ فراتر می‌رود. اگر تغییرات هویتی در خارج از مرزهای مقبول فرهنگی جامعه واقع شود و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌های اجتماعی در تقابل هستند، به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۷ و ۹۱)

۷۴- گزینه «۱»

(مهم‌مهری یعقوبی)

تشریح عبارت نادرست:

الف) اگر جهان اجتماعی با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود، با جهان‌های اجتماعی دیگر تعامل و داد و ستد داشته باشد و در محدودهٔ هنجارها و شیوهٔ زندگی، عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرد و در صورت لزوم، تغییرات لازم را در آن‌ها پدید آورد، زمینهٔ گسترش و پیشرفت خود را فراهم می‌آورد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۷ و ۹۹)

۷۵- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

- اگر جهان اجتماعی، فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند، دچار ازخودبیگانگی تاریخی می‌شود. جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند، به این معنای ازخودبیگانگی گرفتار می‌شوند.

د) نخستین بحران اقتصادی در سال ۱۸۲۰ میلادی در انگلستان به وجود آمد اما مهم‌ترین بحران اقتصادی در فاصله بین دو جنگ جهانی، یعنی سال‌های ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۳ میلادی اتفاق افتاد.

ه) بحران اقتصادی در صورتی که کنترل نشود، می‌تواند به فروپاشی حکومت‌ها منجر شود.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۸، ۸۹، ۹۲ و ۹۳)

۷۹- گزینه «۲» (فاطمه رضاییان)

الف) در نیمه اول قرن بیستم، با روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از داوری‌های ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد.

ب) ناسازگاری بین عملکرد اقتصادی و سیاسی غرب با توانمندی‌های معرفتی و علمی آن باعث تردید متفکران پسامدرن در اصول و مبانی فرهنگ غرب شد.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۰)

۸۰- گزینه «۳» (فاطمه قریبیان)

- طی قرن بیستم نه تنها دین از فرهنگ عمومی مردم خارج نشد بلکه در سال‌های پایانی آن، نگاه معنوی و دینی، به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بازگشت. بعضی متفکران از این موج که نشانه بحران معنویت در فرهنگ غرب است با عناوین افول سکولاریسم یا پساکولاریسم یاد می‌کنند.

- رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی، پیامدهای اجتماعی مختلفی داشت از جمله:

برخی از نخبگان جهان غرب را به جست‌وجوی سنت‌های قدسی و دینی واداشت.

مهاجران ساکن کشورهای غربی را که اغلب مرعوب فرهنگ مدرن شده بودند، به سوی هویت دینی خود فراخواند.

بازار معنویت‌های کاذب و دروغین را رونق بخشید؛ خرافه‌پرستی، شیطان‌پرستی، انواع بازسازی شده ادیان و عرفان‌های شرقی و سرخ‌پوستی، نمونه‌هایی از این معنویت‌های دروغین هستند.

- مهم‌ترین علت تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان، نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی و ماوراء طبیعی است.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۱۰۱ و ۱۰۲)

- اگر عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی، مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود، آن جهان دچار ازخودبیگانگی حقیقی (فطری) می‌شود. جهان‌های اجتماعی که براساس فطرت انسان نیستند، مانع از آن می‌شوند که انسان‌ها به شناخت و تفسیری صحیح از عالم و آدم برسند. در این جهان‌های اجتماعی، انسان‌ها از حقیقت خود و هستی دور می‌مانند. تصویری که از انسان ارائه می‌شود، سرابی از حقیقت است؛ به همین دلیل فطرت آدمی در این جهان به آرامش نمی‌رسد و به اضطراب و تشویش گرفتار می‌شود و در نهایت، سر به عصیان و اعتراض برمی‌دارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۰۱)

جامعه‌شناسی (۲)

۷۶- گزینه «۳» (کتاب آبی پیمان‌های)

طرف‌های درگیر در جنگ‌های جهانی اول و دوم در قالب ایدئولوژی‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی، رفتار خود را توجیه می‌کردند. بنابراین زمینه‌های فرهنگی این دو جنگ نیز ریشه در فرهنگ غرب داشت.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۴ و ۸۵)

۷۷- گزینه «۲» (سیرآرش مرثانی‌فر)

بحران موشکی کوبا جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد. قسمت دوم گزینه‌های «۲» و «۴» صحیح نیستند.

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

۷۸- گزینه «۳» (مهم‌مهری یعقوبی)

تشریح سوالات:

الف) دو اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را کسانی به کار می‌برند که چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن نیز توجه دارند. از نظر این گروه، مشکل کشورهای فقیر نه فقط ضعف اقتصادی و صنعتی بلکه خودباختگی فرهنگی آن‌هاست.

ب) جوامع غربی، با سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی، انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز را آسان می‌کنند.

ج) مفاهیم شمال و جنوب عمدتاً بعد از جنگ جهانی دوم به کار گرفته شد زیرا برخی اندیشمندان معتقد بودند که چالش اصلی بین بلوک شرق و غرب، نیست بلکه چالش اصلی بین کشورهای غنی و فقیر است.

روان‌شناسی

۸۱- گزینه «۲»

(ممبر رضا توکلی)

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: عوامل انگیزشی در پاسخ به نیازهای زیستی میان انسان و حیوان مشترک هستند.

عبارت دوم: نگرش یک عامل خاص در انسان است و رفتار و شناخت انسان را به کار می‌گیرد. همچنین این عامل از سطح زیستی انسان فراتر می‌رود.

عبارت سوم: شدت و جهت انگیزه در انسان‌ها متفاوت است.

عبارت چهارم: تفاوت انسان و حیوان به عنوان دو موجود زنده، این است که انسان مانند حیوان، صرفاً بر اساس غریزه و خواسته قدم بر نمی‌دارد، بلکه در کنار خواسته‌ها آنچه که رفتار او را کنترل می‌کند، نگرش است؛ یعنی نیاز دیگری را بر خود مقدم می‌شمارد و این را فضیلت به حساب می‌آورد.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۰ تا ۱۶۲)

۸۲- گزینه «۱»

(ممبر رضا توکلی)

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: دریافت حقوق بیشتر یک عامل بیرونی است که انگیزه بیرونی را در پی دارد.

عبارت دوم: جواد ورزش کردن را برای خود ورزش انجام نمی‌دهد، بلکه انگیزه او سلامتی است. بنابراین ممکن است از ورزش کردن لذت نبرد و مورد علاقه او نباشد، اما برای حفظ سلامتی آن را ادامه دهد.

عبارت سوم: کسب آرامش یک عامل درونی است که به انگیزه درونی مربوط می‌شود.

عبارت چهارم: موفق شدن در بحث‌های کلاسی یک عامل بیرونی است که انگیزه بیرونی را در پی دارد.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۳ و ۱۶۴)

۸۳- گزینه «۳»

(عادل علیرضایی مقدم)

بزرگسالان (گزینه ۳) بر خلاف کودکان و حیوانات (گزینه‌های ۱، ۲ و ۴) علت رفتار خود را فراتر از نیازهای زیستی می‌دانند.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه ۱۶۵)

۸۴- گزینه «۴»

(ممبر رضا توکلی)

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: انتخاب هدف، علاوه بر ایجاد توانمندی، باعث انسجام در رفتار می‌شود. هدف معین، فرد را از بیراهه رفتن و اتلاف منابع انرژی خود مصون می‌دارد.

عبارت دوم: برای رسیدن به اهداف بالاتر باید آن را به اهداف کوچک‌تر و قابل وصول تقسیم کنیم؛ به گونه‌ای که قدم به قدم و آرام آرام به اهداف مورد نظر برسیم. اگر از ابتدا اهداف را بالا و دست نیافتنی انتخاب کنیم، هرگز نمی‌توانیم به آن‌ها دست یابیم و از تلاش باز می‌مانیم.

عبارت سوم: اگر اهداف را بسیار کوچک و بی‌ارزش و زودگذر انتخاب کنیم، هرگز انگیزه تلاش و عمل ایجاد نمی‌شود؛ زیرا از انجام آن‌ها احساس ارزشمندی، افتخار و غرور نمی‌کنیم.

عبارت چهارم: حرکت در مسیر دستیابی به هدف، نوعی موفقیت تلقی می‌شود؛ در نتیجه، فرد تحت تأثیر موانع زودگذر و عواملی همچون خستگی قرار نمی‌گیرد.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۸ و ۱۶۹)

۸۵- گزینه «۳»

(ممبر عرفان فرهاری)

این فرد دارای دو شناخت متناقض هم زمان نیست، بلکه شناخت او با رفتارش هماهنگ نیست.

ناهماهنگی شناختی	
حالت اول: زمانی است که رفتار و باورهای فرد با یکدیگر هماهنگ نباشد و فرد دچار ناهماهنگی ذهنی شود که به آن ناهماهنگی شناختی می‌گویند.	رفتار و شناخت
مثال: فرد می‌داند سیگار کشیدن باعث سرطان ریه می‌شود (شناخت) ولی باز هم سیگار می‌کشد (رفتار).	
حالت دوم: وقتی که فرد دارای دو شناخت هم زمان و در تضاد باشد می‌گویند او دارای ناهماهنگی شناختی است.	بین دو شناخت هم زمان
مثال: شخصی می‌گوید: «من حافظه خوبی دارم» (شناخت اول) و بعد می‌گوید «من نام معلم پایه اول ابتدایی‌ام را فراموش کرده‌ام» (شناخت دوم).	

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۹ تا ۱۷۱)

۸۶- گزینه «۲»

(ممبر مبینی)

در نگرش افراد، بین آتش‌نشان بودن و شجاع، منظم، وقت‌شناس و دارای آمادگی جسمانی بودن یک تداعی و ارتباط برقرار است. انتخاب هر یک از گزینه‌های معلم، کتابدار و حتی ورزشکار همسو با هماهنگی شناختی نیست. برای مثال معلم بیشتر با ویژگی‌هایی چون سواد، مهربانی، دلسوزی و... شناخته می‌شود تا ویژگی‌های گفته‌شده در صورت سؤال.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه ۱۷۲)

۸۷- گزینه «۳»

(فاطمه عبدالونر)

ما همواره دوست داریم همه چیز مطابق نظر ما و تحت اختیار ما باشد و با انجام دادن رفتارهای گوناگون سعی می‌کنیم محیط را در کنترل خود بگیریم (ادراک کنترل) و پیامدهای ناگوار را از خود دور کنیم (یعنی از هر چه که سختی و درد دارد دوری می‌کنیم) (رد گزینه‌های ۲ و ۴).

ادراک کنترل و کارایی باید سازنده باشد؛ یعنی با شواهد محیطی هماهنگی لازم را داشته باشد (رد گزینه‌های ۱ و ۴).

دست به عمل زدن جراح، ادراک کارایی محسوب می‌شود (رد گزینه‌های ۲ و ۴).

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۷۲ و ۱۷۳)

عربی زبان قرآن (۳) و (۲)

۹۱- گزینه «۱»

(سید ممدعلی مرتضوی)

«ما الحیاة الدنیا آلاً ...»: نیست زندگی دنیا مگر ...، زندگی دنیا فقط ... است
(رد سایر گزینه‌ها) / «لعب و لهُو»: بازی و سرگرمی (رد گزینه‌های ۲ و ۳)

(ترجمه)

۹۲- گزینه «۳»

(علی مهن زاره)

«ما أجمَلُ»: چه زیباست، چقدر زیباست (رد گزینه ۲) / «إن»: چنانچه، اگر /
«لا تُذْکُرنا بِشئٍ آلاً سیرة النَّبِیِّ»: چیزی جز سیره (رفتار) پیامبر را به یاد ما
نیندازد (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «لیت»: کاش / «الأخلاقُ تُباعُ»: اخلاق
فروخته شود (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «لاشتریبها»: تا آن را بخرم، تا آن را
خریداری کنم (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «أعطیها صدقةً»: آن را صدقه بدهم
(رد گزینه ۱) / «لفقراء الأدب»: به فقیران ادب، به بی‌ادبان

(ترجمه)

۹۳- گزینه «۲»

(مرتضی کاظم شیرووری)

«بعضُ الذین»: برخی از کسانی که / «لا رجاءَ لَهُم»: هیچ امیدی ندارند (رد
گزینه ۴) / «النجاح»: موفقیت / «یعتقدون»: معتقدند، بر این باورند /
«یجربون»: تجربه می‌کنند، می‌آزمایند (رد گزینه ۴) / «الفشلُ أو النجاح»: شکست یا موفقیت (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «أنفسهم»: خودشان (رد
گزینه‌های ۳ و ۴) / «ظَلُّوا»: ماندند / «فی هذا الوهم»: در این پندار (رد
گزینه‌های ۳ و ۴)

(ترجمه)

۹۴- گزینه «۴»

(ولی برهی - ابور)

«الذی یُعَلِّمُ المرءَ»: کسی که به انسان یاد می‌دهد، کسی که به انسان
می‌آموزد (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «شیئاً»: چیزی / «له شأنٌ عظیم»: جایگاه
بزرگی دارد / «فیجب علی المُتعلِّم»: بنابراین (پس) یادگیرنده باید / «أن
یکرمه»: او را گرامی بدارد (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «کالوالدین»: همچون
(مانند) پدر و مادر (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «یقوم (عن)»: برخیزد، بلند شود
/ «عن مجلسه»: از جای خود، از محل نشستنش (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۹۵- گزینه «۴»

(عمیرضا قائن‌امینی - اصفهان)

«ما امتنع ..... إلاً»: خودداری نکردند به جز ...
چون مستثنی‌منه در جمله وجود دارد (الملائکة)، لذا نمی‌توانیم عبارت را
به‌صورت مثبت و مؤکد ترجمه کنیم و در ترجمه کلمه «فقط، تنها» را

۸۸- گزینه «۱»

(ممدعرفان فرهاری)

مورد «۱»: استعداد امری درونی و پایدار است و اغلب افراد شکست‌های خود
را به عامل بیرونی نسبت می‌دهند (رد عبارت اول گزینه‌های ۲ و ۳).
مورد «۲»: خوب آموزش ندادن مربی، امری بیرونی و ناپایدار است ویژگی و رفتار
افراد دیگر جزء عوامل غیر قابل کنترل است (رد عبارت دوم گزینه‌های ۲ و ۴).
تکنه: نسبت دادن شکست‌ها به عواملی که تحت کنترل ما نیستند موجب
دلسردی ما می‌شوند در نتیجه انگیزه بسیار کمی برای جبران آن خواهیم داشت.
تکنه: کسانی که شکست را به عوامل پایدار، مانند استعداد و دشواری
تکلیف، نسبت می‌دهند، دچار ناامیدی، یأس و دلسردی می‌شوند.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۷۴ تا ۱۷۶)

۸۹- گزینه «۲»

(ممدعرفان فرهاری)

اگر فرد به این باور برسد که هیچ کاری از دستش برنمی‌آید تا موقعیت
ناگوارش را تغییر دهد، حالت او را درماندگی آموخته‌شده می‌نامند. وضعیت
درماندگی آموخته‌شده را می‌توان این گونه توصیف کرد: شخص از تلاش
بازمانده و به این باور رسیده است که هیچ کاری از من ساخته نیست.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۷۶ تا ۱۷۹)

۹۰- گزینه «۳»

(ممد میبوی)

سؤال اول: ماندگاری رفتار افرادی که انگیزه درونی دارند بیشتر است (رد
گزینه‌های ۱ و ۲).

سؤال دوم: او در ۸ سالگی دچار افسردگی شد و تصمیم به خودکشی گرفت،
ولی به دلیل علاقه به پدر و مادرش از این کار منصرف شد. هدفش از
تأسیس موسسه «زندگی بدون دست و پا» کمک به افراد افسرده و ناتوان
بود. چیزی که باعث شد او بتواند بر ناملایمات زندگی غلبه کند، اراده‌اش
(یکی از عوامل نگرشی) بود (رد گزینه‌های ۱ و ۴).

سؤال سوم: نکته قابل توجه در انتخاب اهداف این است که برای رسیدن به
اهداف بالاتر باید آن را به اهداف کوچکتر و قابل وصول تقسیم کنیم؛ به
گونه‌ای که قدم به قدم و آرام آرام به اهداف مورد نظر برسیم. اگر از ابتدا
اهداف را بالا و دست‌نیافتنی انتخاب کنیم؛ هرگز نمی‌توانیم به آن‌ها
دست‌یابیم و از تلاش باز می‌مانیم. همچنین اگر اهداف را بسیار کوچک و
بی‌ارزش و زودگذر انتخاب کنیم، هرگز انگیزه تلاش و عمل ایجاد نمی‌شود؛
زیرا از انجام آن‌ها احساس ارزشمندی، افتخار و غرور نمی‌کنیم (رد
گزینه‌های ۱ و ۲).

سؤال چهارم: اسنادهای افراد باید در کنترل خودش باشد؛ به عوامل ناپایدار
مربوط کند تا بتواند تغییری در آن ایجاد کند. یعنی بتواند با تلاش، موانع
رسیدن به هدف را برطرف کند؛ پیروزی یا شکست را به عوامل درونی مانند
تلاش نسبت دهد، نه به عوامل بیرونی مانند دشواری تکلیف. بخت عاملی
است که تحت کنترل فرد نیست، بیرونی است و طبق بیت موجود در صورت
سؤال پایدار نیز می‌باشد (رد گزینه‌های ۱ و ۲).

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۳، ۱۶۷، ۱۶۸ و ۱۷۶)

(عمار تائیش)

۹۸- گزینه «۳»

«این‌ها ویژگی‌های مؤمنان هستند»: هذه صفات المؤمنین («صفات» جمع غیرعاقل (غیرانسان) است و لذا اسم اشاره برای آن، باید به صورت مفرد مؤنث، یعنی «هذه»، بیاید (رد گزینه‌های ۲ و ۴) ضمناً اگر پس از اسم اشاره، اسم «ال» دار بیاید، اسم اشاره هرچه باشد، به صورت مفرد ترجمه می‌شود، لذا از آنجا که در صورت سؤال «این‌ها» آمده است، گزینه «۱» نیز حذف می‌شود (رد گزینه ۱).

(ترجمه)

(سیر ممرعلی مرتضوی)

۹۹- گزینه «۲»

معنای عبارت سؤال: (راضی کردن مردم هدفی است که به دست آورده نمی‌شود)؛ مفهوم عبارت این است که (به دنبال راضی کردن مردم نباید بود، زیرا امری نشدنی است) و این مفهوم به مفهوم گزینه «۲» نزدیکتر است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هرکس به کم راضی نشود، به زیاد راضی نمی‌شود!

گزینه «۳»: هرکس به آنچه خداوند قسمت او کرده است، راضی شود، بی‌نیازترین مردم است!

گزینه «۴»: مفهوم بیت این است که (اگر خدا از کسی راضی نباشد، روزگار، رنج و سختی را نصیبش می‌کند).

(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب:

در یک روستای کوچک، جوانی بود که نامش خالد بود. خالد به خاطر هوشش میان مردم معروف بود، اما گاهی اوقات دروغ می‌گفت تا از موقعیت‌های سخت خارج شود. در روزی از روزها، خالد تصمیم گرفت مرزهای (توانمندی‌های) خود را آزمایش کند و شروع کرد به دروغ گفتن به همه بدون هیچ دلیلی. در ابتدا دروغ‌هایش ساده بودند و مردم شروع به باور (حرف‌های) او کردند. با گذشت زمان، دروغ‌هایش پیچیده‌تر شدند. یک روز خالد ادعا کرد که هیولایی هست که در کوه‌ها زندگی می‌کند. همه احساس ترس کردند و از رفتن به کوه‌ها خودداری کردند. حتی بعضی از مردم ترسان از این هیولا، روستا را ترک کردند.

چند هفته بعد، مردم روستا دریافتند که خالد دروغ می‌گفته و همه چیز ساخته تخیل او بوده است. خشم در میان مردم گسترش یافت و خالد اعتماد همه را از دست داد، حتی دوستان نزدیکش از او دوری کردند. خالد احساس پشیمانی شدید کرد، چون فهمید که زمان برای جبران اشتباهات گذشته است، او درس سختی آموخت: دروغ شاید نتایج سریعی به بار بیاورد، اما همیشه منجر به از دست دادن اعتماد و احترام می‌شود.

بیاوریم (رد گزینه‌های ۱ و ۳)، همچنین نمی‌توانیم فعل منفی «ما امتنع» را که قبل از «إلّا» آمده است، به صورت مثبت ترجمه کنیم (رد گزینه ۲) / «خُلِقَ»: (فعل ماضی مجهول) خلق شده بود، آفریده شده بود (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «الْعُبُودِيَّة»: بندگی (رد گزینه ۲)

نکات مهم درسی:

هنگامی که پیش از «إلّا» جمله منفی آمده باشد و مستثنی‌منه نیز در جمله ذکر نشده باشد، می‌توانیم عبارت را به صورت مثبت و مؤکد نیز ترجمه کنیم. در این حالت «إلّا» به معنای «فقط، تنها» می‌آید.

(ترجمه)

۹۶- گزینه «۲»

(روح‌الله گلشن)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «يقول: می‌گوید» فعل است نه اسم. (بما يقول: به آنچه می‌گوید)

گزینه «۳»: «أخذوا يشتريان»: شروع به خرید کردند، شروع کردند بخرند
گزینه «۴»: «أعماله القبيحة الكثيرة» یک ترکیب «وصفی - اضافی» است و «القبيحة» و «الكثيرة» هر دو، صفت برای «أعمال» هستند، پس باید به صورت «کارهای زشت بسیارش» ترجمه شود.

نکات مهم درسی:

ساختار «أخذَ یا بدأ + فعل مضارع» به دو شکل زیر قابل ترجمه است:

(۱) شروع به (مصدر) کرد

(۲) شروع کرد + مضارع التزامی

مثال: أخذ الطفل يمشی: کودک شروع به راه رفتن کرد، کودک شروع کرد راه برود.

(ترجمه)

۹۷- گزینه «۴»

(ممر باربرین - یاسوج)

«قرأت»: خواندم / «لا أريد»: (فعل مضارعی است که قبل از آن، یک فعل ماضی آمده است، پس به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود) نمی‌خواستم

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «كنت أخاف»: (فعل ماضی استمراری) می‌ترسیدم

گزینه «۲»: با توجه به حرکت ضمه در آخر فعل «لم تسمع»، می‌فهمیم که «لم» (لماذا) داریم نه «لم»؛ ترجمه صحیح عبارت: «چرا مادر به فرزندمان اجازه می‌دهد که در تعطیلات از خانه خارج شوند!»

گزینه «۳»: «لنجالس»: (فعل امر متکلم) باید هم‌نشینی کنیم

(ترجمه)

۱۰۰ - گزینه «۴»

(سیرممرعلی مرتضوی)

ترجمه صورت سؤال: علت اصلی که خالد را به ادامه دروغگویی واداشت، چیست؟

پاسخ: عدم درک او از عواقب دروغ در بلندمدت!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تمایل او به اثبات هوش خود در مقابل دیگران!

گزینه «۲»: ترس او از مواجهه با عواقب آشکار شدن حقیقت!

گزینه «۳»: تمایل او به محافظت از مردم در برابر ترس و اضطراب!

(درک مطلب)

۱۰۱ - گزینه «۲»

(سیرممرعلی مرتضوی)

عبارت «خالد از کارهایش عذرخواهی کرد و سعی کرد اشتباهاتش را جبران کند، اگرچه دیر بود!» مطابق متن نادرست است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دروغگویی باعث شد زندگی خالد از شهرت به دلیل هوش بالا، به

انزوای اجتماعی تبدیل شود! (درست)

گزینه «۳»: باور کردن مردم بدون شک و تردید باعث شد دروغ‌های خالد با

گذشت زمان بزرگ‌تر شوند! (درست)

گزینه «۴»: شاید خالد احساس نیاز به تقویت جایگاه اجتماعی‌اش می‌کرد!

(درست)

(درک مطلب)

۱۰۲ - گزینه «۲»

(سیرممرعلی مرتضوی)

«دروغ خوب نیست، مگر با خود دروغگوها!» این عبارت، نمی‌تواند نتیجه‌گیری متن درک مطلب باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دروغ دوام نمی‌آورد، حتی اگر طولانی شود! (درست)

گزینه «۳»: آگاه باش قطعاً دروغ هیچ خانه‌ای نمی‌سازد مگر روی شن‌ها!

(درست)

گزینه «۴»: دروغ مانند باد است، نمی‌دانی از کجا آمده و به کجا می‌رود!

(درست)

(درک مطلب)

۱۰۳ - گزینه «۲»

(سیرممرعلی مرتضوی)

«خانقین» حال (قید حالت) است نه مفعول. (بعضی از مردم، ترسان (با حالت ترس) از این هیولا، روستا را ترک کردند).

(تفلیل صرفی و اعراب)

۱۰۴ - گزینه «۲»

(سیرممرعلی مرتضوی)

«اسم مفعول، من مصدر «تَقَرَّبَ» نادرست است؛ دقت کنید «المُتَقَرَّبُونَ» از فعل مضارع «يَقْرَبُ»، یعنی از مصدر «تَقْرِبُ» و باب «تَفْعِيلُ»، ساخته شده است.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۱۰۵ - گزینه «۳»

(مصطفی قزیمی فرد)

«تَتَكَلَّمُ» به صورت «تَتَكَلَّمُ» درست است (حرکت عین الفعل مضارع در باب «تَفْعُلُ»، فُتِحَ است). همچنین «امْتِحانات» درست است، زیرا مصدر باب افتعال، بر وزن «افتعال» می‌آید.

(فبسط حرکات)

۱۰۶ - گزینه «۳»

(امیر حسین شکوری)

در این گزینه، «نجاح» اسم نکره‌ای است که فعل «تکتسب» آن را توصیف کرده است (ترجمه: ای دانش‌آموز! از معلمانت به‌خاطر موفقیتی که در زندگی کسب می‌کنی، تشکر کن!).

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «نهاراً» در این گزینه، قید زمان است و فعل «تکتسب» آن را توصیف نمی‌کند (ترجمه: شب و روز در درس‌هایت تلاش کن تا نمره‌های بالایی در آن‌ها کسب کنی!).

گزینه «۲»: «إمرأة» اسم نکره‌ای است که فعل «أعرف» آن را توصیف می‌کند نه فعل «تکتسب» (ترجمه: زنی که او را می‌شناسم ثروت بسیاری را از طریق کارهای تجاری به دست می‌آورد!).

گزینه «۴»: «تَكْتَسِبُ» در این گزینه، خبر «أَنْ» است و جمله وصفیه نیست (ترجمه: بدان که تجربه‌ها با سختی و بعد از تلاش‌های بسیاری کسب می‌شوند!).

(قواعد اسم)

۱۰۷ - گزینه «۲»

(عمار تاپش)

صورت سؤال، فعلی مضارع را می‌خواهد که به‌صورت ماضی ترجمه شود؛ در گزینه «۲»، «تُبْعِدُ» جمله وصفیه‌ای است که به‌صورت مضارع آمده است و چون قبل از آن، فعل ماضی «إمْتَنَعَ» آمده است، به‌صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود.

ترجمه عبارت: مرد از اخلاقی که مردم را از او دور می‌کرد، خودداری ورزید!

(قواعد فعل)

۱۰۸ - گزینه «۲»

(مبیر بیگلری)

هرگاه «لا» بعد از ادوات ناصبه (أَنْ، حَتَّى، لَكَيْ) یا شرط (إِنْ، مَا، مَن، إِذَا) بیاید، «لای نفی» است. در گزینه «۲»، «لا» بعد از «أَنْ» آمده و از نوع نافی است.

ترجمه عبارت: بر تو واجب است که رفتار خوبت را تغییر ندهی!

در سایر گزینه‌ها «لا» ناهیه داریم.

(قواعد فعل)

۱۰۹ - گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

در گزینه «۲»، «طریق» مستثنی منه است که ذکر شده است و ارکان جمله قبل از آن کامل است. (ترجمه عبارت: راهی برای رسیدن به بزرگی یافت نمی‌شود، به جز تلاش!)

در سایر گزینه‌ها مستثنی منه در جمله قبل از آن نیامده است.

(اسلوب استثناء)

گزینه «۳»: «أجابتنی» به من پاسخ داد / «تَعَدَى الضَّالِّمِينَ»: همچون ستمگران (زیرا مفعول مطلق نوعی است که مضاف‌الیه دارد.) / «لِمَ تَعَدَّيْتِ»: برای چه دست‌درازی کردی

گزینه «۴»: «لن يُسْمَحَ»: اجازه داده نخواهد شد (چون مجهول است.) / «أن یكثروا»: که زیاده‌روی کنند (چون معلوم است) / «الأسمدة»: کودها (ترجمه)

۱۱۴- گزینه «۲» (مصطفی قدیمی فرد)

«تزداد» فعلی لازم است، ولی به صورت متعدی ترجمه شده است، همچنین «تَلَوْتُ» فاعل و مرفوع است، ولی به صورت مفعولی ترجمه شده است. ترجمه صحیح عبارت: با زباله‌های صنعتی و خانگی، آلودگی محیط زیست، بسیار افزایش می‌یابد!

(ترجمه)

۱۱۵- گزینه «۳» (مرتضی کاظم شیروزی)

ترجمه آیه شریفه: «ما تو را آشکارا پیروزی بخشیدیم» این بیت بیانگر فتح و پیروزی آشکار است، نه آن که راز پنهانی آشکار خواهد شد!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفهوم آیه: آفریننده همه چیز، خداست.

گزینه «۲»: مفهوم آیه: یاد کردن خداوند

گزینه «۴»: مفهوم آیه: آموزنده بودن خدا و طلب آموزش از او

(مفهوم)

۱۱۶- گزینه «۱» (عمار تاپیش)

حرکت حرف «ن» در آخر اسم‌های مثنی و جمع مذکر سالم هرگز تغییر نمی‌کند، این اسامی هیچ‌گاه تنوین نیز نمی‌گیرند، لذا «یومان» نادرست و «یومان» درست است.

(ضبط حرکات)

۱۱۷- گزینه «۴» (ممد رضا سوری - نهاوند)

«بِكَاءٍ» مفعول مطلق تأکیدی است که بدون صفت یا مضاف‌الیه آمده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هیچ فعلی در جمله مورد تأکید قرار نگرفته است. «بغته» نیز حال است.

گزینه «۲»: «محاسبة» مفعول مطلق نوعی است، زیرا «دقیقة» صفت آن است، پس تأکید نداریم.

گزینه «۳»: مستثنی‌منه حذف شده است و اسم بعد از «إِلَّا» مورد تأکید قرار می‌گیرد، نه فعل!

(مفعول مطلق)

۱۱۰- گزینه «۲» (ممد رضا قائم‌امینی - اصفهان، سید ممدعلی مرتضوی)

نکات مهم درسی:

هنگامی که پیش از «إِلَّا» جمله منفی آمده و مستثنی منه ذکر نشده باشد، می‌توانیم عبارت را به صورت مثبت و مؤکد نیز ترجمه کنیم. در این حالت کلمه بعد از «إِلَّا» مورد تأکید قرار می‌گیرد و می‌توانیم در ترجمه قبل از آن، «فقط، تنها» بیاوریم.

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مستثنی‌منه در جمله وجود ندارد، بنابراین کلمه بعد از «إِلَّا» مورد تأکید قرار گرفته است و می‌توانیم عبارت را به صورت مثبت و مؤکد نیز ترجمه کنیم: «فقط رئیس یکی از معادن به خریدن اختراعم روی آورد!».

گزینه «۲»: مستثنی‌منه در جمله وجود دارد، پس «إِلَّا» معنای «فقط» نمی‌دهد.

گزینه «۳»: «زَمِيلَات» مستثنی‌منه است که محلّ اعرابی (نقش) آن در جمله، فاعل است.

گزینه «۴»: مستثنی‌منه «الْحَضَار (ج الحاضر)» و مستثنی «واحد» هر دو بر وزن «فاعل» هستند و اسم فاعل محسوب می‌شوند.

(اسلوب استثناء)

عربی زبان قرآن (۳) - اختیاری

۱۱۱- گزینه «۲» (کتاب آبی پیمان‌های)

«قد یقوم ب...»: گاهی به ... می‌پردازند (اقدام می‌کنند) (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «هناک أشياء»: چیزهایی وجود دارد (هست) (رد گزینه «۳») / «بعرها الأطفال معرفة»: (فعل مضارع ... مفعول مطلق تأکیدی) کودکان آن‌ها را قطعاً می‌دانند (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «قد نسوها»: آن‌ها را فراموش کرده‌اند (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۱۱۲- گزینه «۴» (ممدور باربرین - یاسوج)

«کان ... إكتشفوا»: (ماضی بعید) کشف کرده بودند / «خَبَرَاءُ الزَّرَاعَةِ»: کارشناسان کشاورزی (رد گزینه «۱») / «أهمّ مَهْدَاتِ البيئة»: مهمترین تهدیدکننده‌های محیط زیست / «راقبوا البيئة مراقبة الحارس»: از محیط زیست همچون نگهبان مراقبت کردند (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «حتی لا يتضرر»: تا آسیب نبیند (رد گزینه «۳») / «نظام الطبيعة»: نظام طبیعت (رد گزینه «۲»)

(ترجمه)

۱۱۳- گزینه «۱» (ممد رضا سوری - نهاوند)

«بدأت ... تزداد»: شروع به زیاد شدن نمودند

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «هكذا» اینچنین / «ستشاهد»: مشاهده خواهد شد (فعل مجهول است.)

تاریخ (۳)

(تابان صیقلی)

۱۲۱- گزینه ۴

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: در قرارداد ۱۳۱۲ سهم ایران نسبت به قرارداد قبلی اندکی افزایش یافت و محدوده جغرافیایی قرارداد به میدان‌های نفتی شناخته شده در جنوب کشور محدود گردید اما در عوض ۳۰ سال به مدت قرارداد افزوده شد. (افزایش مدت قرارداد تنها تغییر ایجاد شده نبود!)

گزینه «۲»: پس از نهضت مشروطه همواره میان دولت ایران و انگلیس اختلافات دامنه‌داری درباره نحوه عملکرد شرکت نفت ایران و انگلیس و پرداخت سهم ایران وجود داشت. در نتیجه چنین اختلافاتی بود که رضاشاه امتیازنامه داری را یک طرفه لغو کرد و خیلی زود قرارداد نفتی ۱۳۱۲ را با انگلستان منقذ نمود.

گزینه «۳»: دولت انگلستان پس از آنکه از ارزش منابع عظیم نفت ایران و اهمیت آن برای نیروی دریایی خود آگاه شد، ۵۱ درصد سهام شرکت نفت پارس و انگلیس را خریداری کرد و حق نظارت بر آن شرکت را به دست آورد (۱۹۱۴ میلادی).

(تاریخ (۳)، نهضت ملی شرن صنعت نفت ایران، صفحه‌های ۱۱۴ تا ۱۱۶)

۱۲۲- گزینه ۳

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: قرارداد الحاقی (قرارداد گس - گلشایان) پس از مذاکراتی که میان نماینده دولت ایران و نماینده شرکت نفت ایران و انگلستان با هدف بازنگری در قرارداد جنوب و تأمین منافع ملی ایران صورت گرفت.

گزینه «۲»: مربوط به موازنه منفی است.

گزینه «۴»: موافقت‌نامه واگذاری امتیاز نفت شمال توسط قوام السلطنه نخست‌وزیر وقت به شوروی واگذار گردید.

(تاریخ (۳)، نهضت ملی شرن صنعت نفت ایران، صفحه ۱۱۸)

۱۲۳- گزینه ۳

(مریم فسروی رهنوی)

ترتیب وقوع وقایع: ج - الف - د - ب

(تاریخ (۳)، نهضت ملی شرن صنعت نفت ایران، صفحه‌های ۱۱۸ تا ۱۲۰)

۱۲۴- گزینه ۴

(مسین سهرابی)

ترتیب رویدادها به شرح زیر است:

۱- اقدام به طرح شکایت از ایران در مجامع بین‌المللی که به اقدامات انگلستان در واکنش به خلع ید از شرکت نفت ایران و انگلیس اشاره دارد.

۲- اجرای برنامه اقتصاد بدون نفت

۳- قطع رابطه سیاسی با لندن

۴- درخواست مصدق برای در اختیار گرفتن وزارت جنگ

۵- قیام ۳۰ تیر ۱۳۳۲

(تاریخ (۳)، نهضت ملی شرن صنعت نفت ایران، صفحه‌های ۱۲۱ و ۱۲۲)

۱۱۸- گزینه ۲

(کتاب آبی پیمان‌های)

در گزینه «۲»، مصدر «إدراكاً» به فعل «لن يُدرکوا» برمی‌گردد و بعد از آن صفت (کاملاً) آمده است؛ پس مفعول مطلق نوعی می‌باشد. در سایر گزینه‌ها به ترتیب: «معرفة»، «اطاعة» و «سقوطاً» همگی مفعول مطلق تأکیدی هستند.

(مفعول مطلق)

۱۱۹- گزینه ۳

(امیر حسین شکوری)

صورت سؤال، کلمه «مشاهده» را می‌خواهد که تأکیدکننده باشد، به عبارت دیگر باید به دنبال گزینه‌ای باشیم که در آن، مفعول مطلق تأکیدی باشد؛ در گزینه «۳»، «مشاهده» مفعول مطلق تأکیدی است و روی فعل قبل از خود، یعنی «پشاهد»، تأکید می‌کند.

دقت کنید که «یتعلم» در این جمله، خبر است و جمله وصفیه برای «مشاهده» نیست.

ترجمه جمله: شخصی که حقیقت‌ها را قطعاً مشاهده می‌کند، از آن‌ها درس‌های ارزشمندی می‌گیرد!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مشاهده» مفعول مطلق است و «تعجبهم» جمله وصفیه آن است؛ پس مفعول مطلق نوعی است نه تأکیدی.

گزینه «۲»: «مشاهده» مفعول مطلق و «واضحة» صفت آن است؛ پس مفعول مطلق نوعی است نه تأکیدی.

گزینه «۴»: «مشاهده» (اول) اسم افعال ناقصه و «مشاهده» (دوم) خبر افعال ناقصه است.

(مفعول مطلق)

۱۲۰- گزینه ۴

(معمور بابرین - یاسوج)

صورت سؤال، مصدری را خواسته است که برای تشبیه به کار می‌رود.

در گزینه «۴»، «إجتهد» مصدر و مفعول مطلق نوعی است که بعد از آن، یک مضاف‌إلیه هم آمده است، پس معنای تشبیه می‌دهد.

نکته مهم درسی:

اگر بعد از مفعول مطلق نوعی مضاف‌إلیه بیاید، مفعول مطلق نوعی معنای تشبیه می‌دهد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حرف جر «ک» معنای تشبیه می‌دهد، ولی مصدر نیست.

گزینه «۲»: «استغفراً» مفعول مطلق نوعی است، ولی بعد از آن صفت آمده است و معنای تشبیه نمی‌دهد.

گزینه «۳»: حرف مشبه بالفعل «کأن» معنای تشبیه می‌دهد، ولی مصدر نیست.

(مفعول مطلق)

۱۲۵- گزینه «۳»

(موشیر رستمی ریک)

الف) دشمنان خارجی با بهره‌گیری از تداوم و گسترش اختلاف میان دکتر مصدق و آیت‌الله کاشانی و باران این دو شخصیت ملی و مذهبی بر تلاش‌هایشان برای نابودی دولت مصدق افزودند.

ب) این طرح مشترک انگلیس و آمریکا بود (نه فقط انگلیس) و در دستور کار هر دو کشور قرار گرفت.

(تاریخ (۳)، نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران، صفحه‌های ۱۲۴ تا ۱۲۶)

تاریخ (۳) - اختیاری

۱۲۶- گزینه «۴»

(مریم فسروی دهنوی)

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: نخستین مرحله برنامه‌های اصلاحی با عنوان اصلاحات ارضی در زمان نخست‌وزیری علی امینی آغاز شد.

گزینه «۲»: از جمله تغییراتی که در قانون انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی ایجاد شد، حذف قید سوگندخوردن به قرآن کریم و تبدیل آن به سوگندخوردن به کتاب آسمانی بود.

گزینه «۳»: شاه اصول شش‌گانه‌ای را با عنوان انقلاب سفید مطرح کرد و آن را به تصویب دولت رساند. این اصول با تبلیغات فراوان، در بهمن ۱۳۴۱ به همه‌پرسی گذاشته شد و مورد استقبال دولت‌های آمریکا، انگلستان و شوروی قرار گرفت.

(تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه‌های ۱۲۷ و ۱۲۸)

۱۲۷- گزینه «۳»

(مهمرب ابدالسنی)

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) اولین مرحله علنی در فعالیت سیاسی و مبارزه امام خمینی، با اعتراض به تصویب نامه انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی آغاز شد.

ج) امام خمینی طی سخنرانی در روز عاشورا در تهران، شخص شاه را مورد خطاب قرار داد که باعث دستگیری ایشان شد.

(تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه‌های ۱۲۸ تا ۱۳۰)

۱۲۸- گزینه «۲»

(موشیر رستمی ریک)

به ترتیب: مسلحانه (حزب ملل اسلامی) - سیاسی - فرهنگی (تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه ۱۳۳)

۱۲۹- گزینه «۳»

(سین سپهری)

با توجه به متن کتاب درسی، افزایش یک‌باره پول نفت در سال ۱۳۵۰ (علت) سرمایه‌داران وابسته به غرب و رژیم پهلوی را در مدت کوتاهی تقویت کرد (معلول).

اجرای برنامه انقلاب سفید (علت) موجب نابودی اقتصاد کشور و وابستگی به بیگانگان شد (معلول).

(تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه ۱۳۴)

۱۳۰- گزینه «۳»

(تابان صیقلی)

۱۹ دی ۱۳۵۶: به دنبال انتشار مقاله توهین‌آمیز روزنامه اطلاعات درباره امام خمینی (ره) در ۱۷ دی، مردم قم در ۱۹ دی قیام کردند و اعتراضات آن‌ها به خاک و خون کشیده شد.

۱۷ شهریور ۱۳۵۷: حکومت پهلوی برای جلوگیری از ادامه تظاهرات در تهران و چند شهر دیگر در ۱۷ شهریور اعلام حکومت نظامی کرد اما مردم تهران با بی‌اعتنایی به هشدارها، در میدان شهدا (ژاله سابق) تجمع کردند. به دنبال این جنایت، رئیس‌جمهور آمریکا بار دیگر به صراحت از رژیم پهلوی حمایت کرد.

۲۳ دی ۱۳۵۷: امام خمینی با ارسال پیامی تشکیل شورای انقلاب را به اطلاع مردم رساندند. این شورا از افراد شایسته، مسلمان، متعهد و مورد اعتماد ایشان تشکیل شده بود و وظیفه داشت زمینه انتقال قدرت را فراهم کند.

۱۵ بهمن ۱۳۵۷: به پیشنهاد شورای انقلاب مهندس بازرگان به عنوان نخست‌وزیر دولت انقلابی معرفی و از همه تقاضا کردند که از او حمایت کنند.

(تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه‌های ۱۳۷ و ۱۳۹ تا ۱۴۱)

تاریخ (۱)

۱۳۱- گزینه «۲»

(علیرضا پدرازی)

تشریح موارد:

الف) مهرداد دوم پادشاهی لایق و با تدبیر بود که وسعت قلمروی اشکانیان را به نهایت خود رساند.

ب) سلوکوس لقب «تیکاتور» به معنای «فاتح» را برای خود برگزید.

ج) در زمان پادشاهی ارد دوم، سپاهیان روم در جنگ حران از ایرانیان شکست سختی خوردند.

(تاریخ (۱)، اشکانیان و ساسانیان، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۳)

۱۳۲- گزینه «۲»

(مریم فسروی دهنوی)

الف) مربوط به شاپور یکم است.

ب) مربوط به شاپور دوم است.

ج) مربوط به شاپور یکم و دوم است.

د) مربوط به خسرو انوشیروان است.

(تاریخ (۱)، اشکانیان و ساسانیان، صفحه‌های ۹۴ تا ۹۷)

۱۳۳- گزینه «۲»

(مهمرب ابدالسنی)

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) وظیفه و کار اصلی دبیران در دوره ساسانی، نگارش فرمان‌ها، نامه‌ها و اسناد و ثبت و ضبط آنان بود.

ج) افرادی که به چشم و گوش شاه مشهور بودند، معمولاً یکی از خویشاوندان شاه یا یکی از درباریان مورد اعتماد شاهان هخامنشی بودند.

(تاریخ (۱)، آیین کشورداری، صفحه‌های ۹۹ تا ۱۰۳)

(مریم فسروی رهنوی)

۱۳۷- گزینه «۴»**بررسی گزینه‌های نادرست:**

گزینه «۱»: در دوران غزنویان دیوان‌سالاران سامانی و آل‌بویه به خدمت گرفته شدند.

گزینه «۲»: در دوران سلجوقیان نظام اداری ایران کامل‌تر و گسترده‌تر شد.

گزینه «۳»: در دوران خوارزمشاهیان قدرت و نقش وزیر نسبت به دوران سلجوقیان به شدت کاهش یافت.

(تاریخ (۲)، ایران در دوران غزنوی، سلجوقی و فوارزمشاهی، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۶)

۱۳۸- گزینه «۴»**ترتیب درست رویدادها:**

الف - ج - ب - د

(تاریخ (۲)، حکومت، جامعه و اقتصاد در عصر مغول - تیموری، صفحه‌های ۱۱۵ و ۱۱۶)

(مریم فسروی رهنوی)

۱۳۹- گزینه «۳»**بررسی عبارت‌های نادرست:**

الف) پس از استقرار حکومت ایلخانی و در پی تلاش‌های دیوان‌سالاران و فرهیختگان ایرانی برای مهار رفتار غیرمدنی مغول‌ها به تدریج شهر و شهرنشینی رونق یافت.

ب) در دوران جانشینان تیمور شهر و شهرسازی شکوفا شد.

(تاریخ (۲)، حکومت، جامعه و اقتصاد در عصر مغول - تیموری، صفحه‌های ۱۱۹، ۱۲۲ و ۱۲۴)

(محمدمهری یعقوبی)

۱۴۰- گزینه «۱»**تشریح عبارت‌های نادرست:**

ب) در عصر تیموریان نیز علوم مختلف رونق داشتند و به ویژه معارف دینی از اقبال بیشتری برخوردار بودند.

د) مغولان در آغاز، پیرو آیینی ساده موسوم به شمینی بودند که زیر نظر روحانیانی با عنوان شمین اداره می‌شد. پیروان این آیین، مجموعه‌ای از مظاهر طبیعت را می‌پرستیدند و هرچند به خدای بزرگ اعتقاد داشتند، اما خداپرستی آنان ناقص بود.

(تاریخ (۲)، فرهنگ و هنر در عصر مغول - تیموری، صفحه‌های ۱۲۵، ۱۲۹، ۱۳۰ و ۱۳۳)

جغرافیا (۳)

(علیرضا پدرا)

۱۴۱- گزینه «۴»

مخاطرات طبیعی را می‌توان از نظر منشأ شکل‌گیری به دو دسته تقسیم کرد:

۱) مخاطرات طبیعی با منشأ درون زمینی، که ناشی از فرایندهای درونی زمین هستند (دینامیک درونی)؛ مانند زمین‌لرزه و آتشفشان.

۲) مخاطرات طبیعی با منشأ برون زمینی، که ناشی از فرایندهای بیرون از زمین مانند فرایندهای اقلیمی هستند (دینامیک بیرونی)؛ مانند سیل، صاعقه و طوفان.

(جغرافیا (۳)، ویژگی‌ها و انواع مخاطرات طبیعی، صفحه ۸۲)

۱۳۴- گزینه «۳»

(علیرضا پدرا)

در دوره هخامنشی، قدرت و اختیارات پادشاه نامحدود نبود، بلکه توسط قوانین، محدود می‌شد. چنان‌که «هرودت به قانونی ایرانی اشاره می‌کند که براساس آن، شاه نباید کسی را به سبب یک بار ارتکاب جرم، به مرگ محکوم کند.»

(تاریخ (۱)، آیین کشورداری، صفحه ۱۰۵)

۱۳۵- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های - کنکور سراسری ۱۴۰۱)

در دوره ساسانیان، طبقه فرادست و حاکم، در مقایسه با گذشته، گسترش چشمگیری یافت و در درون خود دارای مراتب و درجات متفاوت شد. در دوره ساسانیان، گروه جدیدی به نام دبیران به طبقه حاکم افزوده شد. در دوره ساسانیان، قدرت و نفوذ اشراف و نجبای درجه اول کاهش یافت و بر قدرت و نفوذ اشراف و نجبای درجه دوم افزوده شد.

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) دوره کوتاه فرمانروایی مادها را باید سرآغاز ایجاد نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی و شکل‌گیری طبقات اجتماعی به معنای واقعی آن دانست، ولی در زمان هخامنشیان با افزایش فتوحات و توسعه تشکیلات حکومتی، نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی میان گروه حاکم و مردم عادی افزایش یافت.

د) در دوره هخامنشیان، به دلیل اهمیت فتوحات نظامی، گروه جنگجویان نسبت به دو گروه دیگر (روحانیان و کشاورزان و شبانان)، در جایگاه بالاتری قرار گرفت.

(تاریخ (۱)، جامعه و خانواده، صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۱۱)

تاریخ (۲)**۱۳۶- گزینه «۴»**

(محمدمهری یعقوبی)

در زمان آل ب أرسلان، جانشین طغرل، سلجوقیان در نبردی بزرگ که در ملازگرد رخ داد، سپاهیان امپراتوری روم شرقی را شکست دادند، امپراتور را اسیر کردند و آسیای صغیر را به متصرفات خود افزودند. در آن زمان، قلمرو سلجوقیان از رود سیحون در شرق تا دریای مدیترانه گسترش یافت.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: محمود، پسر سبکتگین بود.

گزینه «۲»: هجوم اقوام مهاجم همچون قراختائیان و غزها، منجر به ازدست‌رفتن ماوراءالنهر و وارد آمدن آسیب‌ها و خسارت‌های فراوان به شهرها و روستاهای خراسان و دیگر مناطق ایران شد.

گزینه «۳»: خلیفه عباسی که در صدد احیای قدرت سیاسی و نظامی خود بود، از تأیید حکومت خوارزمشاهیان خودداری کرد. به همین سبب سلطان محمد خوارزمشاه برای مقابله با عباسیان، یکی از سادات حسینی را به عنوان خلیفه اعلام کرد و به بغداد لشکر کشید؛ اما سپاه او در گردنه اسداباد همدان، بر اثر برف و سرمای شدید، متوقف شد.

(تاریخ (۲)، ایران در دوران غزنوی، سلجوقی و فوارزمشاهی، صفحه‌های ۱۰۱ و ۱۰۳ تا ۱۰۵)

۱۴۲- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانهای) نگاهی به نقشه گسل‌های تهران نشان می‌دهد که گسل شمال تهران از نوع همگرا است و این نوع گسل‌ها نسبت به سایر گسل‌ها میزان تخریب و خسارت بیشتری را به دنبال دارند.

(بغرافیا (۳)، ویژگی‌ها و انواع مقاطرات طبیعی، صفحه ۸۴)

۱۴۳- گزینه «۲»

(معمد ابوالسنی) پوسته بستر اقیانوس اطلس در کمربند میانی اقیانوس اطلس در حال باز شدن و گسترش است.

(بغرافیا (۳)، ویژگی‌ها و انواع مقاطرات طبیعی، صفحه ۸۷)

۱۴۴- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانهای - کنکور سراسری ۱۴۰۰) بیشتر شدن حجم آب رودخانه از میانگین سالیانه آبدهی آن احتمال ایجاد سیل را افزایش می‌دهد.

(بغرافیا (۳)، ویژگی‌ها و انواع مقاطرات طبیعی، صفحه ۸۹)

۱۴۵- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانهای - کنکور فارج از کشور ۱۳۰۲ نوبت دوم تیر ماه) عوامل مؤثر در وقوع سیل:

- شدت و مدت بارش: حجم بارش و مدت زمان آن نقش مهمی در وقوع سیل دارد. بیشتر سیل‌ها پس از یک بارش شدید و سریع جاری می‌شوند. هرچه مدت زمان بارش کوتاه‌تر باشد امکان وقوع سیل بیشتر می‌شود.

- ویژگی‌های طبیعی حوضه رود: هر قدر حوضه آبخیز یک رود، وسیع‌تر باشد آبدهی آن نیز بیشتر است. هرچه حوضه آبخیز گردتر و شیب آن بیشتر باشد، سیل خیزتر است. به عکس، هرچه حوضه درازتر و کشیده‌تر باشد، سیل خیزی آن کمتر است.

- ناهمواری‌های حوضه رود و جنس و نفوذپذیری خاک: معمولاً رودهایی که از دشت‌های وسیع عبور می‌کنند، بر اثر وقوع سیل به سرعت سرریز می‌شوند.

- پوشش گیاهی فقیر: از بین بردن پوشش گیاهی، بوته‌کشی یا چرای بی‌رویه دام‌ها در حوضه آبخیز موجب تشدید سیل می‌شود؛ زیرا با از بین رفتن پوشش گیاهی، نفوذپذیری خاک کاهش می‌یابد و در نتیجه سرعت رواناب حاصل از بارش بیشتر می‌شود.

(بغرافیا (۳)، ویژگی‌ها و انواع مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۲)

بغرافیا (۳) - اختیاری

۱۴۶- گزینه «۴»

(معمد ابوالسنی) معمول‌ترین نوع خشکسالی، خشکسالی آب و هوایی است که در آن میزان بارش منطقه از میزان میانگین بارندگی سالانه آن کمتر است.

(بغرافیا (۳)، ویژگی‌ها و انواع مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

۱۴۷- گزینه «۴»

(فاطمه سبایی) در مدل خزش، رسوبات سطح دامنه در مدت زمان طولانی و با حرکت کند و نامحسوس جابه‌جا می‌شوند.

(بغرافیا (۳)، ویژگی‌ها و انواع مقاطرات طبیعی، صفحه ۹۳)

۱۴۸- گزینه «۳»

(موشیر رستمی‌ریک) گرم شدن آب و هوای کره زمین، بی‌نظمی‌های بارش در نتیجه تغییرات اقلیمی جزء علل خشکسالی است نه پیامدهای آن.

(بغرافیا (۳)، ویژگی‌ها و انواع مقاطرات طبیعی، صفحه ۹۹)

۱۴۹- گزینه «۳»

(زهره دامیار) بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هرگونه عامل محیطی (انسانی اشتباه است.) که سلامتی و حیات انسان‌ها و موجودات زنده را تهدید کند یا به اموال و دارایی‌های انسان‌ها خسارت وارد آورد، مخاطره است.

گزینه «۲»: بحران پیشامدی است که به صورت ناگهانی و گاهی شدید رخ می‌دهد و وضعیتی خطرناک و ناپایدار را برای فرد و جامعه رقم می‌زند.

گزینه «۴»: مدیریت مخاطرات، کلیه اقداماتی است که قبل از وقوع، حین وقوع و بعد از وقوع حوادث صورت می‌گیرد.

(بغرافیا (۳)، مدیریت مقاطرات طبیعی، صفحه ۱۰۰)

۱۵۰- گزینه «۳»

(موشیر رستمی‌ریک) عبارات مربوط به مدیریت پیش از وقوع - هنگام وقوع - بعد از وقوع به شرح زیر تفکیک می‌شود:

۱- در زمان وقوع سیل - بعد از وقوع سیل

۲- بعد از وقوع سیل - بعد از وقوع سیل

۳- پیش از وقوع سیل - بعد از وقوع سیل

۴- پیش از وقوع سیل - پیش از وقوع سیل

(بغرافیا (۳)، مدیریت مقاطرات طبیعی، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۶)

بغرافیای ایران

۱۵۱- گزینه «۱»

(علیرضا پدرازی) با توجه به فرمول رشد طبیعی و مطلق جمعیتی می‌توان نوشت:

$$1000 \times \left(\frac{\text{میزان مهاجرت}}{\text{کل جمعیت}} \right) \pm \text{رشد طبیعی جمعیت} = \text{رشد مطلق جمعیت}$$

$$\Rightarrow 2/4 = 3/2 + x \Rightarrow x = -0/8$$

$$\Rightarrow \frac{\text{میزان مهاجرت}}{\text{کل جمعیت}} \times 1000 = -0/8 \Rightarrow \frac{\text{میزان مهاجرت}}{80/000/000} \times 1000 = -0/8$$

$$\Rightarrow \text{میزان مهاجرت} = -640/000$$

بنابراین باید به دنبال گزینه‌ای باشیم که به‌طور خالص، ۶۴۰/۰۰۰ نفر از کشور خارج شده باشند، پس تنها گزینه «۱» می‌تواند درست باشد.

(بغرافیای ایران، ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه ۶۵)

۱۵۲- **گزینه «۱»** (معمد ابوالسنی)
تولد تا ۱۴ سالگی: کودک و نوجوان
۱۵ تا ۲۹ سالگی: جوانان
۳۰ تا ۵۹ سالگی: بزرگسالان
۶۰ سال به بالا: سالمندان
(بغرافیا ایران، ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه ۶۷)

۱۵۳- **گزینه «۴»** (معمدموری یعقوبی)
در دهه‌های اخیر، بر اثر گسترش بهداشت و واکسیناسیون، لوله‌کشی و بهبود آب آشامیدنی، رونق صادرات نفت (گاز ذکر نشده است) و واردات مواد غذایی؛ میزان مرگومیر کاهش یافته و سبب افزایش سریع جمعیت شده است.

۱۵۴- **گزینه «۳»** (معمدمهری یعقوبی)
تشریح عبارت‌ها:
الف) در دوره عباسیان، قلمرو جغرافیایی آن‌ها به واحدهایی تحت عنوان ایالت تقسیم‌بندی می‌شد که در مجموع به ۳۱ ایالت می‌رسید.
ب) در دوره ساسانیان، کشور به سرزمین (ایالت، خوره (استان)، تسوگ یا تسوج (شهرستان) و رستاک (دهستان) تقسیم شده بود.
ج) در دوران سلوکیان، کشور به ۷۲ بخش تقسیم شد.
د) در دوره قاجاریه ایران به چهار ایالت و دوازده ولایت تقسیم شد.

۱۵۵- **گزینه «۲»** (مسین سهرابی)
کمترین و بیشترین استان‌های مهاجرپذیر به ترتیب ایلام و تهران هستند. و آریایی‌ها از شمال دریای خزر به علت سرما و ازدست دادن چراگاه‌ها، به سمت جنوب دریای خزر (ایران) مهاجرت کردند.
(بغرافیا ایران، ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه‌های ۷۱ و ۷۲)

۱۵۶- **گزینه «۲»** (کتاب آبی پیمان‌های - کنکور سراسری ۱۴۰۱)
فعالیت‌های نوع دوم (صنعت): شامل فعالیت‌هایی است که طی آن‌ها منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییر شکل می‌یابند و به کالا تبدیل می‌شوند. (الف و د)

۱۵۷- **گزینه «۴»** (کتاب آبی پیمان‌های - کنکور سراسری ۹۸)
در کشاورزی معیشتی، تولید محصول یا پرورش دام بیشتر در حد مصرف خانوار کشاورز یا فروش محلی صورت می‌گیرد و میزان تولید و سود اقتصادی، کم است.

۱۵۸- **گزینه «۱»** (معمدمهری یعقوبی)
تشریح عبارت‌های نادرست:
الف) برخی محصولات کشاورزی پلانتیشن‌ها عبارت‌اند از: کاکائو - قهوه - آناناس - نیشکر - پنبه - موز - مخل روغنی (پالم) - کاکائو - چای (چاودار ذکر نشده است).
ج) در گذشته، وقتی اروپاییان قاره آمریکا را کشف و به آنجا مهاجرت کردند، مزارع تجاری وسیع تک‌محصولی را به ویژه در جنوب ایالات متحده احداث کردند. مالکان سفیدپوست و ثروتمند، بردگان سیاه‌پوست را استثمار و به کار در این مزارع مجبور می‌کردند در حالی که از هرگونه حقوقی محروم بودند و همواره مجازات و تنبیه می‌شدند.

۱۵۹- **گزینه «۳»** (علیرضا پدرا)
بررسی موارد نادرست:
ب) شرکت‌های چند ملیتی از شرکت‌های محلی در کشورهای میزبان برای تولید یا فروش کالاها و خدمات خود استفاده می‌کنند.
ج) نظام مالیاتی و قوانین زیست‌محیطی در کشورهای میزبان عموماً جدی و سخت نیست، اما اینکه شرکت‌های چندملیتی از آن پیروی نکنند، گزاره نادرستی است.

۱۶۰- **گزینه «۲»** (موشیر رستمی ریک)
مراکش و نیکاراگوئه جزء کشورهای پیرامون هستند و سنگاپور جزء کشورهای نیمه‌پیرامون

۱- نیمه‌پیرامون (البته این عبارت مختص چین است). مرکز - مرکز
۲- پیرامون - نیمه‌پیرامون - پیرامون
۳- نیمه‌پیرامون - مرکز - پیرامون
۴- نیمه‌پیرامون (البته اشتباه ذکر شده؛ کره جنوبی خود جزء کشورهای نیمه‌پیرامون است). مرکز - پیرامون
(بغرافیا ایران، نوامی اقتصادی (تبارت و اقتصاد جهانی)، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷)

جغرافیا (۲)

۱۵۶- **گزینه «۲»** (کتاب آبی پیمان‌های - کنکور سراسری ۱۴۰۱)
فعالیت‌های نوع دوم (صنعت): شامل فعالیت‌هایی است که طی آن‌ها منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییر شکل می‌یابند و به کالا تبدیل می‌شوند. (الف و د)

فلسفه دوازدهم

۱۶۱- گزینه «۱»

(مهم کرمی نیا - رهنمایان)

عالم عقول واسطه رسیدن فیض خداوند به عوالم دیگر هستی‌اند. اولین عقل به‌طور مستقیم، توسط خداوند خلق شده و بعد از آن، هر عقل از عقل دیگر به وجود آمده است. (رد گزینه «۲») آخرین این عقل‌ها، عقل فعال نام دارد. (رد گزینه «۳») این موجودات، هم خود را می‌شناسند و هم خالق خود را و هم موجودات پایین‌تر از خود را. (رد گزینه «۴»)

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه ۶۳)

۱۶۲- گزینه «۴»

(پوار پاکدل)

مقصود از «عقل» اول در مصراع «غیر این عقل تو حق را عقل‌هاست» معنای اولیه عقل یعنی عقل به عنوان دستگاه تفکر است. **تکته:** منظور از «عقل‌ها» در مصراع «غیر این عقل تو حق را عقل‌هاست» عقول مجرد از ماده یا همان عالم عقول است که اشاره به کاربرد و معنای دوم عقل یعنی عقل به عنوان موجودی مجرد از ماده دارد. در دیدگاه فیلسوفان مسلمان اگر عقل فعال نبود، انسان به هیچ شناختی نمی‌توانست برسد و در واقع عامل هر نوع علم و شناختی برای انسان‌ها فیض‌رسانی عقل فعال برای عقل آدمیان است.

تکته: میان عالم عقول و عقل انسان، عقل فعال واسطه و پل ارتباطی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شهود قلبی بی‌واسطه، توانایی آدمی است زمانی که بعد از تربیت و رشد می‌تواند حقایق را مانند سایر عقول مجرد درک و دریافت کند. و علت عدم شناخت انسان عدم وجود عقل فعال است نه عدم وجود ابزار عقل و وحی. چرا که انسان با حس هم می‌تواند شناخت‌هایی کسب کند.

گزینه «۲»: شهود قلبی بی‌واسطه توانایی آدمی است زمانی که بعد از تربیت و رشد می‌تواند حقایق را مانند سایر عقول مجرد درک و دریافت کند. گزینه «۳»: قسمت اول درست است - اما قسمت دوم غلط است زیرا علت عدم شناخت انسان عدم وجود عقل فعال است نه عدم وجود ابزار عقل و وحی.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه ۶۳)

۱۶۳- گزینه «۱»

(هسین آفونری راهنمایی)

اینکه مسلمانی با دانش فلسفه و منطق مخالفت بکند، نمی‌تواند دلیل ملی‌گرایانه داشته باشد. مثلاً بگوید: چون که از کشوری غیر از کشور خودمان آمده است؛ پس ما آن را نمی‌خواهیم.

مثلاً فرض بکنید که اگر یک ایرانی مسلمان اینطور فکر بکند، پس نباید اسلام را هم می‌پذیرفت.

اما دلیل و انگیزه اصلی برخی مسلمانان در مخالفت با عقل‌سازی آن‌ها با عقاید اسلامی بود؛ چون که آن‌ها بنا به مسلمان بودن خود اعتقاد داشتند مباحث و اصول اسلامی مطابق واقع و صادق است و فلسفه با آن مطابق

نیست. پس فلسفه کاذب است و نباید آن را پذیرفت. در شکل مخالفت اول هم عقل را محدود می‌کردند و بنابراین دلیل معرفت‌شناختی داشتند.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۶۰ و ۶۲)

۱۶۴- گزینه «۳»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

قضیه اول و سوم هر دو از قضایای بدیهی بوده و مربوط به عقل بالملکه است. در قضیه دوم عقل دانشی را کسب کرده است، بنابراین مربوط به عقل بالفعل می‌باشد.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

۱۶۵- گزینه «۴»

(مهم رضایی‌بغا)

ابن سینا می‌گوید: «هرکس که عادت کرده سخنی را بدون دلیل بپذیرد، از حقیقت انسانی خود خارج شده است.» پس پذیرش یک سخن بدون دلیل، منجر نمی‌شود که آن فرد از حقیقت انسانی خارج شود. فلاسفه مسلمان می‌گویند: «ما فرزندان دلیل هستیم» و هر نظر و هر مکتب و آیینی را که دلایل استوار عقلی داشته باشد، می‌پذیریم. (نادرستی گزینه «۳» به نظر فیلسوفان مسلمان بهترین ابزار تفکر در آیات و روایات عقل است. (نادرستی گزینه «۲») نزد فلاسفه مسلمان هر یک از ابزارهای شناخت در جای خود معتبر است. (نادرستی گزینه «۱»)

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۶۴ تا ۶۶)

۱۶۶- گزینه «۳»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

در مدینه فاضله، رئیس مدینه بر دیگران برتری دارد.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۶)

۱۶۷- گزینه «۲»

(عرفان ره‌شنیا)

بر اساس متن کتاب، یکی از عوامل اصلی رشد حیات عقلی و فلسفی در جامعه اسلامی، دعوت پیامبر اسلام (ص) و قرآن کریم به تفکر، خردورزی و احترام به علم و دانشمندان بود. این موارد باعث گسترش مباحث اعتقادی و فلسفی، و همچنین ایجاد نهضت ترجمه شد که نقش مهمی در شکوفایی فلسفه اسلامی داشت.

گزینه «۱» نادرست است، زیرا جامعه اسلامی از علوم پیشینیان بهره‌برداری کرد و علم را محدود به جامعه اسلامی ندانست و از دانش جوامع دیگر استفاده کردند.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

۱۶۸- گزینه «۴»

(علی معزی)

پس از پیامبر مقام ریاست مدینه فاضله به امامان و جانشینان پیامبر می‌رسد. مردم مدینه جاهله هدف مادی و دنیوی دارند. اینکه انسان ذاتاً اجتماعی است اولین مبنای فارابی برای ورود به مباحث اجتماعی و فلسفه سیاسی است.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۱۶۹- گزینه «۳»

(معمد کریمی نیا - رخصتیان)

مردمان مدینه فاضله و جاهله، هر دو به دنبال سلامت جسم و لذت مادی اند؛ اما مردمان مدینه جاهله، سعادت را تنها در لذت مادی و سلامت جسم می دانند؛ لکن مردمان مدینه فاضله، سعادت حقیقی را در امور معنوی و اخروی در نظر می گیرند.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۷)

۱۷۰- گزینه «۱»

(موسی سپاهی - سروان)

ویژگی اصلی حکمت مشاء صورت استدلالی و الگو گرفتن از ارسطو بود. حکمت از نظر یک فیلسوف مشائی، فنی استدلالی و فکری است که انسان عالم، وجود را آن چنان که هست به وسیله این فن به دست می آورد (رد گزینه «۴») و نفس خویش را به کمال می رساند و به جهانی عقلی مشابه جهان واقعی تبدیل می شود (رد گزینه «۲») و مستعد رسیدن به سعادت نهایی، به اندازه طاقبت بشری می گردد. (رد گزینه «۳»)

طبق تعریف فوق هدف و مقصود حکمت نظری این است که انسان جهانی شود عقلی شبیه به جهان عینی و واقعی.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۴)

فلسفه دوازدهم - اختیاری

۱۷۱- گزینه «۱»

(نیمای پوهاری)

امیرالمؤمنین (ع) فرمود: «هرکس برای خدا صفتی جدا از ذات قائل شود، او را قرین چیز دیگری ساخته و هرکس خدا را قرین چیز دیگری بداند، او را دو چیز انگاشته و هرکس خدا را دو چیز بپندارد، برای او جزء قائل شده است.»

حدیث ذکر شده از نشانه های طرح مباحث علمی و عقلی و فلسفی و به کارگرفتن شیوه های مختلف استدلال در کلام پیامبر (ص) و اهل بیت ایشان است که از زمینه های اولیه تقویت و تشویق رشد عقل و فلسفه در جامعه اسلامی است.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه های ۷۲ و ۷۳)

۱۷۲- گزینه «۲»

(سبا بعفرزاده صابری)

امام متأله با اینکه ریاست تأمه را عهده دار است اما گاه این ریاست به طور پنهانی بوده و بروز ظاهری ندارد. سایر گزینه ها عبارات درستی می باشند.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: همه موجودات پرتوی از نورانیت حق تعالی هستند و رستگاری عبارت است از وصول کامل به این روشنایی.

گزینه «۳»: حکمت اشراق با استفاده توأمان از روش استدلالی و روش کشفی یا شهودی، نظامی نو پایه گذاری می کند.

گزینه «۴»: علت نامگذاری حکمت اشراق همین می باشد.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه های ۸۳ تا ۸۵)

۱۷۳- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه ای)

شاهزاده اطبا لقب ابن سیناست. از سویی، جوزجانی از شاگردان ابن سیناست و علوم مختلفی را از او فرا گرفته است.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه های ۷۸ و ۷۹)

۱۷۴- گزینه «۳»

(نیمای پوهاری)

سهروردی می نویسد: «گاه باشد که امام تأله در ظاهر حاکم باشد و گاه به طور نهانی ... [در هر حال] او است که ریاست تأمه دارد، اگر چه در نهایت گمنامی باشد.» او می گوید «در هر حال» ریاست تأمه از آن اوست. می دانیم که ممکن است ریاست واقعاً به دست حکیم متأله نیفتد. پس منظور سهروردی از «ریاست تأمه» که همواره از آن حکیم متأله است، همان شایستگی و لیاقت ریاست است که فقط مربوط به اوست، نه کسی دیگر.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: صرفاً بیانگر نوع حاکمیت حکیم متأله است و ارتباطی به صورت سؤال ندارد.

گزینه «۲»: صرفاً بیانگر نتیجه خوب حاکمیت حکیم متأله است و ارتباطی به صورت سؤال ندارد و از صرف این جمله نمی فهمیم که فقط حکیم متأله باید ریاست را به دست بگیرد.

گزینه «۴»: جهان همیشه از تدبیر چنین حکیمی بهره مند نیست؛ زیرا ممکن است راه دیگری برود و از تدبیر چنین حکیمی بی بهره گردد و ظلمت و تاریکی بر آن سایه افکند. این وجود حکیم متأله است که در همه زمان ها هست و جامعه از وجود او هیچ گاه تهی نیست، ولی از تدبیر او ممکن است تهی شود (یعنی زمانی که ریاست به دست او نیفتد).

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه ۸۵)

۱۷۵- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه ای - قارج از کشور ۸۹)

به نظر ابن سینا، طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال سوق می دهد، حتی آن چه ظاهراً شر و بدی به نظر می رسد، همگی برای نظام کلی جهان لازم اند و در واقع، زمینه ساز خیر و کمال بیش تر در طبیعت هستند.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه ۸۱)

منطق

۱۷۶- گزینه «۴»

(علی معزی)

قیاس استثنایی، قیاسی است که عین نتیجه یا نقیض آن در یکی از مقدمات استدلال ذکر شده باشد. این قیاس از دو مقدمه تشکیل می شود که یکی شرطی و دیگری حملی است.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه های ۹۰ و ۹۲)

۱۷۷- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانهای)

در گزینه «۲» با یک قیاس استثنایی اتصالی مواجه هستیم که در آن از وضع تالی نتیجه گرفته شده است؛ بنابراین قیاس استثنایی معتبری نیست.

صورت منطقی قیاس: اگر چک برگشتی داشته باشی آنگاه در بازار معتبر
مقدم تالی

نیستی. در بازار معتبر نیستی؛ پس چک برگشتی داری.

اثبات تالی (وضع تالی)

تشریح سایر گزینهها:

گزینه «۱»: در اصل یک رفع تالی داریم و قیاس استثنایی، معتبر است.

صورت منطقی قیاس: اگر الان بچه داشته باشی آنگاه الان زحمات پدر و
مقدم تالی

مادر را درک می کنی. الان زحمات پدر و مادر را درک نمی کنی؛ پس الان بچه نداری.

گزینه «۳»: در اصل با یک وضع مقدم مواجهیم و قیاس استثنایی، معتبر است.

صورت منطقی قیاس: اگر سیگاری باشی آنگاه بدنت آسیب می بیند.

مقدم تالی

سیگاری هستی؛ پس بدنت آسیب می بیند.

اثبات مقدم (وضع مقدم)

گزینه «۴»: در اصل یک رفع تالی داریم و قیاس استثنایی، معتبر است.

صورت منطقی قیاس: اگر باران ببارد آنگاه زمین خیس می شود.

مقدم تالی

زمین خیس نیست؛ پس باران نباریده است.

نفی تالی (رفع تالی)

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۱۷۸- گزینه «۴»

(هسین آفونری راهنمایی)

قیاس استثنایی ما مقدمه حملی اش محذوف است و ما باید در چنین مواقعی با توجه به قوانین، مقدمه محذوف را مشخص و معین کنیم و بعد می توانیم حالت نتیجه گیری را مشخص کنیم.

مقدمه شرطی: اگر جسمی حساس باشد، نامی است.

مقدمه حملی: .....

نتیجه حملی: نبات نامی نیست.

به علت اینکه بخشی از تالی در نتیجه آمده است، پس در مقدمه حملی مقدم وجود داشته است.

به علت اینکه در نتیجه رفع داریم، پس در مقدمه حملی هم رفع داشتیم.

پس مقدمه محذوف ما از طرفی باید از مقدم آمده باشد و از طرفی رفع باشد.

«نبات حساس نیست».

ما در این استدلال از رفع مقدم به رفع تالی می رسیم، پس مغالطه ما رفع مقدم است.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۰ تا ۹۶)

۱۷۹- گزینه «۲»

(فیروز نژاد نطف - تبریز)

قضیه منصله مانع‌الرفع غیرقابل جمع در کذب است، اما قابل جمع در صدق است.

تشریح سایر گزینهها:

گزینه «۱»: منصل مانع‌الجمع می باشد.

گزینه «۳»: منصل حقیقی می باشد.

گزینه «۴»: منصل مانع‌الجمع می باشد.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۷ و ۸۸)

۱۸۰- گزینه «۴»

(همید سوریان)

وقتی «الف» خاص تر از «ب» است یعنی «الف ب است» همیشه صادق می شود و وقتی «الف» متباین با «ج» است یعنی «الف ج است» همیشه کاذب می شود و هرگاه یک طرف «یا» همیشه صادق و طرف دیگر همیشه کاذب است، نتیجه می شود که دو طرف هرگز با هم صادق یا با هم کاذب نمی شوند و این انفعال حقیقی است.

تشریح سایر گزینهها:

گزینه «۱»: اگر «ب و ج» رابطه عموم و خصوص من وجه داشته باشند، فقط در صورتی قضیه مانع‌الرفع می شود که «الف» مساوی با اجتماع «ب و ج» یا خاص تر از آن با در برگرفتن اشتراک آن‌ها باشد و الا این قضیه اصلاً شرطی نخواهد شد. مثلاً قضیه «یک انسان یا زن است یا عرب» قضیه‌ای با رعایت فرض این گزینه است ولی شرطی نیست چون انسان هم گاهی زن عرب است و هم گاهی نه زن است و نه عرب. بنابراین دو طرف «یا» نه انفعال در صدق دارند و نه انفعال در کذب و قضیه شرطی نیست.

گزینه «۲»: اگر «الف و ب» رابطه تباین داشته باشند، فقط در صورتی قضیه مانع‌الجمع می شود که «الف»، مساوی با «ج» یا خاص تر از آن نباشد، چون در این دو فرض «الف ج است» همیشه صادق خواهد بود و از آنجا که «الف ب است» همیشه کاذب است، انفعال حقیقی بین دو طرف برقرار خواهد شد، نه مانع‌الجمع.

گزینه «۳»: با فرض اینکه «الف» خاص تر از «ب یا ج» باشد، قضیه شرطی خواهد شد. مثلاً اگر «الف» خاص تر از «ب» باشد، «الف ب است» همیشه صادق است و قضیه مانع‌الرفع خواهد شد.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۹)

فلسفه یازدهم

۱۸۱- گزینه «۴»

(پرگل رحیمی)

از نظر افلاطون، نفس، بارزترین دارایی انسان است.

بررسی سایر گزینهها:

گزینه «۱»: نفس چیزی نامرئی است (پس جسم نیست).

گزینه «۲»: نفس، جزء عقلانی انسان است.

گزینه «۳»: این گزینه از احتمالات سخن می گوید (می تواند)، پس صحیح است.

(فلسفه یازدهم، پیوستی انسان (۱)، صفحه‌های ۷۱ و ۷۲)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قدرت اختیار معلول وجود نفس است نه چیز دیگری.

گزینه «۳»: مسیر استدلال کانت از معلول به علت است نه از علت به معلول. کانت از انتها به ابتدا حرکت می‌کند.

گزینه «۴»: کانت از اینکه انسان موجودی اخلاقی است به اثبات وجود اختیار می‌رسد نه بالعکس. علاوه بر این ما به دنبال اثبات نفس در گزینه‌ها هستیم نه وجدان اخلاقی.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۱)، صفحه ۷۳)

۱۸۸- گزینه «۱»

(مسیر آفونری راهنمایی)

این انسان است که می‌تواند با کسب شایستگی، مراتب نورانیت را طی کرده و حقایق را به راحتی مشاهده کند.

خداوند نیاز به کسب شایستگی ندارد بلکه نور محض است.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه ۸۰)

۱۸۹- گزینه «۴»

(عرفان در شنبه)

مطابق با دیدگاه ملاصدرا «تا بی‌نهایت» نشان‌دهنده تلاش مداوم انسان برای حرکت به سوی کمال است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ملاصدرا انسان را موجودی پویا می‌داند که ظرفیت حرکت به سمت کمال با شناخت جهان را دارد.

گزینه «۲»: پیمودن راه بی‌نهایت در دیدگاه ملاصدرا به اختیار و اراده انسان بستگی دارد و انسان می‌تواند مسیرهایی جز مسیر کمال را انتخاب کند.

گزینه «۳»: ملاصدرا بی‌نهایت را به وجود انسان و معنای تلاش او برای کمال ارتباط می‌دهد، نه صرفاً عالم ماده.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه‌های ۸۱ و ۸۲)

۱۹۰- گزینه «۱»

(معمیر سوریان)

سهروردی با دو هدف به جای مفهوم وجود، از مفهوم نور بهره برد. یکی اینکه نور حقیقتی دارای مراتب شدت و ضعف است و سهروردی تفاوت موجودات را از این گونه می‌داند. دوم اینکه از نظر او نحوه خلقت خداوند اشراقی است، یعنی خداوند مانند منبع نور است که نور هستی سایر موجودات از تابش او ایجاد می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: اگرچه سهروردی از عرفان بهره می‌برد، ولی ضوابط فلسفه را رعایت می‌کرد و حاضر نبود دانش فلسفه را به خاطر عرفان از ملاک‌های خود دور کند.

گزینه «۳»: انسان‌شناسی بخش فرعی فلسفه است و معقول نیست به خاطر یک بحث فرعی، بخش اصلی فلسفه را دگرگون کنیم.

گزینه «۴»: جغرافیای عرفانی از نتایج استفاده از نور به جای وجود است، نه پایه و ریشه آن.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه ۸۰)

۱۸۲- گزینه «۴»

(موسی سپاهی - سروان)

اندیشمندانی که انسان را دو بُعدی می‌دانند، معتقد هستند انسان موجودی است که گرایش به زندگی در اجتماع دارد و مسئولیت‌پذیر است و ذاتاً اخلاق مدار است، اما معتقدین به تک‌ساحتی بودن انسان نیاز به اجتماع، قانون و اخلاق را به خاطر نیازهای مادی انسان می‌دانند و ابداع اصول اخلاقی را معلول زیست اجتماعی انسان می‌دانند.

پس رعایت اصول و موازین اخلاقی، لزوم زیست اجتماعی و نیاز به قانون وجه مشترک این دو گروه است اما یکی از تفاوت‌های آن‌ها این است که معتقدین به انسان تک‌ساحتی اصول اخلاقی را وضعی و قراردادی می‌دانند.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۱)، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۵)

۱۸۳- گزینه «۴»

(معمد کرمی‌نیا - رفسنجان)

در نگاه ارسطو، نفس عامل حیات است و اگر بدن آدمی با نفس همراه نباشد، یک موجود مرده و بی‌جان تلقی می‌شود.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۱)، صفحه ۷۲)

۱۸۴- گزینه «۴»

(علی معزی)

فیلسوفان مسلمان با استفاده از آنچه از افلاطون و ارسطو به دستشان رسیده بود و نیز با الهام از آموزه‌های دینی خود، در توصیف حقیقت انسان قدم‌های بلندی برداشتند. آنان همچنین یا خود عارف بودند یا عارفانی را می‌شناختند که مراتب برتر هستی را شهود می‌کردند و می‌دانستند چنین شهودی در توان بدن مادی آدمی نیست.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه ۷۸)

۱۸۵- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمان‌های)

از نظر افلاطون قوه نطق و قابلیت حیات مربوط به نفس است و ارسطو نیز این نظر استاد خود را پذیرفت. عبارت مذکور در صورت سؤال نیز به این نکته اشاره دارد که از نظر سهروردی نفس دارای حیات و زنده است.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۱) و (۲)، ترکیبی)

۱۸۶- گزینه «۴»

(معمد رضایی‌بغا)

ابن‌سینا نظر ارسطو درباره حقیقت انسان را پسندید و کوشید این دیدگاه را عمیق‌تر بیان کند و ابعاد دیگر آن را روشن نماید. ابن‌سینا معتقد است که وقتی بدن انسان دوره جنینی را در رحم مادر گذراند و به مرحله‌ای رسید که صاحب همه اندام‌های بدنی شد، خداوند روح انسانی را به آن عطا می‌کند. این روح، جنبه غیرمادی دارد و از جنس موجودات مجرد است.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه ۷۹)

۱۸۷- گزینه «۲»

(پواد پاکدل)

کانت برای اثبات حقیقت نفسانی انسان استدلالی ارائه کرده است که از وجود معلول پی به وجود علت می‌برد.

کانت می‌گوید انسان موجودی اخلاقی و دارای وجدان اخلاقی است و اخلاق زمانی معنا دارد که اراده و اختیار وجود داشته باشد و اختیار از یک نفس غیرمادی نشأت می‌گیرد. با این توضیحات تنها گزینه «۲» روند استدلال را به درستی بیان کرده است.

اقتصاد

۱۹۱- گزینه «۴»

(سارا شریفی)

الف) افزایش ظرفیت تولید ناشی از سرمایه‌گذاری بیشتر یا به‌کارگیری روش‌های بهتر و فناوری مناسب‌تر، مثالی برای «رشد» است زیرا این واژه، صرفاً به معنای افزایش تولید «است» بنابراین، یک مفهومی «کمی» است.
ب) رشد اقتصادی (افزایش ظرفیت‌های تولیدی کشور) این امکان را می‌دهد تا منحنی مرز امکانات تولید به سمت راست و بالا (خارج) جابه‌جا شود.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

۱۹۲- گزینه «۲»

(آفرین ساپری)

(مقدار ماشین‌آلات در سال ۱۴۰۰ × قیمت ماشین‌آلات در سال ۱۴۰۰) = تولید واقعی ۱۴۰۰
(مقدار خدمات در سال ۱۴۰۰ × قیمت خدمات در سال ۱۴۰۰) +
= میلیون تومان ۳۸,۴۰۰
(مقدار ماشین‌آلات در سال ۱۴۰۱ × قیمت ماشین‌آلات در سال ۱۴۰۰) = تولید واقعی ۱۴۰۱
(مقدار خدمات در سال ۱۴۰۱ × قیمت خدمات در سال ۱۴۰۰) +
= میلیون تومان ۴۸,۰۰۰
(مقدار ماشین‌آلات در سال ۱۴۰۲ × قیمت ماشین‌آلات در سال ۱۴۰۰) = تولید واقعی ۱۴۰۲
(مقدار خدمات در سال ۱۴۰۲ × قیمت خدمات در سال ۱۴۰۰) +
= میلیون تومان ۶۹,۶۰۰
تولید واقعی ۱۴۰۰ - تولید واقعی ۱۴۰۱ = نرخ رشد واقعی سال ۱۴۰۱
تولید واقعی ۱۴۰۰

$$\frac{۴۸,۰۰۰ - ۳۸,۴۰۰}{۳۸,۴۰۰} \times ۱۰۰ = ۲۵ \text{ درصد}$$

$$\frac{تولید واقعی ۱۴۰۲ - تولید واقعی ۱۴۰۱}{تولید واقعی ۱۴۰۱} \times ۱۰۰ = \text{نرخ رشد واقعی سال ۱۴۰۲}$$

$$\frac{۶۹,۶۰۰ - ۴۸,۰۰۰}{۴۸,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۴۵ \text{ درصد}$$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۲ و ۱۲۳)

۱۹۳- گزینه «۲»

(مهروی کاردران)

مواردی که در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شوند:

۱- کار بدون دستمزد (مورد ب، ج)

۲- خرید و فروش کالاهای دست دوم (مورد الف)

۳- تولیدات اقتصاد زیرزمینی، غیرقانونی و قاچاق (مورد و)

تنها موارد «د» - «ه» در تولید ناخالص داخلی محاسبه می‌شوند.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۰ و ۱۲۱)

۱۹۴- گزینه «۳»

(آفرین ساپری)

با محاسبه نسبت سهم دهک دهم به سهم دهک اول، شاخصی به دست می‌آید که برای مقایسه وضعیت توزیع درآمد به کار می‌رود، هر چه این نسبت بیشتر باشد، توزیع درآمد در آن جامعه، نامناسب‌تر است. بنابراین ابتدا وضعیت توزیع درآمد هر کشور را در هر سال محاسبه می‌کنیم:

$$\frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \text{شاخص توزیع درآمد}$$

$$۴ = \frac{۳۲}{۸} = \text{شاخص توزیع درآمد کشور «الف» در سال ۱۳۸۰}$$

$$۳ = \frac{۲۷}{۹} = \text{شاخص توزیع درآمد کشور «الف» در سال ۱۳۹۰}$$

$$۲/۵ = \frac{۲۵}{۱۰} = \text{شاخص توزیع درآمد کشور «الف» در سال ۱۴۰۰}$$

$$۵ = \frac{۴۵}{۹} = \text{شاخص توزیع درآمد کشور «ب» در سال ۱۳۸۰}$$

$$۶/۵ = \frac{۳۹}{۶} = \text{شاخص توزیع درآمد کشور «ب» در سال ۱۳۹۰}$$

$$۱۰ = \frac{۲۰}{۲} = \text{شاخص توزیع درآمد کشور «ب» در سال ۱۴۰۰}$$

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست است؛ توزیع درآمد در کشور «ب» در سال ۱۴۰۰، ۱۰ و در سال ۱۳۹۰، ۶/۵ می‌باشد. بنابراین وضعیت توزیع درآمد در سال ۱۴۰۰ ناعادلانه‌تر است. به‌طور کلی وضعیت توزیع درآمد در کشور «ب» در طول سال‌ها ناعادلانه‌تر شده است.

گزینه «۲»: نادرست است؛ سهم دهک اول در کشور «ب» در سال ۱۴۰۰، ۲ می‌باشد که از سایر دهک‌ها کمتر است. بنابراین این دهک کم‌ترین سهم از درآمد ملی را دارد.

گزینه «۳»: صحیح است؛ اعداد مربوط به شاخص دهک‌ها در کشور «الف» (۴، ۳، ۲/۵) از شاخص دهک‌ها در کشور «ب» (۵، ۶/۵، ۱۰) کم‌تر است، بنابراین توزیع درآمد در کشور «الف» در همه سال‌ها از توزیع درآمد در کشور «ب» عادلانه‌تر بوده است.

گزینه «۴»: نادرست است؛ شاخص توزیع درآمد کشور «الف» در سال ۱۳۹۰، ۳ و شاخص توزیع درآمد کشور «ب» در سال ۱۳۸۰، ۵ است. بنابراین شاخص یکسانی ندارند. دقت کنید که سهم دهک پنجم در محاسبه شاخص توزیع درآمد، تأثیری ندارد.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۴ و ۱۲۵)

۱۹۵- گزینه «۲»

(مهروی ضیائی)

موارد ۳ و ۵ در ارتباط با ویژگی‌های کشورهای پیشرفته نادرست است. در اقتصاد معمولاً کشورهایی را که از قدرت تولیدی بالاتر و درآمد بیشتری برخوردار باشند، پیشرفته‌تر می‌دانند. کشورهای پیشرفته معمولاً درآمد و تولید

۱۹۹- گزینه «۲»

(مهری ضیائی)

تنوع زیستی و افزایش سن بازنشستگی، جزء شاخص‌های توسعه انسانی محسوب نمی‌شوند. سایر موارد (شاخص‌های پایداری محیطی، شاخص‌های فقر و نابرابری‌های جنسیتی) در گزارش‌های توسعه انسانی منعکس می‌شوند.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۲۶)

۲۰۰- گزینه «۲»

(مهری ضیائی)

الف) ۵۰ درصد درآمد ملی در اختیار ۳۰ درصد پردرآمد جامعه است؛ بنابراین باید مجموع سهم دهک‌های هشتم، نهم و دهم برابر با ۵۰ درصد باشد؛ پس داریم:

$$۵۰ = \text{سهم دهک دهم} + ۱۷ + ۱۵$$

$$\text{(رد گزینه‌های ۳ و ۴) درصد } ۱۸ = ۱۷ + ۱۵ - ۵۰ = \text{سهم دهک دهم} \Rightarrow$$

همچنین می‌دانیم مجموع سهم تمامی دهک‌ها برابر با ۱۰۰ است؛ حال برای

محاسبه مجموع سهم دهک‌های سوم و هفتم کافی است سهم دهک‌های

معلوم را از ۱۰۰ کم کنیم:

مجموع سهم دهک‌های سوم و هفتم

$$\text{درصد } ۱۸ = ۱۰۰ - (۴ + ۵ + ۷ + ۷ + ۹ + ۱۵ + ۱۷ + ۱۸) = ۱۰۰ - ۸۲ = ۱۸$$

بنابراین مجموع سهم دهک‌های سوم و هفتم باید برابر با ۱۸ باشد (رد

گزینه ۱) در نتیجه تنها گزینه «۲» صحیح است.

(ب)

$$\frac{\text{سهم دهک ششم} + \text{هفتم} + \text{هشتم} + \text{نهم} + \text{دهم}}{\text{سهم دهک اول} + \text{دوم} + \text{سوم} + \text{چهارم} + \text{پنجم}} = \frac{۱۸ + ۱۷ + ۱۵ + ۱۳ + ۹}{۷ + ۷ + ۵ + ۵ + ۴} = \frac{۷۲}{۲۸} = ۲/۵۷$$

ج) در توزیع درآمد به روش شاخص دهک‌ها مردم کشور به ده گروه

جمعیتی مساوی تقسیم می‌شوند در نتیجه اگر جمعیت کل کشور ۴۰

میلیون نفر باشد، خواهیم داشت:

$$\text{میلیون نفر } ۴ = \frac{۴۰}{۱۰} = \text{جمعیت هر دهک}$$

از آنجایی که یارانه شامل ۴ دهک پایین جامعه می‌شود؛ بنابراین ۱۶

میلیون نفر (۴ × ۴ = ۱۶) از دولت یارانه دریافت خواهند کرد.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۴ و ۱۲۵)

بالایی دارند و درآمدها به صورت عادلانه‌تری توزیع شده است و تعداد بیکاران این کشورها نیز کم است. یک کشور پیشرفته در برابر شوک‌های اقتصادی، قدرت مقاومت دارد؛ از ثبات نسبی قیمت‌ها و بازارها برخوردار است؛ می‌تواند در شرایط بحرانی نیازهای اولیه خودش را تأمین و حتی مازاد آن را صادر کند. معمولاً کشورهای پیشرفته از سطح سواد و بهداشت عمومی بالایی برخوردارند و روحیه اعتماد و همبستگی میان مردم این کشورها برای تکاپو و تلاش اقتصادی، برجسته است. کشورهای پیشرفته در سطح منطقه و جهان تأثیرگذارند. در یک کلمه، کشورهای پیشرفته، کشورهای قدرتمندی محسوب می‌شوند و بقیه روی آن‌ها حساب باز می‌کنند.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۱۸)

۱۹۶- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های - کنکور سراسری ۱۴۰۲ نوبت اول دی‌ماه)

یک منشأ رشد اقتصادی، افزایش در منابع (جمعیت، سرمایه‌های فیزیکی، سرمایه انسانی) است.

- اگر جمعیت در طول زمان رشد می‌کند، در نتیجه عرضه نیروی کار هم افزایش می‌یابد.

- سرمایه‌های فیزیکی هم می‌توانند با سرمایه‌گذاری در کارخانه‌ها، ساختمان‌ها، ادارات، ماشین‌آلات و مغازه‌ها افزایش یابد.

- سرمایه انسانی با آموزش افزایش می‌یابد.

مؤلفه‌های پیشرفت اقتصادی: ۱- رشد اقتصادی ۲- شاخص‌های توسعه انسانی (نظیر بهداشت، سواد (میانگین سال‌های تحصیل) و امید به زندگی) ۳-

شاخص توزیع عادلانه درآمد

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۱۸)

۱۹۷- گزینه «۳»

(امسان عالی‌نژاد)

تولید خارجیان مقیم کشور - تولید ناخالص داخلی = تولید ناخالص ملی

تولید افراد کشور که در خارج ساکن هستند +

$$\text{میلیون واحد پولی } ۱۳۵ = ۱۵۰ - ۵۰ + ۳۵ =$$

$$\text{واحد پولی } ۲/۲۵ = \frac{۱۳۵}{۶۰} = \frac{\text{تولید ناخالص ملی}}{\text{جمعیت کشور}} = \text{تولید ناخالص ملی سرانه}$$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۰ و ۱۲۱)

۱۹۸- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های - کنکور قاج از کشور ۱۴۰۳ نوبت دوم تیرماه)

گاهی درآمدهای مردم برای بدست آوردن شاخص دهک‌ها، قابل ثبت نیست.

به همین دلیل اقتصاددانان برای بدست آوردن اختلاف درآمدی، اختلاف

هزینه‌ای را محاسبه می‌کنند که در این حالت هزینه خانوار، نماینده درآمد آن

است.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۲۵)

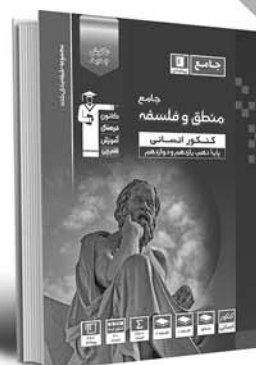

کانون
فرهنگی
آموزش
قلم چی

کتاب‌های آیة انسانیت را

پیمانانای تهرین کنید

فطرت
و
عقل
را
پیر
و
عرب
م
ع
پ
ر

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

Telegram: @konkur_in

دفترچه پاسخ فرهنگیان

(تعلیم و تربیت اسلامی و هوش و استعداد)

۱۰ اسفند ماه ۱۴۰۳

انسانی

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

تعلیم و تربیت اسلامی

۲۵۱- گزینه ۱»

(عباس سیرشستر)

نوشیدن شراب، چه کم و چه زیاد حرام است و در زمره بزرگترین گناهان شمرده شده است.

(دین و زندگی، یاری از نماز و روزه، صفحه ۱۳۳)

۲۵۲- گزینه ۴»

(مهمد رضایی بقا)

امام صادق (ع)، شرط پذیرفته شدن نماز را دوری از گناه معرفی می نماید و می فرماید: «هر کس می خواهد بداند آیا نمازش پذیرفته شده یا نه، باید ببیند که نماز، او را از گناه و زشتی بازداشته است یا نه. ...» موضوع دوری از گناه در عبارت قرآنی «تنهی عن الفحشاء والمنکر» به آن اشاره شده است.

(دین و زندگی، یاری از نماز و روزه، صفحه ۱۳۰)

۲۵۳- گزینه ۴»

(یاسین ساعدی)

توجه به حضور خدا در زندگی و نظارت او بر اعمال، موجب می شود تا انسان دست به هر کاری نزند و از گناهان دوری کند.

(دین و زندگی، یاری از نماز و روزه، صفحه ۱۳۰)

۲۵۴- گزینه ۲»

(عباس سیرشستر)

برخی از نجاسات عبارتند از: مردار انسان و هر حیوانی که خون جهنده دارد (پس اگر خون جهنده نداشته باشد، نجس نیست)، خون انسان و هر حیوانی که خون جهنده دارد و سگ و خوک، زنده و مرده آن ها نجس است.

(دین و زندگی، یاری از نماز و روزه، صفحه ۱۳۲)

۲۵۵- گزینه ۱»

(مهمد رضایی بقا)

انسان باتقوا، می کوشد روزه روز بر توانمندی خود بیفزاید تا اگر در شرایط گناه و معصیت قرار گرفت، آن قوت و نیرو او را حفظ کند و از آلودگی نکه دارد.

(دین و زندگی، یاری از نماز و روزه، صفحه ۱۲۹)

۲۵۶- گزینه ۳»

(عباس سیرشستر)

آیه واجب شدن روزه: «یا ایها الذین آمنوا كتب علیکم الصیام كما كتب علی الذین من قبلکم لعلکم تتقون».

آیه واجب شدن نماز: «واقم الصلاة إن الصلاة تنهی عن الفحشاء والمنکر و لذكر الله أكبر و الله يعلم ما تصنعون»

(دین و زندگی، یاری از نماز و روزه، صفحه های ۱۳۰ و ۱۳۵)

۲۵۷- گزینه ۱»

(یاسین ساعدی)

با تکرار درست آن چه در نماز می گوئیم و انجام می دهیم، به تدریج چنان تسلطی بر خود می یابیم که می توانیم در برابر منکرات بایستیم و از انجامشان خودداری کنیم.

(دین و زندگی، یاری از نماز و روزه، صفحه ۱۳۱)

۲۵۸- گزینه ۴»

(عباس سیرشستر)

پیامبر (ص) می فرماید: «برای دختران و پسران خود، امکان ازدواج فراهم کنید تا خداوند اخلاقتان را نیکو کند و در رزق و روزی آن ها توسعه دهد و عفاف و غیرت آن ها را زیاد گرداند».

(دین و زندگی، پیوند مقدس، صفحه ۲۲۶)

۲۵۹- گزینه ۲»

(عباس سیرشستر)

نباید از یاد ببریم که ازدواج برای رفع نیازهای طبیعی و پاسخ گویی به قانون خلقت انجام می شود.

(دین و زندگی، پیوند مقدس، صفحه ۲۲۶)

۲۶۰- گزینه ۱»

(عباس سیرشستر)

پس از تعیین هدف ازدواج، انتخاب همسر مناسب مطرح می شود. برای موفق شدن در این مسئولیت باید بر شور و احساس جوانی تسلط کامل داشت و با چشم باز، عمل کرد. امام علی (ع) درباره انتخاب همسر و مسئولیت آینده انسان فرمود: «حب الشيء یعنی و یصم: علاقة شدید به چیزی آدم را کر و کور می کند».

(دین و زندگی، پیوند مقدس، صفحه ۲۲۳)

۲۶۱- گزینه «۴»

(یاسین ساعری)

پس از تعیین هدف ازدواج، مسئله انتخاب همسر مناسب مطرح می‌شود. رسول خدا (ص) می‌فرماید: «در اسلام هیچ بنایی نزد خدا محبوب‌تر از ازدواج نیست.» (دین و زندگی، ۲، پیوند مقرر، صفحه‌های ۲۲۲ و ۲۲۳)

۲۶۲- گزینه «۲»

(فردین سماقی)

شایسته است محیط خانواده، محیط هم‌دلی، اعتماد به بزرگ‌ترها، شنیدن نظرات یکدیگر و محیط محبت و خیرخواهی باشد. تا بهترین تصمیم‌ها گرفته شود و کمتر به حسرت و پشیمانی منجر شود.

(دین و زندگی، ۲، پیوند مقرر، صفحه ۲۲۳)

۲۶۳- گزینه «۳»

(یاسین ساعری)

تشریح گزینه نادرست:

آمادگی برای ازدواج، نیازمند دو بلوغ است؛ یکی بلوغ جنسی و دیگری بلوغ عقلی و فکری که مدتی پس از بلوغ جنسی فرامی‌رسد.

(دین و زندگی، ۲، پیوند مقرر، صفحه ۲۲۵)

۲۶۴- گزینه «۲»

(مرتضی مفسنی کبیر)

عده‌ای که تن به کار نمی‌دهند، زیر بار مسئولیت نمی‌روند و پیشرفت‌های کشور خود را نمی‌بینند، اما فقط زبان به مدح کشورهای غربی می‌گشایند و کشور پیشرفته‌ای را بدون کار و وجدان کاری انتظار می‌کشند، خیال‌گرا هستند. (واقع‌گرا بودن معلم)

در هیچ زمانی این قدر حقوق‌دان زیاد نبوده و دانشکده‌های حقوق توسعه نداشته؛ اما در هیچ زمانی مثل الآن، حقوق بشر تا این اندازه ضایع نشده است؛ این بدان خاطر است که علم حقوق، وجود دارد، ولی وجدان و بصیرت و شهامت وجود ندارد.

(مهارت معلمی، صفات معلم، صفحه‌های ۵۹ تا ۶۱)

۲۶۵- گزینه «۳»

(مرتضی مفسنی کبیر)

موارد «الف» و «د» صحیح هستند.

مورد «ب»: در قرآن می‌خوانیم که حضرت ابراهیم (ع) از خدا نام نیک خواست: «و اجعل لی لسان صدق فی الآخرین»

مورد «ج»: در صورتی که معلم و استاد شناخته‌شده باشند، کمتر مورد انکار قرار می‌گیرند. «ام لم یعرفوا رسولهم فهم له منکرون: یا این که پیامبرشان را شناختند او از سوابق او آگاه نیستند، پس برای همین او را انکار می‌کنند.»

(مهارت معلمی، صفات معلم، صفحه ۵۶)

۲۶۶- گزینه «۱»

(یاسین ساعری)

پیامبر اکرم (ص) اسوه اخلاق بودند؛ تا جایی که خداوند متعال در میان صفات و ویژگی‌های آن حضرت بر خلق ایشان تأکید کرده و آن را عظیم خوانده است. «وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خَلْقِ عَظِيمٍ: و حقا که تو بر اخلاق بزرگی استواری.»

شرط قبول عبادات در اسلام، طهارت است.

(مهارت معلمی، صفات معلم، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۴)

۲۶۷- گزینه «۳»

(مرتضی مفسنی کبیر)

خدای تعالی در قرآن با تندترین کلمات از عموی پیامبر (ص) یاد کرده است: «تبت یذا ابی لهب و تبّ: بریده باد دو دست ابولهب و نابود باد.» استادی موفق است که مخاطبین، او را عادل بدانند و ضوابط را فدای روابط و دوستی‌ها نکند.

(مهارت معلمی، صفات معلم، صفحه‌های ۶۸ و ۶۹)

۲۶۸- گزینه «۲»

(مرتضی مفسنی کبیر)

فرد باید به پست و مقام وابسته نباشد. این نحو از مدیریت، از اصول منحصر به فرد اسلام است که هر کس، حتی انبیا (ع)، آمادگی تفویض مسئولیت را به دیگری داشته باشند و از همان روز نصب، عزل خود را پیش‌بینی کنند.

(مهارت معلمی، صفات معلم، صفحه ۵۷)

۲۶۹- گزینه «۴»

(یاسین ساعری)

امام باقر (ع) فرمودند: «کسی که از عدالت سخن بگوید ولی عادل نباشد، سخت‌ترین حسرت را در قیامت خواهد داشت.»

(مهارت معلمی، صفات معلم، صفحه ۵۲)

۲۷۰- گزینه «۲»

(مرتضی مفسنی کبیر)

داشتن عزم در سه آیه از قرآن کریم، کلید موفقیت معرفی شده و در هر سه آیه، صبر، نشانه عزم دانسته شده است.

(مهارت معلمی، صفات معلم، صفحه ۶۶)

استعداد تحلیلی

۲۷۸- گزینه ۱

(مهری ونگی فراهانی)

داده‌های سؤال را در جدول نمایش می‌دهیم.

حدیث	فاطمه	زهره	مریم	
		سفید	آبی	کت
	سفید			دامن
	قرمز		سفید	شال
	آبی	قرمز		کفش

حال داده‌ها را بررسی و جدول را کامل تر می‌کنیم.

چون هر شخص از هر چهار رنگ پوششی دارد، کت فاطمه قطعاً سیاه است. یا همین گزاره کت و شال حدیث هم آبی و قرمز است. ولی می‌دانیم کت او آبی نیست، پس شال او آبی و کت او قرمز است. دامن مریم هم رنگ کت حدیث است، پس آن هم قرمز است و کفش او باید سیاه باشد. ولی دامن و شال زهره ممکن است آبی یا سیاه باشند. بر این اساس شال حدیث و کت مریم هر دو آبی است.

حدیث	فاطمه	زهره	مریم	
قرمز	سیاه	سفید	آبی	کت
	سفید		قرمز	دامن
	قرمز		سفید	شال
	آبی	قرمز	سیاه	کفش

(منطقی و ریاضی)

۲۷۹- گزینه ۳

(مهری ونگی فراهانی)

طبق پاسخ قبلی، دامن مریم و شال فاطمه هر دو قرمز است.

(هوش منطقی و ریاضی)

۲۸۰- گزینه ۲

(مهری ونگی فراهانی)

طبق پاسخ‌های قبلی، رنگ دامن و شال زهره ممکن است آبی یا سیاه باشد.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۱- گزینه ۴

(مهری ونگی فراهانی)

طبق پاسخ‌های قبلی کت فاطمه سیاه و کت حدیث قرمز است.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۲- گزینه ۴

(فاطمه راسخ)

از هر ده مهره، چهار مهره هم‌رنگ خواهد بود، پس حتی اگر شش مهره دیگر هر کدام رنگ جداگانه دیگری داشته باشند، حداکثر مجموعاً هفت رنگ در مهره‌ها وجود خواهد داشت.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۷۱- گزینه ۲

(مهری اصفهانی)

«ترازی» همخوانده‌ی «رضایت» است، متن از معامله‌هایی صحبت می‌کند که توافقی در آن‌ها نیست.

(هوش کلامی)

۲۷۲- گزینه ۳

(مهری اصفهانی)

متن از معیارهای سنجش صحت و سلامت عقل موصی و الزامات احراز نادرستی بیان سخنی نگفته است.

(هوش کلامی)

۲۷۳- گزینه ۲

(مهری اصفهانی)

بخش نخست از لزوم رفع نادرستی بیان صحبت می‌کند و بخش دوم از نتیجه‌ی آن.

(هوش کلامی)

۲۷۴- گزینه ۳

(مهری اصفهانی)

متن به وضوح از بطلان معامله‌ای که با اشتباه اراده و تراضی رخ داده است صحبت می‌کند.

(هوش کلامی)

۲۷۵- گزینه ۳

(کتاب آبی استعداد تحلیلی هوش کلامی)

طبق متن صورت سؤال، «فیلولو» به معنای «دوست‌داری» و «سوفیا» به معنای «دانایی» است. پس واژه «فلسفه» یا همان «فیلسوفیا» به معنای «دوست‌داری دانایی»، به معنای «علم‌دوستی» است.

(هوش کلامی)

۲۷۶- گزینه ۴

(کتاب آبی استعداد تحلیلی هوش کلامی)

از عبارت «امروزه فلسفه در همه علوم دیده می‌شود» نمی‌توان نتیجه گرفت «استادان فلسفه، به همه علوم روز دیگر تسلط کامل دارند.» به دیگر موارد در متن صورت سؤال اشاره شده است.

(هوش کلامی)

۲۷۷- گزینه ۱

(کتاب آبی استعداد تحلیلی هوش کلامی)

نویسنده متن، فلسفه را علمی «همیشگی» می‌داند، بر این اساس که در هر عصری بر اساس پیشرفت علوم مختلف، پاسخ‌های گوناگونی به پرسش‌های مربوط به آن علوم داده می‌شود، یعنی پاسخ آن به پرسش‌هایش، همواره در حال تغییر است.

(هوش کلامی)

۲۸۲- گزینه ۳»

(فاطمه، اسخ)

$$\frac{120}{100} \times \text{الف} = \text{ب} \times \frac{90}{100}$$

$$\Rightarrow \text{ب} = 25\% \text{ ب} = \frac{1}{4} \text{ ب} = \frac{3}{4} \text{ الف} \Rightarrow \text{الف} = \frac{4}{3} \text{ ب}$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۴- گزینه ۴»

(فاطمه، اسخ)

مریم در هر یک ساعت $\frac{1}{16}$ از دیوار را رنگ می‌کند و زهرا در یک ساعت

$\frac{1}{24}$. اگر فرض کنیم فاطمه در یک ساعت $\frac{1}{x}$ از دیوار را رنگ کند، با

دانستن این‌که هر سه نفر با هم در هر ساعت $\frac{1}{8}$ دیوار را رنگ می‌کنند،

داریم:

$$\frac{1}{16} + \frac{1}{24} + \frac{1}{x} = \frac{1}{8}$$

$$\Rightarrow \frac{3}{48} + \frac{2}{48} + \frac{1}{x} = \frac{6}{48}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{x} = \frac{6}{48} - \frac{5}{48} = \frac{1}{48} \Rightarrow x = 48$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۵- گزینه ۱»

(فرزاد شیرممدری)

در الگوی صورت سؤال، بزرگترین شمارنده مشترک چهار عدد دو بیضی در فضای مشترک آن‌ها نوشته شده است.

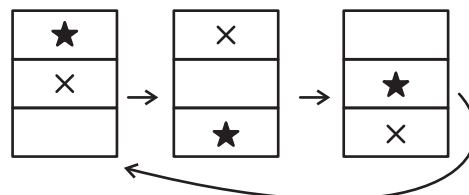
در شکل پایانی نیز اعداد ۸۵، ۱۳۶، ۱۵۳ و ۲۲۱ همگی بر ۱۷ بخشپذیرند. پس به‌جای علامت سؤال باید عدد ۱۷ قرار گیرد.

(هوش منطقی ریاضی)

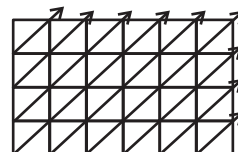
۲۸۶- گزینه ۴»

(فاطمه، اسخ)

طرح‌های زیر در الگوی صورت سؤال در ستون‌ها در حرکتند:

دیگر طرح‌ها، پیوستگی قطری دارند و البته تغییر رنگ می‌دهند:

(هوش غیرکلامی)

۲۸۷- گزینه ۴»

(هادی زمانیان)

در مربع بزرگ الگوی صورت سؤال، شانزده مربع کوچکتر هست و هر مربع از شانزده مربع کوچکتر تشکیل شده است که یکی از آن‌ها در مربع‌های شماره‌گذاری شده، با با ترتیب زیر جابه‌جا می‌شود:

۱	۲	۳	۴
۱۲	۱۳	۱۴	۵
۱۱	۱۶	۱۵	۶
۱۰	۹	۸	۷

۱۰	۱۱	۱۲	۱
۹	۱۶	۱۳	۲
۸	۱۵	۱۴	۳
۷	۶	۵	۴

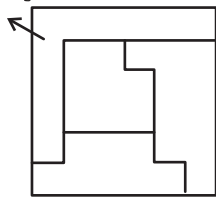
(هوش غیرکلامی)

۲۸۸- گزینه ۲»

(فاطمه، اسخ)

شکل مدنظر:

گزینه ۲»

(هوش غیرکلامی)

۲۸۹- گزینه ۴»

(کتاب آبی استعدادتعلیمی هوش غیرکلامی)

مراحل تا:

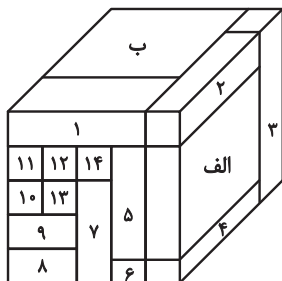

(هوش غیرکلامی)

۲۹۰- گزینه ۳»

(هومن ریثان)

با شمارش مکعب مستطیل‌های معلوم در تصویر، متوجه می‌شویم تمام ۱۶ مکعب مستطیل قابل روئیت هستند.

مکعب مستطیل «الف» با مکعب مستطیل‌های «ب»، ۵، ۴، ۳ و ۲ در تماس است.

مکعب مستطیل «ب» نیز با همه مکعب مستطیل‌های دیگر در تماس است.

(هوش غیرکلامی)